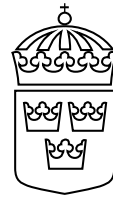

Regeringens skrivelse

2025/26:114

Strategisk exportkontroll 2025 – krigsmateriel Skr. och produkter med dubbla användningsområden 2025/26:114

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 1 april 2026

Elisabeth Svantesson

Benjamin Dousa
(Utrikesdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för den svenska exportkontrollpolitiken i fråga om krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden under 2025. Skrivelsen innehåller också en redovisning av den export som har förekommit under året. Dessutom beskrivs samarbetet inom Europeiska unionen (EU) och andra internationella forum i frågor som rör strategisk exportkontroll av såväl krigsmateriel som produkter med dubbla användningsområden.

Innehållsförteckning

1	Regeringens skrivelse om strategisk exportkontroll	3
2	Krigsmateriel	6
2.1	Bakgrund och regelverk	6
2.2	Försvarsexportens roll ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv	9
2.3	Samarbetet inom EU om exportkontroll av krigsmateriel.....	12
2.4	Övrigt internationellt samarbete om exportkontroll av krigsmateriel.....	16
3	Produkter med dubbla användningsområden	19
3.1	Bakgrund och definitioner	19
3.2	Reglering av produkter med dubbla användningsområden.....	20
3.3	Restriktiva åtgärder (sanktioner) avseende produkter med dubbla användningsområden	23
3.4	Utökade sanktioner mot Ryssland 2025 relaterat till produkter med dubbla användningsområden.....	24
3.5	Samarbete inom de internationella exportkontrollregimerna	25
3.6	Samarbetet inom EU om produkter med dubbla användningsområden.....	28
3.7	FN:s säkerhetsrådsresolution 1540 och initiativet om säkerhet mot spridning av massförstörelsevapen	29
4	Ansvariga myndigheter.....	30
4.1	Inspektionen för strategiska produkter	30
4.2	Strålsäkerhetsmyndigheten.....	33
5	Statistikredovisning.....	36
Bilaga 1	Export av krigsmateriel	37
Bilaga 2	Redovisning av statistik rörande produkter med dubbla användningsområden 2025	76
Bilaga 3	Bilaga 3 – Viktiga tendenser inom svensk och internationell exportkontroll.....	89
Bilaga 4	Regelverk i urval	92
Bilaga 5	Förkortningar.....	98
Bilaga 6	Vägledning till andra källor.....	99
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 1 april 2026	100

1 Regeringens skrivelse om strategisk exportkontroll

Skr. 2025/26:114

I denna skrivelse redovisar regeringen politiken när det gäller den strategiska exportkontrollen under 2025, det vill säga exportkontrollen av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden. Med termen produkter med dubbla användningsområden avses produkter, programvara och teknik tillverkade för civilt bruk som även kan användas för militära ändamål eller för framställning av massförstörelsevapen och deras bärare.

Kontrollen av export av krigsmateriel är nödvändig för att uppfylla Sveriges nationella målsättningar och internationella åtaganden, samt för att säkerställa att utförseln av produkter från Sverige görs i enlighet med det fastställda exportkontrollregelverket. Krigsmateriel får enligt 1 § andra stycket lagen (1992:1300) om krigsmateriel endast exporteras om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för det och det inte strider mot Sveriges internationella förpliktelser eller Sveriges utrikespolitik i övrigt. Tillståndsprövningen sker i enlighet med de svenska riktlinjerna för krigsmaterielexport, EU:s gemensamma ståndpunkt (2008/944/Gusp) om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel samt vapenhandelsfördraget. Inspektionen för strategiska produkter (ISP) är behörig tillstånds-myndighet.

De multilaterala avtalen och instrumenten om nedrustning och icke-spridning av massförstörelsevapen är viktiga uttryck för det internationella samfundets strävan att förhindra spridning av sådana vapen. Genom att kontrollera handeln med produkter med dubbla användningsområden kan spridningen av massförstörelsevapen motverkas. Exportkontrollen möjliggör för enskilda stater att uppfylla sina internationella åtaganden på icke-spridningsområdet. Exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden krävs även för att minska oönskad och destabiliserande utveckling av konventionella militära förmågor. Genom att säkerställa att produkter med dubbla användningsområden inte exporteras till för Sverige olämpliga mottagare stärks vårt lands säkerhet. Det är således både utifrån ett icke-spridningsperspektiv och ett säkerhetspolitiskt perspektiv nödvändigt för Sverige att ha en strikt och effektiv nationell exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden.

Detta är fyrtioandra gången som regeringen i en skrivelse till riksdagen redogör för politiken avseende strategisk exportkontroll. Den första skrivelsen om strategisk exportkontroll överlämnades 1985. Sverige var då ett av de första länderna i Europa att redovisa det gångna årets aktiviteter på området.

Skrivelsen har sedan dess utvecklats från en kortfattad sammanställning av svensk krigsmaterielexport till en omfattande redogörelse för svensk exportkontrollpolitik i dess helhet. Fler statistiska uppgifter kan i dag lämnas tack vare bättre informationsbehandlingssystem och en öppnare politik. Parallellt med den svenska redovisningen har medlemsstaterna i EU sedan 2000 gradvis utvecklat en gemensam och detaljerad redovisning.

Som ett led i arbetet för ökad öppenhet och transparens redovisas i årets skrivelse bland annat detaljerad information om svenska företags till-

handahållanden av krigsmateriel i utlandet. Årets statistik innefattar, likt de senaste åren, en särskild sammanställning över statliga donationer av krigsmateriel till Ukraina.

ISP och Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) bidrar, på begäran av regeringen, med statistikunderlag till skrivelsen. Statistiken i skrivelsen kompletterar den information som lämnas i myndigheternas egna publikationer. I *bilaga 3* ger ISP även sin egen syn på viktiga tendenser i den svenska och internationella exportkontrollen.

Viktiga händelser under året

Den strategiska exportkontrollen under 2025 har fortsatt att präglas av det försämrade internationella säkerhetspolitiska läget. Rysslands aggression mot Ukraina sedan 2014 och den fullskaliga invasionen av landet som inleddes den 24 februari 2022 utgör ett flagrant brott mot folkkrätten och den europeiska säkerhetsordningen. Rysslands krigsföring mot Ukraina kom i hög grad att prägla svensk utrikes- och säkerhetspolitik även under 2025 och har lett till betydande konsekvenser även på exportkontrollområdet.

Som ett svar på den ryska fullskaliga invasionen av Ukraina införde EU flera historiskt omfattande sanktioner mot Ryssland med tillkommande sanktionspaket under 2023, 2024 och 2025. Sanktionspaketen omfattar bland annat produkter med dubbla användningsområden, avancerad teknik och civila skjutvapen. Sanktionerna har under året skärpts inom ramen för det sextonde, sjuttonde, artonde och nittonde sanktionspaketet. Sanktioner mot Ryssland när det gäller krigsmateriel infördes av EU redan 2014 då landet påbörjade sin olagliga aggression mot Ukraina.

För att stödja Ukraina har Sverige skickat flera stödpaket inklusive krigsmateriel. Inte sedan finska vinterkriget har Sverige bistått ett land i väpnad konflikt med krigsmateriel, så som vi nu stöder Ukraina.

Betänkandet Ett modernt och anpassat regelverk för krigsmateriel (SOU 2024:77) remitterades under året och svarstiden gick ut i mars 2025. Under året avslutades översynen av Rådets gemensamma ståndpunkt 2008/944/GUSP av den 8 december 2008 om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel.

EU:s exportkontrollförteckning utökades med produkter som blockeras från beslut i de multilaterala exportkontrollregimerna genom en delegerad akt från kommissionen i september 2025. I september 2025 ansökte Sverige också om tillträde till det exportkontrollavtal som ingåtts mellan Frankrike, Tyskland och Spanien.

Sverige införde den 1 november 2025 en nationell kontrollförteckning över produkter med dubbla användningsområden.

Mötesverksamheten i de multilaterala exportkontrollregimerna har under 2025 fortsatt i samma takt som 2024.

Den allt snabbare tekniska utvecklingen inom framväxande tekniker, till exempel artificiell intelligens, kvantdatorer och bioteknik, har under året gjort exportkontrollarbetet alltmer angeläget, både nationellt och i de multilaterala exportkontrollregimerna.

ISP är förutom tillståndsmyndighet i exportkontrollärenden och granskningsmyndighet för direktinvesteringar, även behörig myndighet när det gäller sanktioner, bland annat de omfattande sanktionspaket som EU antagit mot Ryssland.

Skr. 2025/26:114

Sammanfattning av det statistiska underlaget

I två bilagor till denna skrivelse redovisas samlad statistik över tillståndsgivningen och den svenska exporten av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden. Statistiken omfattar uppgifter från 1 januari till 31 december 2025.

Redovisningen av export och annan krigsmaterielrelaterad verksamhet 2025 görs i *bilaga 1*. Exporten visas också över tid, eftersom enstaka tillstånd och leveranser av större system kan orsaka kraftiga svängningar i den årliga statistiken.

Under 2025 innehade 559 företag, myndigheter och privatpersoner tillstånd att tillverka eller tillhandahålla krigsmateriel. Sedan 2018 har antalet tillståndsinnehavare tredubblats. Ökningen avser främst underleverantörer till systemtillverkare av krigsmateriel.

Totalt 61 länder mottog leveranser av krigsmateriel från Sverige. Värdet av krigsmaterielexporten uppgick under 2025 till drygt 28 miljarder kronor. Exportvärdet minskade därmed med cirka 4 procent jämfört med föregående år.

Omkring 80 procent av exporten gick till de 39 länder som enligt regeringen utgör etablerade samarbetsländer inom det försvars- och säkerhetspolitiska området. Det är omkring 10 procentenheter mer än 2024. Den lägre andelen 2024 förklarades främst av att två luftburna radarsystem, till ett värde av omkring 6 miljarder kronor, levererades till Förenade arabemiraten.

Under 2025 var USA det mest betydande mottagarlandet, följt av Ungern och Brasilien. Exporten till USA omfattade ett stort antal olika materielslag, bland annat granatgevär, sensorer och bandvagnar. Leveranserna till Ungern och Brasilien bestod främst av stridsflygsystem Jas Gripen.

Vad avser Ukraina beviljades under 2025 totalt 47 stycken utförseltillstånd för statliga donationer medan 24 stycken tillstånd utfärdades för försäljning från den svenska försvarsindustrin. Under det senaste året har ISP därutöver vid 16 tillfällen beviljat tillstånd för vidareöverlåtelse av svenskstillverkad krigsmateriel från andra länder. Till största delen har den donerade och vidareöverlåtna krigsmaterielen rört markstrids- och missilsystem.

Den export till Israel som förekom under året bestod av avslutande följdleveranser till privat företag av komponenter som vid den ursprungliga leveransen inte utgjorde krigsmateriel. Leveranserna under 2025 skedde med stöd av utförseltillstånd som utfärdats tidigare år. Inget utförseltillstånd för försäljning har utfärdats sedan oktober 2023. Sverige har inte beviljat tillstånd för försäljning av krigsmateriel till den israeliska försvarsmakten eller andra statliga aktörer i Israel sedan 1950-talet.

I *bilaga 2* redovisas tillståndsgivningen för produkter med dubbla användningsområden. Till skillnad från vad som gäller för krigsmateriel-exporten lämnar berörda företag inga leveransdeklarationer. Det innebär att uppgifter saknas om den faktiska exporten. Överföring av produkter med dubbla användningsområden inom EU kräver i regel inget tillstånd. Vidare möjliggör omfattande EU-generella tillstånd att export till vissa samarbetsländer utanför EU inte kräver tillstånd i det enskilda fallet. Detta innebär att de mottagarländer som är föremål för merparten av exporten av produkter med dubbla användningsområden inte finns med i statistiken.

2 Krigsmateriel

2.1 Bakgrund och regelverk

Krav på tillstånd för export av krigsmateriel är nödvändigt för att säkerställa att utförseln av produkter från Sverige och lämnandet av tekniskt bistånd sker i enlighet med det fastställda exportkontroll-regelverket. Kontrollen enligt krigsmateriellagstiftningen omfattar tillverkning, tillhandahållande och utförsel av krigsmateriel liksom avtal om samarbeten eller tillverkningsrätt med mera när det gäller sådan materiel.

Det svenska exportkontrollregelverket består av lagen (1992:1300) om krigsmateriel och förordningen (1992:1303) om krigsmateriel samt de principer och riktlinjer för krigsmaterielexport som har beslutats av regeringen och godkänts av riksdagen. Enligt 1 § andra stycket lagen om krigsmateriel får krigsmateriel endast exporteras om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för det och det inte strider mot Sveriges internationella förpliktelser eller Sveriges utrikespolitik i övrigt. Vid tillståndsprövningen ska även Sveriges internationella åtaganden iakttas. Detta innefattar EU:s gemensamma ståndpunkt (2008/944/Gusp) om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel samt de kriterier som ställs upp i vapenhandelsfördraget.

Den svenska tillståndsprövningen bygger på en helhetsbedömning med utgångspunkt i regeringens riktlinjer och etablerad praxis. De internationella regelverken har mer karaktären av enskilda kriterier som ska iakttas, bedömas eller beaktas. ISP har som fristående myndighet till uppgift att självständigt pröva ansökningar om tillstånd i enlighet med regelverket i dess helhet.

Kontrollen enligt lagen om krigsmateriel omfattar alltså tillverkning, tillhandahållande och utförsel av krigsmateriel liksom vissa avtal om samarbete och tillverkningsrätt för sådan materiel. Lagen gäller dels materiel som är utformad för militärt bruk och som enligt regeringens föreskrifter utgör krigsmateriel, dels sådant tekniskt stöd till krigsmateriel som enligt regeringens föreskrifter utgör tekniskt bistånd. Förteckningen över vad som utgör krigsmateriel och tekniskt bistånd finns i bilagan till förordningen om krigsmateriel. Den svenska krigsmaterielförteckningen överensstämmer med EU:s gemensamma militära förteckning med undan-

tag för tre nationella tillägg: kärnladdningar och speciella delar till sådana, befästningsanläggningar med mera samt vissa kemiska stridsmedel. Skr. 2025/26:114

Under 2018 infördes, med ett brett stöd i riksdagen, ett skärpt svenskt regelverk för export av krigsmateriel (prop. 2017/18:23). Till skärpningarna hörde att mottagarlandets demokratiska status och respekt för mänskliga rättigheter introducerades som centrala villkor i tillståndsprövningen. Detta är unikt för det svenska regelverket.

Det svenska exportkontrollregelverket uppdateras vid behov. På det sättet förbättras möjligheterna att framgångsrikt hantera de utmaningar som präglar icke-spridningsarbetet. Exempelvis beslutade regeringen år 2021 att införa systematiska efterkontroller i utlandet av export från Sverige av lätta vapen. Efterkontroll innebär besök av personal från exporterande land i ett land till vilket viss krigsmateriel har exporterats, för att få bekräftelse på att materielen finns kvar hos slutanvändaren. Syftet är även att därigenom stärka det ömsesidiga förtroendet. Sådana kontroller kan vara ett värdefullt komplement till en strikt tillståndsprövning för att motverka avledning av materiel till icke-avsedda mottagare, det vill säga att den exporterade materielen hamnar hos en annan slutanvändare än den avsedda. Systemet infördes den 1 mars 2022

Efterkontroller har tidigare främst bedrivits av USA, men har på senare år även införts av bl.a. Schweiz, Spanien och Tyskland.

Sveriges efterkontroller avser sådana lätta vapen för vilka risken för avledning bedöms vara som mest påtaglig. Det rör sig i praktiken om totalt fem slags pansarvärnsvapen och personburna korträckviddiga luftvärns-system.

ISP ansvarar för att genomföra kontrollbesöken på plats i mottagarländerna. I praktiken kommer besöken innebära att ISP på plats i mottagarlandet räknar antalet exemplar av det system som exporterats. De 39 etablerade samarbetsländer för vilka det inte finns några utrikespolitiska hinder mot utlandssamverkan, är undantagna från kravet på efterkontroller. Systemet för efterkontroller kommer att utvärderas inom tre år efter det att det första kontrollbesöket har genomförts.

Exportkontroll och hållbar utveckling

Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer är prioriterade områden i svensk utrikespolitik, och även viktiga delar i arbetet med att genomföra Agenda 2030. Sverige ska genomföra Agenda 2030 genom en samstämmig politik nationellt och internationellt. Enligt de svenska riktlinjerna ska det i tillståndsprövningen för export av krigsmateriel beaktas om utförseln eller utlandssamverkan motverkar en rättvis och hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030 i mottagarlandet. Regeringens strävan är att effekter av den svenska krigsmaterielexporten som är negativa för ansträngningarna att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling ska undvikas.

Som nämnts tidigare i avsnittet är en unik del i de svenska riktlinjerna att mottagarlandets demokratiska status utgör ett centralt villkor för tillståndsprövningen. Ju sämre den demokratiska statusen är, desto mindre utrymme finns det att bevilja tillstånd. Om det förekommer allvarliga och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter eller grava brister i

mottagarens demokratiska status, utgör det hinder för beviljande av tillstånd. I tillståndsprövningen ska det också beaktas om exporten motverkar en hållbar utveckling i mottagarlandet. Effekterna på hållbar utveckling beaktas även genom tillämpningen av EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport, vars åttonde kriterium lyfter fram mottagarländerns tekniska och ekonomiska förmåga och behovet av att beakta om den hållbara utvecklingen riskerar att allvarligt hindras av en tilltänkt export.

Från regeringens sida finns en tydlig förväntan om att svenska företag ska agera hållbart samt ha de internationella riktlinjerna för ansvarsfullt företagande som utgångspunkt för sitt arbete, både i Sverige och i utlandet. Ett flertal åtgärder har vidtagits för att driva på och stödja företagen i deras hållbarhetsarbete. Bland annat har det införts lagstiftning om hållbarhetsrapportering för stora företag, tydligare kriterier för hållbarhet i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling och starkare lagskydd för visselblåsare. Utöver vad som regleras genom lagstiftning förväntar sig regeringen att svenska företag ska tillämpa en tydlig antikorrupsionspolicy och bidra till ökad transparens.

Den största svenska branschorganisationen inom säkerhet och försvar, Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF), organiserar mer än 95 procent av försvarsföretagen i Sverige. SOFF ställer, i samband med att företag tecknar avtal om medlemskap, krav på att företag följer SOFF:s etiska policy. Personer som representerar företagen genomgår även en särskild e-utbildning om antikorrupcion som har tagits fram gemensamt av SOFF och Försvarets materielverk. Hittills har ungefär 6 100 personer genomgått utbildningen. SOFF arrangerar även årliga erfarenhetsutbyten mellan företagsledare om hög affärsetik.

Exportkontroll och jämställdhet

Regeringen lägger stor vikt vid jämställdhetsarbete i utvecklings-samarbetet såväl som i utrikes- och säkerhetspolitiken. Att förebygga och motverka alla former av könsrelaterat och sexuellt våld i konflikter och i samhällen generellt är en prioriterad fråga, liksom att synliggöra och stärka kvinnors inflytande och meningsfulla deltagande i politiska processer och freds- och statsbyggande på alla nivåer i samhället. Detta är centrala mål i den fjärde nationella handlingsplanen för Sveriges genomförande av säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet (2024–2028). En viktig del i detta arbete är den strikta kontroll som utövas över export av krigsmateriel från Sverige. I artikel 7.4 i vapenhandelsfördraget slås det fast att statsparterna ska beakta risken för att exporterad materiel används för, eller underlättar, allvarliga könsrelaterade våldshandlingar eller allvarliga våldshandlingar mot barn och kvinnor. Regeringen verkar aktivt för att artikel 7.4 ska tillämpas praktiskt av fördragets statsparter, samt att dessa frågor fortsatt ska uppmärksammas och följas upp inom fördragsarbetet. Sverige var ett av de länder som drev på för att införa begreppet könsrelaterade våldshandlingar i vapenhandelsfördraget, vilket var första gången begreppet användes i ett internationellt, rättsligt bindande instrument.

Det bör noteras att beaktandet av artikel 7.4 i fördraget sker utöver den prövning som sedan tidigare görs i fråga om mänskliga rättigheter enligt de svenska riktlinjerna och enligt andra kriteriet i EU:s gemensamma ståndpunkt (2008/944/Gusp) om krigsmaterielexport. Även de senare regelverken är därför betydelsefulla i detta sammanhang.

På nationell nivå ansvarar ISP för att säkerställa att jämställdhetsaspekter och risker för konfliktrelaterat sexuellt våld beaktas i tillståndsprövningen och för att tillämpa artikel 7.4 i vapenhandelsfördraget.

2.2 Försvarsexportens roll ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv

Grunden för den moderna svenska försvarsindustrin lades under det kalla kriget. Ambitionen då var att Sverige skulle vara oberoende av utländska leverantörer. Försvarsindustrin blev således en viktig del av den svenska säkerhetspolitiken. Exporten av krigsmateriel, som under denna tid var begränsad, var ett led i att säkra kapaciteten att utveckla och producera materiel anpassad till den svenska försvarsmaktens behov.

Strävan efter oberoende vad gäller tillgången till krigsmateriel för det svenska försvaret har sedan kalla krigets slut gradvis ersatts av ett växande behov av materielsamarbete med likasinnade stater och grannar. Den tekniska och ekonomiska utvecklingen har inneburit att både Sverige och dess samarbetsländer är ömsesidigt beroende av leveranser av komponenter, delsystem och färdiga system som är tillverkade i andra länder. I många fall säkras dessa leveranser genom avtalsförpliktelser. En betydande del av svensk försvarsindustri ägs numera av moderbolag i tredjeland, framför allt USA och Storbritannien. För svenskt vidkommande är det därför av säkerhetspolitisk betydelse att säkerställa öppenhet för samarbete med tredjeland vad avser försvarsindustri. Detta gäller till exempel inom ramen för EU-samarbetet.

Sverige för en solidarisk allianspolitik som syftar till att stärka säkerheten och stabiliteten i vårt närområde liksom i hela det euroatlantiska området. Sverige ska fortsatt bygga säkerhet tillsammans med andra, som solidarisk medlem i Nato och EU.

Svensk säkerhetspolitik ska i första hand vara förebyggande och förhindra framväxten av hot mot Sverige. Den förutsätter ett aktivt, brett och ansvarsfullt internationellt agerande. Utmaningar och hot mot vår säkerhet ska så långt som möjligt mötas i samverkan med andra länder och organisationer. Sverige försvaras bäst inom Nato. Sveriges Nato-medlemskap ökar säkerheten för både Sverige och för Nato som helhet.

Genom att bidra till en säkrare omvärld, ett stabilt närområde och förutsägbara mellanstatliga relationer ökar Sveriges säkerhet. Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik bygger på sammanhållning i EU och i Nato liksom samarbete i Norden och Östersjöområdet, inom FN och OSSE. Samarbetet med allierade så som våra nordiska och baltiska grannländer, USA och Storbritannien är av särskild vikt för Sveriges säkerhet. Den transatlantiska länken är avgörande för svensk och europeisk säkerhet.

Den 24 februari 2022 inledde Ryssland en folkrättsstridig, oprovocerad och oförsvarlig fullskalig invasion av Ukraina. Angreppet på Ukraina är

även ett brott mot den europeiska säkerhetsordningen. Rysslands agerande innebär ett strukturellt och långsiktigt kraftigt försämrat säkerhetspolitiskt läge. Det får omfattande och långtgående konsekvenser för Sverige.

Förmåga till praktisk militär samverkan (interoperabilitet) är beroende av att våra materielsystem kan fungera tillsammans med samarbetspartnerns materiel, liksom att den är tekniskt mogen, funktionssäker och tillgänglig. Det ligger därmed i Sveriges säkerhetspolitiska intresse att värna om ett långsiktigt och kontinuerligt samarbete i materiellfrågor med ett antal traditionella samarbetsländer. Detta ömsesidiga samarbete bygger bland annat på såväl export som import av krigsmateriel.

Regeringen har i tidigare propositioner på det försvarspolitiska området pekat ut stridsflygområdet, undervattensområdet, kaliberbunden ammunition och integritetskritiska delar av ledningsområdet, såsom sensorer, telekrig och krypto, som strategiska materielområden för Sverige.

Möjligheten att upprätthålla nationell integritet och självständighet inom områden av särskild betydelse är viktig. Sveriges försvarsindustri och krigsmaterielexport är en nödvändig del av vår säkerhetspolitik. För varje exportaffär finns därför försvars- eller säkerhetspolitiska skäl, ytterst knutna till svensk försvarsförmåga.

De viktigaste militära produktområdena inom de svenska försvars- och säkerhetsföretagen där det finns säkerhets- och försvarspolitiska skäl som kan tala för export av krigsmateriel är i dag

- 1 stridsflygplan
- 2 ytfartyg och ubåtar
- 3 stridsfordon och bandvagnar
- 4 vapensystem med kort respektive lång räckvidd i form av mark- och sjöbaserade samt flygburna system inklusive missiler
- 5 fin- och grovkalibrig ammunition
- 6 intelligent artilleriammunition
- 7 mark- och sjöbaserade samt flygburna radar- och IR-system
- 8 telekrigssystem som är passiva och aktiva
- 9 telekommunikationssystem, inklusive teleskydd
- 10 ledningssystem för mark-, sjö- och flygtillämpningar
- 11 system för övning och utbildning
- 12 signaturanpassning (till exempel kamouflagesystem och radar)
- 13 system för samhällssäkerhet
- 14 kryptoutrustning
- 15 torpeder
- 16 vidmakthållande och underhåll av flygmotorer
- 17 krut och annat pyrotekniskt material
- 18 tjänster och konsultverksamhet
- 19 stödsystem för drift och underhåll.

Materiellt stöd till Ukraina

Som en konsekvens av Rysslands brott mot folkrätten i och med den fullskaliga invasionen av Ukraina beslutade regeringen den 28 februari 2022 att donera krigsmateriel till Ukraina för att stödja landets rätt till

självförsvar och territorium. Under 2025 lämnades ytterligare tre militära stödpaket. Totalt har regeringen beslutat om 21 militära stödpaket sedan 2022. Stödpaketen omfattar bland annat vapen, ammunition, luftförsvarssystem, artillerisystem, stridsfordon, stridsbåtar och sensorer men även finansiella donationer till multilaterala initiativ och fonder. Stödpaketen omfattar såväl donationer ur Försvarsmaktens krigsorganisation som anskaffning av nyproducerad materiel för donation till Ukraina. Se *bilaga 1* för ytterligare information.

Skr. 2025/26:114

Därtill har Sverige bistått Ukraina med omfattande civilt stöd, vilket till största del finansierats av biståndsmedel. Insatserna inkluderar humanitärt stöd, makrofinansiellt stöd, stöd för reformer och uppbyggnad samt civil krishantering. Det samlade militära och civila stödet uppgår till cirka 128 miljarder kronor sedan 2022.

Sveriges Natomedlemskap och konsekvenser för svensk exportkontroll av krigsmateriel

Den 7 mars 2024 inträdde Sverige som fullvärdig medlem i Nato. Som Natomedlem bidrar Sverige solidariskt till hela Natos säkerhet. Ett medlemskap i Nato omfattar ett åtagande av organisationens kärnvapendoktrin och den strategiska avskräckningen. Sverige omfattas av Natos operationsplanering och förmågeplanering och bidrar till Natos avskräcknings- och försvarsåtgärder. Sverige omfattas av samrådsskyldigheten och de ömsesidiga försvarsgarantierna i enlighet med artiklarna 4 och 5 i nordatlantiska fördraget. Dessutom har Sverige åtaganden under artikel 3, om den enskilda och kollektiva förmågan att stå emot väpnade angrepp, som har bäring på krigsmaterielexporten.

Regeringen har klargjort att Sveriges Natomedlemskap förändrar förutsättningarna för krigsmaterielexport inom Sveriges nationella regelverk. Sveriges medlemskap i Nato stärker i hög grad de försvars- och säkerhetspolitiska skäl som talar för att bevilja tillstånd för export av krigsmateriel till Natos medlemsstater. I november 2023 tillsatte regeringen 2023 års krigsmaterielutredning för att se över det svenska regelverket i ljuset av ett svenskt Natomedlemskap och ett förändrat säkerhetspolitiskt läge. Utredningen leddes av förutvarande talmannen Per Westerberg. Utredningen överlämnade sitt betänkande, Ett modernt och anpassat regelverk för krigsmateriel, den 2 december 2024 (SOU 2024:77). I betänkandet föreslås, bland annat, uppdaterade riktlinjer, en ny reglering för underleverantörer av krigsmateriel och hur tillverkning och export av civila skjutvapen kan hanteras. Därtill föreslår utredningen att Sverige bör ansluta till 2019 års exportkontrollavtal som ingåtts mellan Frankrike, Tyskland och Spanien. Betänkandet remitterades till och med den sista mars 2025. I september 2025 beslutade regeringen att Sverige ska ansöka om tillträde till exportkontrollavtalet mellan Frankrike, Tyskland och Spanien, vilket också skedde samma månad.

2.3 Samarbetet inom EU om exportkontroll av krigsmateriel

EU:s gemensamma ståndpunkt om kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel

EU:s medlemsstater har nationella regler när det gäller krigsmateriel-export. Medlemsstaterna har emellertid också valt att i viss utsträckning samordna sin exportkontrollpolitik. EU:s uppförandekod för vapenexport som antogs 1998 innehöll gemensamma kriterier för export av krigsmateriel som tillämpades vid den nationella prövningen av exportansökningar. Uppförandekoden stärktes 2005 och antogs som Rådets gemensamma ståndpunkt 2008/944/Gusp av den 8 december 2008 om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel. Den tillämpas av alla EU:s medlemsstater och ett antal länder som inte är medlemmar i EU (Albanien, Bosnien och Hercegovina, Georgien, Island, Kanada, Montenegro, Nordmakedonien, Norge och Storbritannien).

Den gemensamma ståndpunkten innehåller bland annat åtta kriterier som ska beaktas innan ett beslut tas om att tillåta export av krigsmateriel till ett land:

- *Kriterium ett* föreskriver att EU-medlemsstaternas internationella förpliktelser och åtaganden ska respekteras, särskilt de sanktioner som har antagits av FN:s säkerhetsråd eller Europeiska unionen.
- *Kriterium två* behandlar situationen i mottagarlandet vad avser respekten för de mänskliga rättigheterna och landets respekt för internationell humanitär rätt. Exportlicenser ska inte utfärdas om det finns en uppenbar risk att den militära tekniken eller den krigsmateriel som ska exporteras kan komma att användas för internt förtryck.
- *Kriterium tre* behandlar den interna situationen i mottagarlandet som en följd av existerande spänningar och väpnade konflikter.
- *Kriterium fyra* tar sikte på bevarande av regional fred, säkerhet och stabilitet. Exportlicenser får inte utfärdas om det finns en uppenbar risk att den avsedda mottagaren skulle använda den militära teknik eller den krigsmateriel som exporteras på ett aggressivt sätt mot ett annat land eller hävda ett territoriellt krav med våld.
- *Kriterium fem* handlar om den möjliga inverkan som den militära teknik eller den krigsmateriel som ska exporteras kan ha på det egna landets, en annan medlemsstats eller vänligt sinnade och allierade länders försvars- och säkerhetsintressen.
- *Kriterium sex* behandlar köparlandets uppträdande gentemot det internationella samfundet, till exempel i fråga om attityd till terrorism och respekt för folkrätten.
- *Kriterium sju* behandlar risken för att den militära tekniken eller krigsmaterielen kommer att avledas till något annat ändamål inom köparlandet eller återexporteras på oönskade villkor.
- *Kriterium åtta* föreskriver att medlemsstaterna ska beakta om den tilltänkta exporten allvarligt skulle hindra en hållbar utveckling i mottagarlandet.

Enskilda medlemsstater kan ha egna striktare riktlinjer än de som föreskrivs i den gemensamma ståndpunkten. Till den gemensamma ståndpunkten hör även en förteckning över de produkter som omfattas av kontrollen (EU:s gemensamma militära lista). Det har vidare tagits fram en användarguide som mer i detalj anger hur ståndpunktens överenskommelser om informationsutbyte och konsultationer ska genomföras och hur dess kriterier för exportkontroll ska tillämpas. Användarguiden uppdateras löpande.

Arbetet inom COARM

EU:s medlemsstater diskuterar regelbundet tillämpningen av den gemensamma ståndpunkten om vapenexport inom EU:s rådsarbetsgrupp för frågor om kontroll av export av krigsmateriel (COARM). Här utbyter medlemsstaterna även information om synen på olika exportdestinationer. En redogörelse för arbetet, överenskommelser som har träffats och statistik över medlemsstaternas export av krigsmateriel offentliggörs i en årlig EU-rapport.

Eftersom kriterierna i den gemensamma ståndpunkten spänner över en rad olika politikområden är målsättningen att uppnå en ökad och tydlig samstämmighet mellan dessa. Sverige verkar aktivt för att nå en gemensam syn bland medlemsstaterna om tillämpningen av den gemensamma ståndpunkten. Ett viktigt sätt för att åstadkomma detta är att öka transparensen mellan medlemsstaterna. Under 2025 arbetade COARM med en översyn av den gemensamma ståndpunkten, vilken bland annat inbegriper tydligare skrivningar om att riskerna för att exporterande länder ska beakta risken för att exporterad materiel används vid könsrelaterat våld.

Genom COARM bedriver EU en aktiv politik för dialog med tredjeländer om exportkontroll. Inom ramen för denna hölls under 2025 dialogmöten med bland annat Norge och Kanada.

En annan aspekt av arbetet riktat mot tredjeländ är de stödprogram som EU har för de länder som väljer att ansluta sig till vapenhandelsfördraget. Stödprogrammen syftar till att förbättra exportkontrollen i fråga om krigsmateriel och främja genomförandet av fördraget.

Utbyte av information om avslag

Enligt den gemensamma ståndpunktens tillämpningsbestämmelser ska medlemsstaterna utbyta underrättelser om avslag på ansökningar om exporttillstånd. Under 2025 mottog Sverige 108 underrättelser om avslag från övriga medlemsstater samt Norge.

Sverige lämnade en underrättelse om avslag. Avslaget avsåg Vietnam. Det faktum att export till ett visst mottagarland nekas i ett fall innebär inte att landet inte kan komma i fråga för annan svensk krigsmaterielexport. Den svenska exportkontrollen tillämpar inte ett system med landlistor, det vill säga i förväg fastställda listor över godkända respektive icke godkända mottagarländer. Varje enskild utförselansökan prövas genom en helhetsbedömning utifrån de riktlinjer som regeringen fastställt för

krigsmaterielexporten, EU:s gemensamma ståndpunkt och vapenhandelsfördraget. För att ett tillstånd ska beviljas krävs att ansökan har stöd i regelverket som helhet.

Om en medlemsstat överväger att bevilja tillstånd för en i huvudsak identisk transaktion som en annan medlemsstat avslagit, ska konsultationer genomföras innan ett tillstånd kan beviljas. Den förstnämnda medlemsstaten ska även meddela den sistnämnda sitt beslut. Utbytet av underrättelser om avslag och konsultationerna kring underrättelserna gör att exportpolitiken inom EU på sikt blir öppnare och mer enhetlig mellan medlemsstaterna. Konsultationerna leder även till en mer gemensam syn på olika exportdestinationer. Genom att medlemsstaterna informerar varandra om de exportaffärer som nekas, och förklarar bevekelsegrunderna för detta, minskar också risken för att någon annan medlemsstat beviljar exporten. ISP ansvarar för underrättelserna om svenska avslag och genomför konsultationer. Under 2025 tog Sverige inte emot någon konsultationsförfrågan från någon annan EU-medlemsstat. Två konsultationer initierades av Sverige under året.

Arbetet med EU-direktiv 2009/43/EG om överföring av krigsmateriel inom EU och EES

Under det svenska ordförandeskapet 2009 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EG om förenkling av villkoren för överföring av försvarsrelaterade produkter inom gemenskapen, det så kallade ICT-direktivet. Avsikten med direktivet är att möjliggöra mer konkurrenskraftiga försvarsindustrikoncerner och försvarssamarbeten på europeisk nivå. Europeiska kommissionen leder arbetet med genomförandet av direktivet. Kommissionen assisteras i detta arbete av en expertgrupp med representanter för medlemsstaterna. Under 2025 genomförde expertgruppen fyra sammanträden.

Huvudfokus för expertgruppens arbete under året har fortsatt varit att utvärdera medlemsstaternas genomförande av ICT-direktivet och överväga justeringar av direktivet inom ramen för det så kallade omnibuspaketet med förenklingsreformer för den europeiska försvarsindustri-sektorn.

Export av civila skjutvapen

Den 11 februari 2025 trädde den omarbetade skjutvapenförordningen i kraft (Europaparlamentets och rådets förordning [EU] 2025/41) om import-, export- och transiteringsåtgärder för skjutvapen, väsentliga delar och ammunition, och om genomförande av artikel 10 i FN:s protokoll om olaglig tillverkning av och handel med eldvapen, delar till eldvapen och ammunition, bifogat till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (FN:s protokoll om skjutvapen) (skjutvapenförordningen). Den ersatte den tidigare skjutvapenförordningen (EU) 258/2012. Dock gäller den tidigare skjutvapenförordningens bestämmelser om tillståndskrav till och med den 11 februari 2029.

Förordningen syftar till att bekämpa och förhindra olaglig handel med skjutvapen till och från EU samt motverka brottslighet genom en minskad

tillgång till skjutvapen. Med export avses i förordningen utförsel ur EU, vilket för svensk del handlar dels om utförsel ur Sverige till tredjeland, dels utförsel ur någon annan medlemsstat till tredjeland för det fall leverantören är etablerad i Sverige.

Skr. 2025/26:114

Förordningen omfattar vapen, delar till vapen och ammunition för civilt bruk. Den tillämpas inte på vapen med mera som är särskilt utformade för militär användning eller på helautomatiska vapen. Undantagna från förordningens tillämpningsområden är bilaterala statliga transaktioner av skjutvapen med mera som är avsedda för de väpnade styrkorna, polisen eller myndigheterna i medlemsstaterna. Replikvapen, skjutvapen som har gjorts obrukbara, antika skjutvapen liksom institutioner och samlare som ägnar sig åt kulturella och historiska aspekter av skjutvapen är också undantagna från förordningens tillämpningsområden.

De skjutvapen med mera som omfattas av skjutvapenförordningen omfattas även, med undantag för slätborrade jakt- och sportvapen, av bilagan till förordningen om krigsmateriel. Enligt skjutvapenförordningen ska de aspekter som omfattas av den gemensamma ståndpunkten beaktas vid tillståndsprövningen.

Kompletterande bestämmelser till skjutvapenförordningen finns i förordningen (2013:707) om kontroll av vissa skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition. ISP är tillståndsmyndighet för ärenden enligt skjutvapenförordningen. Under 2025 inkom 228 ärenden till ISP och 224 tillstånd för utförsel beviljades.

Vapenembargon

Inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (Gusp) genomför EU embargon som har beslutats av FN mot bland annat handel med vapen och produkter med dubbla användningsområden. EU kan med enhällighet också besluta om vissa embargon som går utöver vad FN:s säkerhetsråd har beslutat. Dessa beslut av EU:s råd är ett utslag av medlemsstaternas vilja att agera gemensamt i olika säkerhetspolitiska frågor. Ett vapenembargo som har beslutats av FN eller EU genomförs genom tillämpning av EU:s regelverk samt respektive medlemsstats nationella regelverk för exportkontroll. EU:s vapenembargon omfattar normalt även förbud mot att lämna tekniska och finansiella tjänster med anknytning till krigsmateriel. Dessa förbud regleras i rådsförordningar och är därmed direkt tillämpliga inom EU:s medlemsstater. Embargon mot handel med produkter med dubbla användningsområden regleras såväl i rådsbeslut som i rådsförordningar. Även de åtföljs normalt av förbud mot att lämna tekniska och finansiella tjänster med anknytning till produkterna.

Ett beslut av FN:s säkerhetsråd, EU eller OSSE om ett vapenembargo utgör ett ovillkorligt hinder mot svensk export enligt de svenska riktlinjerna för krigsmaterielexport. Om ett vapenembargo även gäller import, utfärdas i Sverige särskilda föreskrifter om förbudet. Sådana finns sedan tidigare för Iran, Libyen och Nordkorea. Med anledning av EU:s sanktioner mot Ryssland beslutade regeringen 2014 att inleda ett sådant totalt vapenembargo mot Ryssland. Det finns för närvarande formella EU-beslut, antingen självständiga eller grundade på FN-beslut, om att vapenembargon ska gälla Afghanistan, Belarus, Centralafrikanska

republiken, Irak, Iran, Jemen, Demokratiska republiken Kongo, Haiti, Libanon, Libyen, Myanmar, Nordkorea, Ryssland, Somalia, Sudan, Sydsudan, Venezuela och Zimbabwe. Dessa embargon varierar i inriktning och omfattning. Individuellt riktade vapenembargon finns också mot sådana individer och organisationer som har uppförts på FN:s terroristlista. EU tillämpar även ett vapenembargo mot Kina på grundval av en deklaration från Europeiska rådet, som utfärdades mot bakgrund av händelserna på Himmelska fridens torg 1989. Embargot är inte förankrat i någon rättsakt. Tillämpningen varierar mellan medlemsstaterna utifrån nationella lagar, regler och beslutsprocesser. Sverige tillåter inte någon krigsmaterielexport till Kina.

Utrikesdepartementet har sammanställt information om vilka restriktiva åtgärder (sanktioner) mot andra länder som finns inom EU och som därigenom gäller i Sverige. Informationen finns på webbsidan regeringen.se/sanktioner och uppdateras löpande. Där redovisas också de vapenembargon och embargon mot produkter med dubbla användningsområden som är i kraft gentemot enskilda länder. På webbsidan finns även länkar till webbsidor med EU:s rättsakter om sanktioner och, i förekommande fall, till de FN-beslut som har föregått EU:s åtgärder.

2.4 Övrigt internationellt samarbete om exportkontroll av krigsmateriel

Öppenhet i handeln med konventionella vapen

FN:s generalförsamling antog 1991 en resolution om öppenhet i vapenhandeln. Resolutionen uppmanar FN:s medlemsstater att årligen frivilligt redovisa såväl import som export av konventionella vapensystem till ett register som administreras av FN:s kontor för nedrustningsfrågor.

Rapporteringen avser handeln med följande sju materielkategorier: stridsvagnar, bepansrade stridsfordon, grovt artilleri, stridsflygplan, attackhelikoptrar, stridsfartyg och robotar eller robotlavetter. Definitionerna av de olika kategorierna har successivt utvidgats så att fler vapensystem ingår och möjlighet ges nu även att frivilligt rapportera exporten av små och lätta vapen. Särskild vikt läggs numera vid bärbara luftförsvarssystem som ingår i kategorin robotar och robotlavetter. I den frivilliga rapporteringen ingår även uppgifter om staters innehav av dessa vapen och upphandlingar från den egna försvarsindustrin. I samråd med Försvarsdepartementet och ISP sammanställer Utrikesdepartementet aktuella uppgifter som i enlighet med resolutionen årligen överlämnas till FN.

Eftersom registret bygger på rapporter från många större exportörer och importörer återspeglas här en betydande del av världens handel med tunga konventionella vapensystem.

Sveriges andel av världshandeln med tunga vapensystem är begränsad. I den rapportering för år 2025 som Sverige kommer att lämna till FN om de sju materielkategorierna redovisas export av stridsflygplan till Brasilien och Ungern, stridsfordon till Nederländerna och Schweiz, pansarvärnsvapen till Frankrike, Litauen och USA, granatgevärssystem till Australien,

Finland, Japan, Lettland, Litauen, Polen, Sydafrika, Tjeckien, Tunisien och USA, samt bärbart luftvärnssystem till Argentina, Kanada, Litauen och Ukraina. Ingen export från Sverige finns att rapportera när det gäller övriga kategorier. Handeln med tunga vapensystem och små och lätta vapen rapporteras på årlig basis till OSSE på samma sätt som till FN.

Rapporteringsmekanismen i exportkontrollregimen Wassenaar-arrangemanget för export av krigsmateriel följer i stort de sju kategorier som rapporteras till FN-registret. Dock har vissa kategorier förfinats genom införande av undergrupper, och en åttonde kategori har tillkommit för små och lätta vapen. Medlemsstaterna har enats om att två gånger årligen rapportera enligt överenskommen praxis och att ytterligare information då kan lämnas frivilligt. Syftet med detta är att i ett tidigt skede kunna uppmärksamma destabiliserande ansamlingar av vapen. Även export av vissa produkter och teknik med dubbla användningsområden rapporteras två gånger per år.

Vapenhandelsfördraget

FN:s generalförsamling antog 2013 genom omröstning ett internationellt vapenhandelsfördrag (på engelska benämnt Arms Trade Treaty, ATT). Genom fördraget skapades ett internationellt bindande instrument med krav på att statsparterna upprätthåller en effektiv nationell kontroll över den internationella handeln med försvarsmateriel samt normer för vad denna kontroll ska innefatta. De förväntade långsiktiga effekterna av detta fördrag är

- ett större ansvarstagande hos länder som regelmässigt producerar och exporterar krigsmateriel,
- en minskning av den oreglerade internationella handeln, allteftersom fler stater ansluter sig och inför kontroller, och
- förbättrade möjligheter att motverka den illegala handeln, genom det ökade antalet länder som utövar kontroll och genom förbättrat samarbete dem emellan.

Vapenhandelsfördraget trädde i kraft 2014. Samtliga av EU:s medlemsstater har ratificerat fördraget och är därmed fullvärdiga statsparter. I slutet av 2025 hade 117 statsparter ratificerat fördraget och ytterligare 25 hade undertecknat det.

Under 2025 hölls det elfte statspartsmötet. Tre arbetsgrupper har inrättats för fördragsarbete mellan statspartsmötena. De behandlar effektiviteten i genomförandet av fördraget, ökad anslutning till fördraget samt transparens- och rapporteringsfrågor. Vidare har en frivilligfond instiftats för ekonomiskt stöd till projekt till förmån för de statsparter som behöver hjälp med att förbättra sina kontrollsystem. Ett forum för informationsutbyte har även inrättats där statsparter och signatärstater ges möjlighet att utbyta information om påträffad eller misstänkt avledning vid vapenhandel.

Regeringen fäster stor vikt vid en bred anslutning till och ett effektivt genomförande av vapenhandelsfördraget. Ett universellt, juridiskt bindande fördrag som stärker kontrollen av handeln med konventionella

vapen är ett effektivt verktyg för att komma till rätta med de gränsöverskridande vapenflöden som föder väpnat våld och väpnade konflikter. Sverige deltar därför aktivt i det fortsatta arbetet med att förverkliga fördragets målsättningar och för att fler stater ska ansluta sig. Sverige har under året rapporterat export av konventionella vapen till ATT:s sekretariat.

Under 2025 deltog Sverige i arbetsgruppernas möten och i statsparts-mötet. Sverige har tidigare lämnat bidrag till vapenhandelsfördragets frivilligfond liksom till den FN-fond som tidigare inrättats för samarbete om vapenreglering (UNSCAR). De två fonderna kompletterar varandra i det att de är inriktade på olika stödkanaler.

EU:s medlemsstater fortsatte under året att samordna sitt agerande i fråga om vapenhandelsfördraget i rådsarbetsgruppen COARM.

Små och lätta vapen

Begreppet små och lätta vapen omfattar i princip handeldvapen som kan bäras och avfyras av en person, liksom vapen som är avsedda att bäras och användas av två eller flera personer. Exempel på den förra kategorin är pistoler och automatkarbinner. Exempel på den senare är kulsprutor, granatgevär och bärbara robotar. I olika internationella forum, såsom FN, EU och OSSE, pågår arbete för att förebygga och bekämpa destabiliserande ansamlingar och okontrollerad spridning av små och lätta vapen. Inga andra typer av vapen orsakar fler dödsoffer och mer lidande än dessa, som dagligen används i lokala och regionala konflikter, inte minst i utvecklingsländerna och i samband med grov och ofta organiserad brottslighet.

Sverige verkar för att varje land ska inrätta och genomföra en ansvarsfull exportpolitik med heltäckande lagar och regler. Målet är att alla länder ska ha effektiva system som kontrollerar tillverkare, säljare, köpare, agenter och förmedlare av små och lätta vapen.

År 2001 antog FN ett handlingsprogram för att förebygga, bekämpa och utrota alla former av olaglig handel med små och lätta vapen. FN:s arbete syftar bland annat till att öka medvetenheten om den destabiliserande verkan dessa vapen har i konfliktregioner. Icke-spridningsarbete är också angeläget för att förhindra brottslighet, inte minst terroristbrott. FN:s handlingsprogram kompletterar arbetet med kontroll av den internationella vapenhandeln inom vapenhandelsfördraget, genom att fokusera på åtgärder på nationell nivå i syfte att minska illegala flöden av små och lätta vapen. Sverige deltog i den senaste översynskonferensen inom ramen för handlingsprogrammet år 2024, där statsparterna bland annat beslutade att inrätta en ny teknisk arbetsgrupp som ska behandla frågor kring illegal SALW-tillverkning, inklusive nya tekniker såsom 3D-printing.

Inom EU utgår arbetet från en gemensam strategi som antogs 2018 mot olagliga skjutvapen och mot små och lätta vapen och ammunition. Strategin innehåller en rad förslag till åtgärder för arbetet mot små och lätta vapen inom ramen för unionens gränser samt i EU:s närområde och avspeglar svenska prioriteringar väl.

Sverige har under året rapporterat export av små och lätta vapen till FN:s vapenhandelsregister liksom till OSSE:s register över handel med konventionella vapen.

Skr. 2025/26:114

Under 2025 har Sverige lämnat bidrag till organisationen Small Arms Survey, vars samlade verksamhet omfattar att uppdatera och utveckla de globala databaserna om lagerhållning, illegal handel och spridning av SALW samt information om väpnat våld.

Sexnationsinitiativet

De sex stora försvarsindustrinationerna i Europa – Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien, Sverige och Tyskland – ingick 2000 ett försvarsindustriellt samarbetsavtal på regeringsnivå. Avtalet förhandlades fram som en följd av den avsiktsförklaring som ländernas försvarsministrar ingick 1998, det så kallade sexnationsinitiativet. Avtalet syftar till att underlätta rationalisering, omstrukturering och driften av den europeiska försvarsindustrin. Verksamheten inom sexnationsinitiativet och dess arbetsgrupper omfattar även frågor om exportkontroll.

Under 2025 deltog ISP i den informella arbetsgruppen LoI Export Control Informal Working Group (LoI ECIWG). Den informella arbetsgruppen har under året varit inriktad på erfarenhetsutbyte gällande exportkontroll samt fortsatt arbete med exportkontrollrelaterade frågor inom ramen för de europeiska försvarsfonderna.

3 Produkter med dubbla användningsområden

3.1 Bakgrund och definitioner

Med termen produkter med dubbla användningsområden avses produkter, programvara och teknik avsedda för civilt bruk som även kan användas för militära ändamål eller förtillverkning av massförstörelsevapen eller deras bärare. Produkter med dubbla användningsområden kan även omfatta vissa andra produkter med särskild strategisk betydelse, till exempel kryptosystem.

Behovet av att kontrollera exporten av produkter med dubbla användningsområden grundar sig på att en del länder till exempel bedriver program för att framställa massförstörelsevapen, trots att de har undertecknat internationella avtal som förbjuder eller reglerar sådan verksamhet, eller för att de står utanför dessa avtal. Dessa länder har ofta stärkt sin kapacitet genom att importera civila produkter som sedan har använts för militära syften. Exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden krävs även för att minska oönskad och destabiliserande utveckling av konventionella militära förmågor.

Att en produkt med dubbla användningsområden hamnar på en kontrollista innebär inte att export av denna produkt är förbjuden, utan att produkten bedöms vara känslig och att exporten därför omfattas av

kontroll. De exportkontrollåtgärder som krävs inom EU måste vara väl avgränsade med hänsyn till spridningsrisken och inte onödigt störa den inre marknaden eller de europeiska företagens konkurrenskraft.

En stor del av arbetet inom EU och inom de internationella exportkontrollregimerna utgörs av en omfattande informationsverksamhet, riktad till den egna industrin och till andra länder, om behovet av exportkontroll och utveckling av exportkontrollsystem.

En samlad bild av industrin som arbetar med produkter med dubbla användningsområden i Sverige är svår att ge då en betydande del av de sålda produkterna går till EU:s inre marknad eller exporteras till marknader som omfattas av EU:s generella exporttillstånd (se avsnitt 3.2 nedan).

3.2 Reglering av produkter med dubbla användningsområden

För att förebygga spridning av massförstörelsevapen och därigenom bidra till internationell säkerhet är export av produkter med dubbla användningsområden föremål för särskild reglering på internationell nivå.

Sverige har både rättsligt bindande åtaganden som har beslutats av FN och EU, och politiska åtaganden inom ramen för exportkontrollregimerna (se avsnitt 3.5 för en genomgång av regimerna), som syftar till att begränsa spridningen av känsliga produkter och teknik, inklusive sådan som kan användas för att tillverka massförstörelsevapen.

Själva exportkontrollen utövas alltid på nationell nivå men genom de internationella exportkontrollregimerna och inom EU sker ett omfattande samordnande arbete. För Sveriges räkning regleras exportkontrollen av produkter med dubbla användningsområden främst genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/821 av den 20 maj 2021 om upprättande av en unionsordning för kontroll av export, förmedling, transitering och överföring av samt tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden (PDA-förordningen) och lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd (PDA-lagen). Exporten av produkter med dubbla användningsområden begränsas i flera fall ytterligare av riktade restriktiva åtgärder (sanktioner), vilket beskrivs utförligare i avsnitt 3.3.

PDA-förordningen

För länderna i EU finns ett gemensamt regelverk i form av PDA-förordningen. PDA-förordningen är direkt tillämplig i alla EU:s medlemsstater.

Bilaga I till PDA-förordningen

De kontrollistor som kontinuerligt utarbetas i de internationella exportkontrollregimerna (se avsnitt 3.5 om exportkontrollregimerna) förs i EU över till PDA-förordningens bilaga I. Bilaga I till förordningen utgör sedan den lista med produkter och tekniker som är tillståndspliktiga vid export

ut ur EU. EU:s kontrollista utgör alltså en sammanställning av de internationella exportkontrollregimernas kontrollistor och uppdateras årligen. EU bidrar därmed till att kodifiera kontrollen av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden i enlighet med internationella normer som gäller i de viktigaste producentländerna i världen. Även länder utanför EU och exportkontrollregimerna har valt att ta in EU:s bilaga I i sin exportkontrollagstiftning då den är heltäckande och tydlig.

Skr. 2025/26:114

Nationell kontrollförteckning

Enligt artikel 9.1 i PDA-förordningen får en medlemsstat med hänsyn till den allmänna säkerheten, inbegripet förebyggande av terroristhandlingar, eller överväganden rörande mänskliga rättigheter, förbjuda eller kräva tillstånd för export av produkter med dubbla användningsområden som inte förtecknas i förordningens bilaga I. Sverige införde en nationell kontrollförteckning enligt artikel 9.1 den 1 november 2025.

Enligt artikel 10 i PDA-förordningen kan en medlemsstat införa tillståndskrav för export av produkter som inte förtecknas i bilaga I men omfattas av en nationell kontrollförteckning i en annan medlemsstat enligt artikel 9 och om den behöriga myndigheten informerat exportören att produkten kan vara avsedd för användning som ger anledning till oro med hänsyn till den allmänna säkerheten, inbegripet förebyggande av terroristhandlingar, eller överväganden rörande mänskliga rättigheter. Syftet med mekanismen i artikel 10 är att medlemsstaterna snabbt ska kunna samordna sina åtgärder när nya risker identifieras, till exempel på grund av framväxande tekniker.

Andra kontrollmöjligheter

PDA-förordningens artikel 4.1 slår fast att medlemsstaterna kan använda sig av en mekanism som möjliggör att produkter som inte upptas i PDA-förordningens bilaga I kan beläggas med kontroll (s.k. *catch-all*). Mekanismen kan användas om exportören har informerats av svenska myndigheter att produkten helt eller delvis är eller kan vara avsedd att användas i samband med produktion med mera av massförelsevapen. Mekanismen kan även tillämpas i andra fall, till exempel om produkterna är avsedda för militär slutanvändning om det land som köper produkterna eller destinationslandet är föremål för ett rättsligt bindande vapenembargo.

För att mekanismen ska vara tillämplig krävs att exportören har blivit informerad av svenska myndigheter om produktens användningsområde. Exportören är emellertid även skyldig att upplysa svenska myndigheter om exportören känner till att en produkt helt eller delvis är avsedd för sådan användning som avses i artikel 4.1. Behörig myndighet ska då avgöra om tillstånd ska krävas för exporten.

Av artikel 4.3 framgår att en medlemsstat även får anta eller behålla nationell lagstiftning om tillståndskrav för export av produkter med dubbla användningsområden som inte förtecknas i bilaga I om exportören har anledning att misstänka att produkterna helt eller delvis är, eller kan vara, avsedda för någon av de användningar som anges i artikel 4.1. Sverige har utnyttjat detta och infört krav på exportörer att underrätta den behöriga

myndigheten om exportören har anledning att misstänka att en produkt med dubbla användningsområden som inte är förtecknad i bilaga I i PDA-förordningen och som denne avser att exportera är, eller kan vara, avsedd för någon av de användningar som avses i artikel 4.1 i samma förordning.

Mekanismen benämns generalklausul i den svenska terminologin men är mer känd under sin engelska benämning *catch-all*. Mekanismen utgör praxis inom de internationella exportkontrollregimerna. Genom att möjliggöra en bredare kontroll än endast av listade produkter med dubbla användningsområden är mekanismen viktig för exportkontrollens effektivitet.

PDA-förordningens artikel 5 innebär att även exporter av olistade cyberövervakningsprodukter omfattas av tillståndsplikt om exportören har informerats av den behöriga myndigheten om att produkterna kan vara avsedda för användning i samband med internt förtryck eller för att begå allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter eller internationell humanitär rätt. Cyberövervakningsprodukter definieras i PDA-förordningens artikel 2.20 som produkter med dubbla användnings-områden som är särskilt konstruerade för att möjliggöra dold övervakning av fysiska personer genom monitorering, extraktion, inhämtning eller analys av data från informations- och telekommunikationssystem.

Generella tillstånd

Huvudregeln i EU är att det inte krävs tillstånd vid överföring av produkter med dubbla användningsområden till en annan EU-medlemsstat. Det EU-generella tillståndet EU001 omfattar export av alla produkter i bilaga I till PDA-förordningen med vissa undantag, till Australien, Kanada, Island, Japan, Norge, Nya Zeeland, Schweiz inbegripet Liechtenstein, USA och Storbritannien (England, Nordirland, Skottland, Wales). Därutöver finns ytterligare sju EU-generella tillstånd (EU002–EU008).

Svensk lagstiftning

I Sverige regleras exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd i samband med dessa produkter i PDA-lagen. PDA-lagen innehåller kompletterande bestämmelser till EU:s PDA-förordning. Med anledning av PDA-förordningens revidering 2021 genomfördes en rad ändringar i lagen som bland annat innebar att det infördes bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter om tillståndskrav.

Till skillnad från exportörer som faller under krigsmateriellagstiftningen krävs inga grundläggande verksamhetstillstånd enligt exportkontrollagstiftningen för exportörer som tillverkar eller på andra sätt handlar med produkter med dubbla användningsområden. Dessa exportörer är heller inte skyldiga att leveransdeklarera enligt exportkontrollagstiftningen. Ett företag är däremot skyldigt att avgiftsdeklarera om företaget tillhandahåller kontrollerade produkter som omfattas av ISP:s tillsyn. Hit räknas försäljning både inom och utom Sverige.

Ett exporterande företag är skyldigt att underrätta ISP om företaget skulle känna till eller ha skäl att misstänka att en produkt med dubbla

användningsområden som företaget i fråga har för avsikt att exportera, och som inte finns förtecknad i bilaga I till PDA-förordningen, är avsedd att användas i anslutning till massförstörelsevapen eller för militär slutanvändning i ett land som är föremål för vapenembargo eller kan användas som komponent till krigsmateriel som har exporterats från EU utan tillstånd. Underlåtenhet att uppfylla denna skyldighet är straffbelagd. Efter underrättelse ska ISP pröva och besluta om tillstånd ska krävas i det enskilda fallet. Detsamma gäller om exportören har anledning att misstänka att en cyberövervakningsprodukt som inte är förtecknad i bilaga I till EU-förordningen är avsedd för användning i anslutning till internt förtryck eller allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt enligt artikel 5 i samma förordning.

Skr. 2025/26:114

3.3 Restriktiva åtgärder (sanktioner) avseende produkter med dubbla användningsområden

Förhållandet mellan sanktioner och exportkontroll

Det finns grundläggande skillnader mellan restriktiva åtgärder (sanktioner) och exportkontroll avseende produkter med dubbla användningsområden. Sanktioner kan riktas mot en regering, en grupp, en organisation eller enskilda individer genom ett rättsligt bindande beslut av EU, FN eller en enskild stat. Syftet är främst att den som sanktionerna riktar sig mot ska förändra sitt beteende, till exempel upphöra med internt förtryck eller flagranta överträdelser av folkrätten. Sanktionerna omfattar olika typer av restriktiva åtgärder och inkluderar ofta export- och importförbud för produkter med dubbla användningsområden och krigsmateriel, men behöver inte göra det. Anledningen till att sanktionerna många gånger riktar in sig mot dessa strategiska produkter är att de ofta används i folkrättsstridiga eller människorättskränkande handlingar. Sanktionerna är alltså ett utrikespolitiskt verktyg för att exempelvis sätta tryck på en auktoritär ledare att genomföra demokratiska reformer, förmå en stat att upphöra med en militär aggression mot ett grannland eller återställa respekten för mänskliga rättigheter.

Exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden grundar sig till skillnad mot sanktioner främst på den exporterande statens säkerhetspolitiska intresse i förhållande till den tänkta mottagaren eller slutanvändaren. Exportens betydelse för nationell säkerhet väger tungt i bedömningen. I regelverken för exportkontroll av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden finns förutsättningar att i tillståndsprocessen väga in risker för kränkningar av internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter. Det finns ett samband mellan avsaknaden av respekt för mänskliga rättigheter och förekomsten av väpnade konflikter vilket visar att utbredda människorättskränkningar har en säkerhetspolitisk dimension. Till skillnad från exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden beslutas sanktioner inom ramarna för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och genom beslut av FN:s säkerhetsråd.

Landspecifika sanktioner

EU:s kärnteknikrelaterade sanktioner mot Iran, som lyftes 2016 i enlighet med den kärntekniska överenskommelsen Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA), återinfördes den 18 oktober 2025. USA lämnade ensidigt JCPOA år 2018. Iran började gradvis avvika från åtaganden i avtalet från 2019 och åren därefter, bland annat genom höjd urananrikning och minskat samarbete med Internationella atomenergiorganet (IAEA). Under 2024 och 2025 ökade Irans kärntekniska kapacitet ytterligare. Trots fortsatta diplomatiska försök skedde inte några genombrott i förhandlingarna med Iran varmed E3 (Storbritannien, Tyskland och Frankrike) notifierade FN:s säkerhetsråd den 28 augusti 2025 att ”snapback”-mekanismen i säkerhetsrådsresolution 2231 aktiveras. Då säkerhetsrådet ej enades om en resolution som stoppade återinförandet av sanktionerna fullbordades ”snapback”-processen och tidigare resolutioner med tillhörande sanktionsregimer återinfördes från den 18 oktober 2025. EU betraktar Iran som icke efterlevande av JCPOA, och alla kärnteknikrelaterade sanktioner som suspenderades 2016 är nu återinförda, både FN-mandaterade och EU-autonoma.

Export av produkter med dubbla användningsområden till Nordkorea är belagd med embargo enligt beslut av FN:s säkerhetsråd. Embargot har genomförts och utvidgats av EU och omfattar samtliga produkter på EU:s kontrollista. Även vissa liknande produkter är belagda med embargo.

I samband med al-Assadregimens fall 2024 har EU tillfälligt upphävt ett antal restriktiva åtgärder mot Syrien. Export av vissa produkter med dubbla användningsområden till landet är dock fortsatt förbjuden respektive belagd med tillståndskrav.

Mot bakgrund av Belarus stöd till Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har EU utökat de restriktiva åtgärderna mot Belarus med koppling till export av produkter med dubbla användningsområden. Under 2025 utökade EU sanktionerna mot landet med anledning av regimen fortsatta stöd till Rysslands aggression och i syfte att förhindra sanktionskringgåenden.

3.4 Utökade sanktioner mot Ryssland 2025 relaterat till produkter med dubbla användningsområden

EU:s restriktiva åtgärder (sanktioner) mot Ryssland är av sådan omfattande karaktär och betydelse att de förtjänar ett eget avsnitt. Sanktionerna som beslutades redan 2014 till följd av den olagliga annekteringen av Krim och aggressionen mot Ukraina, har under året utökats kraftigt i samband med Rysslands fortsatta aggression.

Det är sedan 2022 förbjudet att direkt eller indirekt sälja och exportera produkter med dubbla användningsområden till Ryssland eller för användning i Ryssland. Även tillhandahållande av tekniskt eller finansiellt bistånd samt förmedlingstjänster eller andra tjänster kopplade till sådan export omfattas av förbud. Förbudet gäller för alla produkter som är upptagna i bilaga I till PDA-förordningen. Förbudet omfattar även export

av en omfattande mängd närbesläktade produkter som kan bidra till militära och tekniska förstärkningar i Ryssland, eller utveckling av den ryska försvars- och säkerhetssektorn. Förbuden gäller även för tillhandahållande av tekniskt bistånd till dessa produktkategorier.

Skr. 2025/26:114

EU har under 2025 kontinuerligt utvidgat och skärpt sanktionerna inom ramen för de sextonde, sjuttonde, artonde och nittonde sanktionspaketen. Årets fyra sanktionspaket innebar utökningar av förbudet mot export av produkter som kan bidra till den ryska försvars- och säkerhetssektorn samt av förteckningen över enheter som omfattas av strängare exportrestriktioner.

Begränsad möjlighet till undantag finns när det gäller export för icke-militär användning och för en icke-militär slutanvändare, som till exempel är avsedd för humanitära eller medicinska ändamål, sjösäkerhet, med mera.

3.5 Samarbete inom de internationella exportkontrollregimerna

För att förstärka det internationella samarbetet för icke-spridning av massförstörelsevapen har ett fyrtiotal länder på eget initiativ slutit sig samman i fem internationella exportkontrollregimer: Australiengruppen, Missilteknologikontrollregimen, Nuclear Suppliers Group, Wassenaar-arrangemanget och Zanggerkommittén.

Regimernas syfte är att identifiera varor och tekniker som kan användas i samband med massförstörelsevapen, att förhindra destabiliserande anhopningar av konventionella vapen och skapa större enhetlighet i deltagande länders exportkontroll av dessa. Till stöd för detta arbete har respektive regim en lista med produkter som omfattas av kontroll. Listorna ses över årligen. Arbetet omfattar även utbyte av information om nekade exporter, spridningsrisker samt kontakter med tredjeland för att främja regimernas icke-spridningsmålsättningar.

Grunden för samarbetet i exportkontrollregimerna är en gemensam politisk vilja att förhindra spridning av massförstörelsevapen. Detta uppnås genom en nationell lagstiftning som möjliggör exportkontroll av de varor och tekniker som har identifierats som strategiska. Samarbetet i regimerna är inte juridiskt bindande men väl politiska åtaganden. Kontrollistorna från regimerna inkorporeras dock av EU i PDA-förordningens bilaga 1 och blir därmed rättsligt bindande. Deltagande i regimerna gör det samtidigt lättare att uppfylla de folkrättsliga förpliktelserna i internationella avtal om att varken direkt eller indirekt bistå en annan stat i att anskaffa massförstörelsevapen.

De internationella exportkontrollregimerna arbetar sedan länge med tidig identifiering av nya icke-kontrollerade produkter och tekniker som kan användas för militära ändamål. Den allt snabbare tekniska utvecklingen inom framväxande tekniker, till exempel artificiell intelligens, avancerade halvledare, kvantdatorer och bioteknik, gör detta arbete alltmer angeläget. Sverige berörs av utvecklingen då vi har en exportorienterad och avancerad industri med spjutspetsteknologi. Framväxande känsliga tekniker kräver allt större uppmärksamhet både nationellt genom

Skr. 2025/26:114 till exempel stärkt myndighetssamverkan och internationellt genom samarbete med andra länder i de olika exportkontrollregimerna.

Australiengruppen

Australiengruppen bildades 1985 på initiativ av Australien. Dess verksamhet syftar till att harmonisera medlemsstaternas exportkontroll för att förhindra spridning av kemiska och biologiska vapen. Ursprungligen omfattade gruppens verksamhetsområde endast kemikalier och kemisk tillverkningsutrustning. År 1990 beslutades dock att kontrollistorna skulle utökas till att även omfatta mikroorganismer, toxiner samt viss tillverkningsutrustning för biologiska stridsmedel. Australiengruppen stödjer icke-spridningsåtaganden inom ramen för konventionen om biologiska vapen och toxinvapen (BTWC) och kemvapenkonventionen (CWC). I regimen deltar samtliga EU:s medlemsstater. Ryssland deltar inte i regimen. Regimens kontrollistor uppdaterades 2025 vid det fjortonde plenarmötet som med anledning av jubileet hölls i Sydney.

Missilteknologikontrollregimen

Missilteknologikontrollregimen (MTCR) grundar sig på ett amerikanskt initiativ från 1982. Dess verksamhet gäller främst exportkontroll av fullständiga robotsystem (inklusive ballistiska robotar och bärraketer för rymdupp-skjutningar samt son-draketer) och andra obemannade luftfarkoster (inklusive kryssningsrobotar, mål- och spaningsplattformar) med en räckvidd på 300 kilometer eller mer. Därutöver kontrolleras komponenter till sådana system samt andra produkter som kan användas för produktion av robotar och även mindre obemannade luftfarkoster konstruerade för att kunna sprida aerosoler. MTCR har i dag 35 medlemmar, inklusive Indien och Ryssland. Nio EU-medlemsstater står utanför regimen. Regimens kontrollistor uppdateras årligen vid plenarmöten i det inkommande ordförandelandet. Något plenarmöte hölls emellertid inte 2025.

Nuclear Suppliers Group

Nuclear Suppliers Groups (NSG) arbete avser exportkontroll av produkter för nukleärt bruk (del 1 i NSG:s riktlinjer) och andra produkter med dubbla användningsområden som kan användas i samband med utveckling eller produktion av kärnvapen (del 2 i NSG:s riktlinjer). De produkter som NSG listar finns återgivna i IAEA:s informationscirkulär nr 254, som innehåller de två kontrollistorna för respektive varugrupp (INFCIRC/254/Rev 14/Part 1 och INFCIRC/254/Rev.11/Part 2). NSG har i dag 48 deltagande stater, inklusive samtliga EU:s medlemsstater samt de officiellt erkända innehavarna av kärnvapen enligt icke-spridningsfördraget (NPT). Regimens kontrollistor uppdateras årligen vid plenarmöten som hålls i det avgående ordförandelandet. 2025 års plenarmöte ägde rum i Kapstaden under sydafrikanskt ordförandeskap. Argentina valdes till nytt ordförandeland för perioden 2025–2026.

Wassenaar-arrangemanget bildades 1996 som efterföljare till det internationella exportkontrollsamarbete som tidigare hade bedrivits inom kommittén Coordinating Committee on Multilateral Export Controls (CoCom). Arrangemangets arbetsfält omfattar kontrollen av konventionella vapen samt varor och tekniker med dubbla användningsområden som inte kontrolleras i andra regimer. Det utgör därmed ett viktigt komplement till arbetet i övriga regimer som uteslutande fokuserar på massförstörelsevapen samt vissa vapenbärare. Arrangemanget har 42 deltagande stater. Bland dessa återfinns flertalet stora producenter och teknikinnehavare på de berörda områdena.

Syftet med arrangemangets verksamhet är att bidra till regional och internationell säkerhet och stabilitet genom att främja öppenhet och ett ansvarsfullt agerande när det gäller överföringar av konventionella vapen och produkter med dubbla användningsområden och därigenom undvika destabiliserande ansamlingar. Grundsynen i Wassenaar-arrangemanget är att handel med de varor som finns på kontrollistorna ska vara tillåten, men att den måste ske under kontrollerade former.

En viktig funktion som Wassenaar-arrangemanget upprätthåller är att regelbundet samla den tekniska expertisen från de deltagande staterna för att uppdatera de gemensamma kontrollistorna i ljuset av den tekniska utvecklingen.

Arrangemanget upprätthåller två kontrollistor som är fogade till dess grunddokument: Munitions List, som omfattar konventionell krigsmateriel, och List of Dual-Use Goods and Technologies, som omfattar produkter och teknik med både civila och militära användningsområden som inte finns på övriga regimers kontrollistor. Båda listorna är i praktiken vägledande för innehållet i EU:s motsvarande kontrollistor.

Wassenaar-arrangemanget håller årliga plenarmöten i Wien på senhösten. Under dessa möten behandlas frågor av principiell betydelse för samarbetets fortsatta utveckling. På grundval av det löpande tekniska arbetet under året beslutas också om uppdateringar av kontrollistorna. Under 2025 års plenum kunde ytterligare listningsförslag godkännas.

Zanggerkommittén

Zanggerkommittén bildades 1974, och behandlar frågor om exportkontroll relaterade till NPT. Kommittén fastställer vad som enligt fördragets artikel III.2(b) menas med utrustning och material som särskilt konstruerats eller iordningsställts för bearbetning, användning eller tillverkning av särskilt klyvbart material. Ansvar är därmed delvis överlappande med NSG:s, som behandlas ovan. Regimens informella karaktär har emellertid gjort att den kunnat agera forum för vissa icke-spridningsfrågor, som kunde varit svårare att lösa i NSG. Svenska Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) ansvarar för att upprätthålla Zanggerkommitténs webbplats. Zanggerkommittén har 39 medlemsstater och möts årligen i Wien.

3.6 Samarbetet inom EU om produkter med dubbla användningsområden

Exportkontrollregimerna och EU

Arbetet inom EU på området exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden är nära förbundet med det internationella arbete som utförs inom exportkontrollregimerna. Inom EU sker samordningen närmast i rådsarbetsgruppen för icke-spridning (Council Working Group on Non-proliferation and Disarmament, CONOP), som hanterar icke-spridningsfrågor generellt, och rådsarbetsgruppen för produkter med dubbla användningsområden (Working Party on Dual-Use Goods, WPDU) som bland annat arbetar med policyfrågor samt uppdatering av den kontrollista med produkter med dubbla användningsområden som faller under PDA-förordningen.

Enligt EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen ska medlemsstaterna arbeta för att EU ska vara en ledande samarbetspartner när det gäller exportkontrollregimerna. EU:s uppfattning är sedan länge att alla EU:s medlemsstater ska erbjudas medlemskap i alla exportkontrollregimerna. Det huvudsakliga skälet är EU:s gemensamma inre marknad som omfattar de allra flesta produkter med dubbla användningsområden, liksom en strävan att upprätthålla en för alla EU:s medlemsstater harmoniserad och effektiv nationell exportkontroll baserad på regimernas kontrollistor, riktlinjer för exportkontroll och informationsutbyte om spridningsrisker. Handeln inom EU räknas i dessa sammanhang inte som export. Därmed är EU:s medlemsstater beroende av respektive lands exportkontrollsystem. Även av detta skäl får medlemskapsfrågan i exportkontrollregimerna en viktig dimension.

Genom beslut i NSG och Australiengruppen är samtliga av EU:s medlemsstater numera medlemmar i dessa regimer. I missilteknologikontrollregimen har motsvarande beslut ännu inte fattats beträffande Cypern, Estland, Kroatien, Lettland, Litauen, Malta, Rumänien, Slovakien och Slovenien. För Wassenaar-arrangemanget gäller detsamma för Cypern.

De förändringar som görs i regimernas kontrollistor under året arbetas in i bilaga I till PDA-förordningen och blir därmed juridiskt bindande för EU:s medlemsstater. I enlighet med sina delegerade befogenheter har kommissionen uppdaterat bilaga I med de ändringar som beslutats i exportkontrollregimerna. Ändringarna fastställs i regimerna mot slutet av ett kalenderår och införs som regel i bilaga I påföljande år.

Rådsarbetsgruppen för produkter med dubbla användningsområden

Verksamheten inom WPDU präglades under 2025 av den vitbok om exportkontroll för produkter med dubbla användningsområden som kommissionen presenterade den 24 januari 2024. Vitboken offentliggjordes som ett led i arbetet med kommissionens meddelande om en europeisk strategi för ekonomisk säkerhet från 20 juni 2023 där det framgick att kommissionen skulle komma att föreslå åtgärder som syftade

till att fullt ut genomföra PDA-förordningen och lägga fram ett förslag för att säkerställa att den är ändamålsenlig och effektiv. Skr. 2025/26:114

Vitboken innefattade fyra förslag som vägledde merparten av WPDU:s arbete under 2024. På kort sikt föreslogs en utökning av EU:s exportkontrollförteckning med produkter som blockeras från beslut i de multilaterala exportkontrollregimerna. Vitboken förespråkade också inrättandet av ett forum för politisk samordning samt aviserade att kommissionen kommer att lägga fram en rekommendation om en mekanism för bättre samordning av medlemsstaternas nationella exportkontrollåtgärder. I vitboken föreslogs även en tidigareläggning av utvärderingen av PDA-förordningen.

I enlighet med rådets slutsatser om vitboken från 30 maj 2024 behandlades vitbokens förslag i WPDU. EU:s exportkontrollförteckning utökades med produkter som blockeras från beslut i de multilaterala exportkontrollregimerna genom en delegerad akt från kommissionen i september 2025.

Utöver diskussionerna om förslagen i kommissionens vitbok har WPDU fortsatt sitt arbete med implementeringen av PDA-förordningen.

Dual-Use Coordination Group

Under WPDU finns en koordinationsgrupp, Dual-Use Coordination Group (DUCG). Arbetet i DUCG syftar till att samordna tillämpningen av PDA-förordningen. Sverige företräds i gruppen av ISP och SSM. Under året har gruppen arbetat med samordning av medlemsstaternas nationella kontrollförteckningar, lämnat stöd i arbetet med att uppdatera den EU-gemensamma kontrollistan, tagit fram statistikunderlag till kommissionens årliga rapport om exportkontroll och utbytt erfarenheter och information om nationellt genomförande av produkter med dubbla användningsområden-regelverket.

3.7 FN:s säkerhetsrådsresolution 1540 och initiativet om säkerhet mot spridning av massförstörelsevapen

FN:s säkerhetsråd antog 2004 resolution 1540. Med stöd av kapitel VII i FN-stadgan fastställer resolutionen genom bindande beslut skyldigheter för alla FN:s medlemsstater att förhindra icke-statliga aktörer (terrorister) från att få tillgång till massförstörelsevapen och deras vapenbärare samt produkter med koppling till sådana vapen. Det fastslås bland annat att alla stater ska inrätta en effektiv nationell kontroll av export, transittrafik, omlastningar och vidareexport. Resolutionen innehåller även bestämmelser om bistånd till andra länder för genomförandet av de åtgärder som den förpliktar.

Genom resolution 1540 fattades också beslut om att inrätta en kommitté med uppgift att rapportera till säkerhetsrådet om genomförandet av resolutionen. FN:s medlemsstater uppmanas att rapportera till kommittén om åtgärder som de vidtagit för att genomföra resolutionen. Mandatet för 1540-kommittén förlängdes i november 2022 till november 2032.

En internationell verksamhet som har beröringspunkter med och delvis överlappar säkerhetsrådets resolution 1540 är initiativet om säkerhet mot spridning av massförstörelsevapen (Proliferation Security Initiative) som över 100 länder har anslutit sig till. EU och Sverige stöder detta initiativ som syftar till att – inom ramen för folkrätten och nationell rätt – stärka det internationella samarbetet för att bättre kunna förhindra transporter till obehöriga mottagare av massförstörelsevapen och insatsvaror till sådana produkter. Det nationella arbetet med att upprätthålla nödvändig beredskap och agera i ett brådskande ärende av denna typ är fördelat mellan berörda myndigheter i enlighet med ordinarie ansvarsprinciper. Ryssland avslutade sitt deltagande i samarbetet i slutet av 2022 och uppger sig inte vara bundet av initiativets åtaganden.

4 Ansvariga myndigheter

4.1 Inspektionen för strategiska produkter

ISP är förvaltningsmyndighet för ärenden och tillsyn enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel och lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd. För produkter med dubbla användningsområden och tekniskt bistånd har ISP detta ansvar i fall där inte någon annan myndighet har detta till uppgift. Strålsäkerhetsmyndigheten har sådant ansvar när det gäller särskilt känsliga kärntekniska produkter.

Totalförsvarets forskningsinstitut och Försvarets radioanstalt bistår ISP med teknisk kompetens, och bland annat Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, Säkerhetspolisen och Försvarets radioanstalt bistår ISP med information. ISP har även ett etablerat samarbete med Tullverket. Vissa av ISP:s tillsynsbesök genomförs tillsammans med Tullverket och myndigheterna utbyter även information om utförsel- och exporttillstånd.

Genom regeringsbeslut har ISP utsetts att som så kallad behörig myndighet fullgöra vissa angivna uppgifter enligt rådsförordningar om sanktioner som har beslutats av EU. ISP har också vissa tillsynsuppgifter i förhållande till särskilda förbudsföreskrifter som regeringen meddelat med stöd av lagen (2025:327) om internationella sanktioner.

Myndighetens uppgifter framgår av förordningen (2010:1101) med instruktion för Inspektionen för strategiska produkter. Av instruktionen framgår bland annat att ISP varje år till regeringen ska lämna dels en redogörelse för den svenska exporten av krigsmateriel och andra strategiska produkter under det föregående kalenderåret, dels en beskrivning av viktiga tendenser inom svensk och internationell exportkontroll. Dessa uppgifter ligger till grund för den årliga skrivelsen om strategisk exportkontroll, inklusive årets skrivelse.

ISP har löpande kontakter med de företag som berörs av kontrollverksamheten. I lagen om krigsmateriel och förordningen om krigsmateriel föreskrivs flertalet skyldigheter för företagen att lämna underrättelser och uppgifter till ISP. Exempelvis ska företagen på regelbunden basis till ISP redovisa den marknadsföring som de har bedrivit utomlands. Dessa rapporter ligger till grund för ISP:s återkommande genomgångar med företagen om deras exportplaner. ISP kan lämna positiva eller negativa så kallade förhandsbesked till företagen om känsliga eller tidigare oprovade destinationer.

Förutom att fatta beslut i utförselärenden granskar ISP de underrättelser som företag och myndigheter är skyldiga att lämna senast fyra veckor innan ett anbud lämnas eller ett avtal ingås om export av krigsmateriel. ISP har i detta skede möjlighet att meddela förbud mot att anbud lämnas eller mot att avtal ingås. De krigsmaterielexporterande företagen ska också rapportera om de leveranser som genomförts med stöd av lämnade tillstånd.

Till skillnad från vad som gäller för krigsmateriel krävs enligt exportkontrollagstiftningen inget verksamhetstillstånd för att tillverka eller tillhandahålla produkter med dubbla användningsområden. Vidare krävs som huvudregel inte tillstånd för försäljning och överföring av produkter med dubbla användningsområden inom EU. Tillstånd för sådana överföringar gäller dock av vissa produkter som listas i bilaga IV i PDA-förordningen. Mot denna bakgrund ser ISP:s kontakter med företag som hanterar produkter med dubbla användningsområden annorlunda ut än de som gäller för krigsmateriel. Den kontrollista som gäller enligt PDA-förordningen anger vilka produkt-områden som omfattas av tillståndskrav för export utanför EU. Det är i första hand företagen som ska klassificera huruvida en produkt är att betrakta som produkter med dubbla användningsområden eller inte. När ett företag är osäkert på om dess produkt omfattas av kontroll eller inte kan företaget lämna in en produktförfrågan till ISP.

I sin tillsynsroll utför ISP tillsynsbesök hos företag och myndigheter för att följa upp deras interna exportkontrollorganisation. ISP har under 2025 genomfört 50 tillsynsbesök hos företag verksamma på produkter med dubbla användningsområden- och krigsmaterielområdena.

Finansiering

Regler om ISP:s finansiering framgår av förordningen (2008:889) om finansiering av verksamheten vid Inspektionen för strategiska produkter. En stor del av myndighetens verksamhet finansieras genom avgifter från kontrollverksamheten. Förordningen föreskriver att kretsen av avgiftsskyldiga fördelas på tre avgiftskollektiv: krigsmateriel, produkter med dubbla användningsområden och produkter enligt lagen (1994:118) om inspektioner enligt Förenta nationernas konvention om förbud mot kemiska vapen.

Exportkontrollrådet

Riksdagen beslutade 1984, på grundval av propositionen om ökad insyn och samråd i frågor som rör krigsmaterielexport, med mera (prop. 1984/85:82), att en rådgivande nämnd i krigsmaterielfrågor skulle inrättas. Regeringen ombildade nämnden till Exportkontrollrådet i samband med inrättandet av ISP 1996. Regler för rådets sammansättning och verksamhet finns i ISP:s instruktion. Samtliga riksdagspartier är representerade i Exportkontrollrådet, i något fall med tidigare riksdagsledamot. ISP:s generaldirektör är dess ordförande.

ISP:s generaldirektör ansvarar för urvalet av ärenden för samråd med Exportkontrollrådet. Samråd kan exempelvis ske innan förhandsbesked lämnas till ett företag. Generaldirektören ska samråda med rådet innan ISP lämnar över ett ärende till regeringen för slutlig prövning enligt lagen om krigsmateriel eller enligt PDA-lagen.

Vid Exportkontrollrådets sammanträden redovisar Utrikesdepartementet bedömningar av de mottagarländer som är aktuella. Försvarsdepartementet medverkar med bedömningar av ärendenas försvarspolitiska betydelse. ISP:s generaldirektör kan även kalla andra experter. En uppgift för Exportkontrollrådet är att lämna synpunkter om tilltänkt export med utgångspunkt i de svenska riktlinjerna, EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport samt vapenhandelsfördraget till ytterligare vägledning för ISP.

Ledamöterna ges full insyn i handläggningen av utförselärenden. Generaldirektören redovisar fortlöpande samtliga utförselbeslut om export, behandlade anbudsunderrättelser och samarbetsavtal samt meddelade förhandsbesked. Från och med 2005 redovisar ISP även samtliga beslut om export och förhandsbesked gällande produkter med dubbla användningsområden i Exportkontrollrådet. Sammantaget säkerställer detta system en god insyn i tillämpningen av exportkontrollregelverket för parlamentariker från samtliga partier i riksdagen.

Det svenska systemet är vid en internationell jämförelse unikt på så sätt att företrädare för riksdagspartierna i förväg får tillfälle att diskutera tänkbara exportaffärer. Avsikten är att skapa en bred förankring av exportkontrollpolitiken och främja kontinuitet i den förda politiken. Till skillnad från det som gäller i flera andra länder, behandlas ärenden i Exportkontrollrådet på ett tidigt stadium innan en konkret affär genomförs. Eftersom det skulle vara kommersiellt skadligt för exportföretagen om deras avsikter blev kända innan en affär kommit till stånd, är diskussionerna i rådet inte offentliga. De bedömningar som görs om enskilda länder omfattas normalt av utrikessekretess.

Exportkontrollrådet ersätter inte Utrikesnämnden i sådana ärenden som regeringen enligt regeringsformen ska överlägga med Utrikesnämnden om. Under 2025 genomfördes fem sammanträden i Exportkontrollrådet. Rådet behandlade sex ärenden för samråd. Samtliga avsåg krigsmateriel.

Ledamöter i Exportkontrollrådet var år 2025

- riksdagsledamoten Johan Andersson (S)
- riksdagsledamoten Emma Berginger (MP)
- riksdagsledamoten Camilla Brunsberg (M)

- riksdagsledamoten Torsten Elofsson (KD)
- riksdagsledamoten Yasmine Eriksson (SD)
- riksdagsledamoten Kenneth G. Forslund (S)
- tidigare riksdagsledamoten Marie Granlund (S)
- riksdagsledamoten Hanna Gunnarsson (V)
- riksdagsledamoten Kerstin Lundgren (C)
- riksdagsledamoten Lars Püss (M)
- riksdagsledamoten Björn Söder (SD)
- riksdagsledamoten Anna Starbrink (L) (t.o.m. den 5 juni)
- riksdagsledamoten Gulan Avci (L) (fr.o.m. den 5 juni)

Suppleanter i Exportkontrollrådet:

- riksdagsledamoten Gudrun Brunegård (KD)
- riksdagsledamoten Joar Forssell (L)
- riksdagsledamoten Rasmus Giertz (SD)
- riksdagsledamoten Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)
- riksdagsledamoten Mikael Larsson (C)
- riksdagsledamoten Jacob Risberg (MP)
- riksdagsledamoten Håkan Svenneling (V)
- riksdagsledamoten Alexandra Völker (S)

Samverkansrådet

Ett samverkansråd är knutet till ISP för samverkan mellan myndigheter i icke-spridningsfrågor. Det består av generaldirektören och respektive myndighetschef från Säkerhetspolisen, Försvarsmakten genom Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, Försvarets radioanstalt, Tullverket och Totalförsvarets forskningsinstitut. Samverkansrådet sammanträdde en gång under 2025.

Teknisk-vetenskapliga rådet

Ett teknisk-vetenskapligt råd är knutet till ISP för att bistå ISP:s generaldirektör i beredningen av ärenden som rör klassificering av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden. Rådet består av företrädare för institutioner med överblick över teknologins tillämpning på civila respektive militära områden. Det teknisk-vetenskapliga rådet genomförde två sammanträden under 2025.

4.2 Strålsäkerhetsmyndigheten

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) är, enligt förordningen (2008:452) med instruktion för Strålsäkerhetsmyndigheten, förvaltningsmyndighet för frågor om skydd av människors hälsa och miljön mot skadlig verkan av joniserande och icke-joniserande strålning, frågor om säkerhet och fysiskt skydd i kärnteknisk och annan verksamhet med strålning samt frågor om nukleär icke-spridning.

SSM:s uppgifter inom icke-spridning i samband med export av kärnämne och kärntekniska produkter anges i den nämnda förordningen samt i förordningen (2000:1217) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd. Av denna framgår att SSM beslutar om tillstånd för export till ett land utanför EU och för överföring inom EU av kärnämne och material med mera som finns i bilaga I till PDA-förordningen och som tillhör kategori 0. Detta gäller dock inte i vissa specifika fall, som anges i förordningen, där regeringen är beslutande organ. SSM är även nationell tillsynsmyndighet som kontrollerar att dessa bestämmelser följs.

SSM är behörig myndighet och fullgör uppgifter avseende tillståndsprövning som följer av rådets förordning (EU) nr 267/2012 av den 23 mars 2012 om restriktiva åtgärder mot Iran och om upphävande av förordning (EU) nr 961/2010.

SSM är också tillsynsmyndighet enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet. Kärnteknisk verksamhet ska bedrivas på sådant sätt att den uppfyller de förpliktelser som följer av Sveriges internationella överenskommelser i syfte att förhindra spridning av kärnvapen. SSM är även nationell kontaktpunkt för IAEA:s databas för olovlig handel och annan otillåten hantering av kärnämnen och radioaktiva ämnen.

SSM samarbetar med andra myndigheter i exportkontrollfrågor, framför allt ISP. SSM får också stöd med teknisk kompetens från Totalförsvarets forskningsinstitut, men har själv en hög kompetens inom det kärntekniska området.

Kontroll av kärnteknisk export

Kärnämnen (uran, plutonium och torium) och kärntekniska produkter klassas som produkter med dubbla användningsområden och är därför reglerade i PDA-förordningen. Export ut ur EU kräver tillstånd, men EU:s generella exporttillstånd gäller inte för dessa produkter. För flera produkter krävs även tillstånd för överföringar inom EU.

Vid en ansökan om tillstånd till export av kärnämne prövar SSM parallellt frågan om eventuell överlåtelse av kärnämnet enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och förordningen om kärnteknisk verksamhet. För använt kärnbränsle granskar SSM även frågan om hur materialet slutligt ska tas om hand. I fråga om använt kärnbränsle som härrör från en kärnteknisk verksamhet i Sverige ska ansökan bland annat innehålla en försäkran om att den som för ut materialet kommer att återta materialet, om det inte kan tas om hand på avsett sätt. SSM beslutar därutöver om transporten av kärnämne i syfte att förhindra radiologiska olyckor och för att se till att adekvat fysiskt skydd finns.

De villkor som ställs vid beslut om exporttillstånd utgår från de riktlinjer som överenskommit inom NSG (se avsnitt 3.5). I riktlinjerna ingår att inhämta vissa angivna försäkringar från mottagarlandets regering innan ett tillstånd för export kan beviljas. Försäkran ska avse att produkterna inte är avsedda för användning till kärnvapen eller kärnladdningar, att IAEA har full kontrollrätt i landet samt att kärnämne i landet har adekvat fysiskt skydd. Därutöver ska det garanteras att vidareexport inte kommer att ske

utan motsvarande försäkringar. SSM har i uppdrag att på regeringens vägnar inhämta denna försäkran från det mottagande landets regering vid kärnteknisk export, samt att utforma och avlämna Sveriges regeringsförsäkran till det exporterande landets regering vid kärnteknisk import. Vid en första affär inhämtar dock Utrikesdepartementet försäkran vid export eller avger försäkran vid import.

EU:s samtliga medlemsstater är även medlemmar i Europeiska atomenergigemenskapen genom Euratomfördraget, vars syfte bland annat är att upprätta en gemensam marknad för speciella material och utrustning inom kärnenergiområdet och att garantera att kärnämnen inte används för andra ändamål än det är avsett för. Samtliga EU:s medlemsstater har också anslutit sig till icke-spridningsfördraget om kärnvapen (Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons, NPT) och har slutit kontrollavtal med IAEA med tillhörande tilläggsprotokoll. Regeringen anser att det tillståndsförfarande som finns för handel inom EU enligt PDA-förordningen och medlemsstaternas åtaganden inom ramen för Euratom i normalfallet ger tillräcklig säkerhet vid överföringar av kärnämne och kärntekniska produkter mellan EU-stater och är i överensstämmelse med NSG:s riktlinjer.

Europeiska atomenergigemenskapen har genom Euratomfördraget rätt att ingå avtal med tredjeland. Bilateral avtal om kärnenergens fredliga användning har ingåtts med Australien, Japan, Kanada, Kazakstan, Storbritannien, Ukraina, USA och Uzbekistan. Ett motsvarande avtal mellan Euratom och Sydafrika trädde i kraft under 2022, men det har ännu inte kompletterats med administrativa arrangemang.

Samtliga medlemsstater i EU har förbundit sig att till IAEA rapportera utförsel av kärnämne och kärnteknisk utrustning, enligt tilläggsprotokollet till kontrollavtalet med IAEA, för Sveriges del INFCIRC/193/Add.8. För Sverige innebär det att Europeiska kommissionen, via sin säkerhetskontroll under Euratomfördraget, rapporterar utförsel av kärnämne till IAEA och att SSM rapporterar utförsel av kärnteknisk utrustning till IAEA. För denna rapportering krävs (till skillnad från vad som gäller för övriga produkter med dubbla användningsområden) anmälan till SSM om utförd export eller överföring inom EU, av kärntekniska produkter förtecknade i bilaga I, kategori 0, till PDA-förordningen.

Under 2025 hanterade SSM 130 inkomna ansökningar om export eller överföring inom EU, samt beslutade om exporttillstånd i 118 fall. Uppgifter om SSM:s beviljade exporttillstånd under 2025 finns i bilaga 2, tabell 49.

SSM har vid behov kontakter med de företag som berörs av kontrollverksamheten. I sin tillsynsroll genomför SSM tillsyn hos företag för att se till att dessa är medvetna om och uppfyller de krav som ställs på företagen vid överföring inom EU eller export ut ur EU av produkter med dubbla användningsområden. Under 2025 genomfördes sju tillsynsinsatser.

Förändringar i redovisningen

I slutbetänkandet Skärpt exportkontroll av krigsmateriel (SOU 2015:72) framfördes vissa förslag om ökad öppenhet och transparens i frågor som rör krigsmaterielexporten. Regeringens bedömning i propositionen Skärpt exportkontroll av krigsmateriel (prop. 2017/18:23) överensstämde huvudsakligen med kommitténs förslag. Regeringen konstaterade i propositionen att den årliga skrivelsen om strategisk exportkontroll och produkter med dubbla användningsområden som regeringen lämnar till riksdagen utgör en viktig beståndsdel i arbetet med att skapa öppenhet och transparens inom exportkontrollområdet. Vidare uttalade regeringen i propositionen sin avsikt att, i nära samarbete med ISP, se över skrivelsen med målet att presentera mer information.

I samband med regeringens skrivelse Strategisk exportkontroll 2018 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden (skr. 2018/19:114) gjordes en genomgripande omstrukturering av statistikredovisningen för att på ett tydligare och mer pedagogiskt sätt presentera uppgifter utifrån exportprocessens olika steg, vad gällde både krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden. Sedan dess har ytterligare tillägg och förbättringar gjorts. De uppgifter som tillförts de senaste åren avser bland annat avslagsbeslut, avtal om samarbete och licenstillverkning och svenska företags ägande i utlandet. Framför allt redovisas i dag mer detaljerad information om beviljade utförseltillstånd och faktisk export av krigsmateriel. Med anledning av det stöd som Sverige lämnat till Ukraina för landets försvar mot Rysslands fullskaliga invasion innehåller årets statistik, i likhet med förra årets, en särskild tabell om utförseltillstånd som beviljats för donationer av krigsmateriel till Ukraina.

Den svenska krigsmaterielexporten under 2025 redovisas i bilaga 1 och exporten av produkter med dubbla användningsområden i bilaga 2.

Krigsmateriel

Vad som utgör krigsmateriel framgår av bilagan till förordningen (1992:1303) om krigsmateriel, den så kallade krigsmaterielförteckningen. Avsnitt A i förteckningen överensstämmer med EU:s gemensamma militära lista och delas upp i 20 st. materielkategorier, ML1–ML20 samt programvara (ML21) och tekniskt bistånd (ML22). Utöver de 22 kategorierna innehåller förteckningen också tre nationella tillägg (kärnladdningar, fortifikatoriska anläggningar och vissa kemiska stridsmedel). I tabell 1 redovisas översiktligt vilken krigsmateriel som ingår i respektive ML-kategori.

EU:s gemensamma militära lista har i den svenska krigsmaterielförteckningen kompletterats med en uppdelning mellan krigsmateriel för strid (KS) och övrig krigsmateriel (ÖK). Med krigsmateriel för strid avses materiel med en förstörelsebringande verkan, inklusive sikten för sådan materiel och materiel för eldledning. Som övrig krigsmateriel räknas vissa delar och komponenter till krigsmateriel för strid samt materiel som inte har direkt förstörelsebringande verkan.

Tabell 1 Kategorier av krigsmateriel

Kategori	Materiel
ML1	Slätborrade vapen med en kaliber som understiger 20 mm, andra vapen och automatvapen med en kaliber på högst 12,7 mm (0,50 tum) samt tillbehör och särskilt utformade komponenter för dessa vapen.
ML2	Slätborrade vapen med en kaliber på minst 20 mm, andra vapen eller utrustning med en kaliber som överstiger 12,7 mm (0,50 tum), kastare samt tillbehör liksom särskilt utformade komponenter för dessa vapen.
ML3	Ammunition och temperingsdon samt särskilt utformade komponenter för sådana.
ML4	Bomber, torpeder, raketer, missiler, andra anordningar och laddningar med sprängverkan samt tillhörande utrustning och tillbehör och särskilt utformade komponenter för sådana.
ML5	Eldlednings-, övervaknings- och varningsutrustning samt relaterade system, utrustning för försök och skottställning samt motmedelsutrustning som utformats särskilt för militär användning samt komponenter och tillbehör som utformats särskilt för dessa.
ML6	Markfordon och komponenter.
ML7	Kemiska eller biologiska toxiska agens, ”agens för kravallhantering”, radioaktiva material, tillhörande utrustning, komponenter och material.
ML8	”Energetiska material” och besläktade substanser.
ML9	Krigsfartyg (ytfartyg eller undervattensfarkoster), särskild marin krigsmateriel, tillbehör, komponenter och andra ytfartyg.

Kategori	Materiel
ML10	"Luftfartyg", "lättare än luft-farkoster", "obemannade luftfartyg" ("UAV"), flygmotorer och utrustning för "luftfartyg", tillhörande utrustning samt komponenter som särskilt utformats för militär användning.
ML11	Elektronisk utrustning, "rymdfarkoster" och komponenter som inte anges på något annat ställe i EU:s gemensamma militära förteckning.
ML12	Höghastighetsvapen med kinetisk energi och tillhörande utrustning samt komponenter som utformats särskilt för dessa vapen.
ML13	Pansar- eller skyddsutrustning, konstruktioner och komponenter.
ML14	"Specialiserad utrustning för militär utbildning" eller för simulering av militära scenarion, simulatorer som särskilt utformats för att träna användningen av skjutvapen eller vapen enligt ML1 eller ML2 och särskilt utformade komponenter och tillbehör för dessa.
ML15	Bild- eller motmedelsutrustning som utformats särskilt för militär användning, och särskilt utformade komponenter och tillbehör för denna.
ML16	Smidesstycken, gjutstycken och andra obearbetade produkter vars användning i en produkt som omfattas av förteckningen går att identifiera genom materialets beståndsdelar, form eller funktion, och som utformats särskilt för någon produkt som omfattas av ML1–4, ML6, ML9, ML10, ML12 eller ML19.
ML17	Övrig utrustning, material och "bibliotek" samt komponenter som utformats särskilt för dessa.
ML18	Utrustning och komponenter för framställning av produkter.
ML19	Vapensystem baserade på riktad energi (DEW), därtill hörande utrustning eller motmedelsutrustning och testmodeller och särskilt utformade komponenter för dessa.
ML20	Kryogen och "supraledande" utrustning och särskilt utformade komponenter och tillbehör för sådan.
ML21	"Programvara".
ML22	"Teknik".

För tillverkning av krigsmateriel i Sverige krävs tillstånd. Med tillverkning avses framställning av krigsmateriel eller delar därav som utgör krigsmateriel. Tillståndskravet gäller även om den som tillverkar krigsmaterielen uteslutande är underleverantör till någon som innehar tillstånd att tillverka krigsmateriel.

För verksamhet som avser tillhandahållande av krigsmateriel, uppfinningar rörande krigsmateriel och metoder för framställning av krigsmateriel inom och utom Sverige krävs tillstånd. Detsamma gäller verksamhet som avser tillhandahållande av tekniskt bistånd till någon i utlandet. Med tillhandahållande avses försäljning, upplåtelse, utbudande mot vederlag, lån, gåva och förmedling. Tillståndskravet gäller svenska företag, den som är bosatt eller stadigvarande vistas i Sverige och svenska myndigheter. Handel med handeldvapen eller delar till sådana vapen är undantaget krav på tillhandahållandetillstånd. Tillstånd för sådan handel regleras genom bestämmelser i vapenlagen.

De företag, myndigheter och privatpersoner som innehar tillstånd att tillverka eller tillhandahålla krigsmateriel står under ISP:s tillsyn och ska på begäran lämna de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynskontrollen samt lämna ISP tillträde till lokaler där verksamheten bedrivs. Tillståndsinnehavare är även skyldiga att lämna redovisningar i olika hänseenden till ISP.

Svensk försvarsindustri

Under 2025 innehade 559 st. svenska företag, myndigheter och privatpersoner tillverknings- eller tillhandahållandetillstånd. Sedan den nuvarande lagstiftningen trädde ikraft 2018 har antalet tillståndsinnehavare tredubblats. Ökningen avser främst underleverantörer till systemtillverkare av krigsmateriel.

Bland tillståndsinnehavarna exporterade 94 st. krigsmateriel eller tekniskt bistånd medan 277 st. enbart levererade krigsmateriel inom landet. 188 st. tillståndsinnehavare redovisade ingen försäljning av krigsmateriel. I tabell 2 redovisas det totala värdet av krigsmaterielförsäljningen inom och utom landet under de senaste fem åren.

Tabell 2 **Totalt värde av fakturerad och levererad krigsmateriel inom och utom landet 2021–2025 (mnkr)¹**

	2021	2022	2023	2024	2025
Totalt värde	35 346	29 407	35 518	46 967	52 110

Trots det stora antalet tillverkande och tillhandahållande företag står en handfull av dessa för merparten av försäljningen. I tabell 3 redovisas de femton största aktörerna sett till försäljning av krigsmateriel inom och utom landet.

Tabell 3 **De 15 största försvarsföretagen och myndigheterna sett till fakturerad och levererad krigsmateriel inom och utom landet 2025²**

Företag	Värde	Huvudsakligt materielområde
Saab AB	14 188 439 846 kr	Stridsflygplan, radarsystem m.m.
Saab Dynamics AB	9 431 470 814 kr	Missil- och markstridssystem
FMV, Försvarets materielverk	5 137 263 208 kr	Leasing av stridsflygplan
BAE Systems Hägglunds AB	3 492 550 424 kr	Bandvagnar och bepansrade fordon
Nammo Sweden AB	1 950 881 634 kr	Ammunition
BAE Systems Bofors AB	1 712 755 952 kr	Artillerisystem
Saab Kockums AB	1 543 218 000 kr	Yt- och undervattensfartyg

Företag	Värde	Huvudsakligt materielområde
EURENCO Bofors AB	1 138 588 837 kr	Krut och sprängämnen
FFV Ordnance AB	1 014 238 477 kr	Markstridssystem
Scania CV AB	968 229 847 kr	Markfordon
GKN Aerospace Sweden AB	836 625 304 kr	Underhåll av flygmotorer
Norma Precision AB	759 063 695 kr	Finkalibrig ammunition
Aimpoint AB	564 594 881 kr	Vapensikten
Saab Barracuda AB	530 024 625 kr	Kamouflageprodukter
PartnerTech Karlskoga AB	526 091 418 kr	Mekaniska komponenter

^{1, 2} Verksamhet som avser tillhandahållande av tekniskt bistånd i Sverige kräver i regel inte något tillstånd. Undantaget är sådant tekniskt bistånd som avser uppfinningar rörande krigsmateriel och metoder för framställning av krigsmateriel. Vid en genomgång av de leveransdeklarationer som lämnats till ISP har det framkommit att många tillståndshavare redovisat sådant tekniskt bistånd som inte kräver tillstånd. För att ge en mer korrekt bild av den tillståndspliktiga verksamhet som bedrivs i landet utelämnas därför sådant tekniskt bistånd (ML22) från redovisningen i tabell 2 och 3.

Utlandsrelaterad verksamhet

Tillståndsprocessen avseende utförsel av krigsmateriel innehåller flera delar. I denna statistiksammanställning redovisas marknadsföring och förhandsbesked, anbuds-underrättelser, utförseltillstånd och faktisk export. Därutöver redovisas viss annan utlandsrelaterad verksamhet såsom samarbetsavtal och vidareöverlåtelse av krigsmateriel.

Uppgifter i redovisningen

De länder som anges i statistiken är i de allra flesta fall de slutliga mottagarländerna av den angivna krigsmaterielen. ISP strävar efter att i största möjliga mån utsträcka exportkontrollen, det vill säga följa den svenska krigsmaterielen, till slutanvändarlandet. Vissa komponenter och delsystem anskaffas av utländska systemtillverkare för att användas vid produktion av krigsmateriel som är avsedd för flera olika slutmottagare. Det är i dessa fall inte möjligt att på förhand veta vem som utgör slutanvändare varför kontroll-bedömningen inriktas mot systemtillverkaren och det land i vilket denne agerar. Exempel på sådana produkter är sprängämnen och pansarplåt.

Viss försiktighet är påkallad när det gäller att utläsa trender ur siffermaterialet. Som jämförelse redovisas därför vissa statistikuppgifter från föregående år. En mer rättvisande bild ges om exporten visas över tid eftersom enstaka försäljningar och leveranser kan orsaka kraftiga svängningar i statistiken. Likaså ger det ekonomiska värdet som anges inte någon fullständig bild av hur praxis ser ut mot ett visst land eller en region. En enskild affär kan få stort genomslag i den summerade exportstatistiken.

Marknadsföring av krigsmateriel i utlandet eller i Sverige kräver inte tillstånd i det enskilda fallet. Den som innehar ett grundläggande tillstånd att tillverka eller tillhandahålla krigsmateriel är dock skyldig att lämna en redovisning av den marknadsföring av krigsmateriel eller tekniskt bistånd som bedrivits i utlandet. Denna redovisning ligger till grund för de regelbundna möten som ISP håller med försvarsföretagen om deras exportplaner. Marknadsföringsmötena möjliggör för ISP att på ett tidigt stadium i exportprocessen inrikta exportörer bort från marknader för vilka tillstånd i ett senare skede inte kan påräknas. Detta upplägg innebär att huvuddelen av ISP:s negativa besked lämnas underhand i samband med marknadsföringsmöten och att antalet faktiska ansökningar rörande icke önskvärda mottagarländer reduceras.

För det fall en exportör på ett tidigt stadium önskar att pröva om en utförsel av krigsmateriel eller lämnande av tekniskt bistånd är möjlig kan denne begära ett skriftligt förhandsbesked från ISP. Det kan exempelvis röra ett tidigare oprövat mottagarland eller ske inför en större marknadsföringssatsning. Det finns inget lagstadgat krav på att ett förhandsbesked måste begäras. Beskeden är icke-bindande och lämnas utifrån de förutsättningar som råder för tillfället. En förnyad prövning görs alltid i samband med en eventuell anbudsunderrättelse och vid en ansökan om utförseltillstånd även om ett positivt förhandsbesked finns sedan tidigare.

I tabell 4 redovisas antal skriftliga förhandsbesked rörande krigsmateriel som ISP lämnat under de senaste fem åren.

Tabell 4 Antal lämnade skriftliga förhandsbesked rörande krigsmateriel 2021–2025

Ärendetyp	2021	2022	2023	2024	2025
Förhandsbesked	18	18	24	19	17

Under 2025 lämnades totalt 17 st. förhandsbesked avseende 36 st. länder utanför den etablerade kretsen av mottagarländer. Av dessa var 14 besked positiva och tre negativa.

Anbudsunderrättelser

Senast fyra veckor innan ett bindande anbud om försäljning av krigsmateriel lämnas eller ett köpeavtal ingås, ska ISP underrättas om detta. Om ISP inte har någon erinran mot att anbud lämnas vidtas ingen åtgärd. I det enskilda fallet får ISP förbjuda att anbud lämnas eller att avtal ingås. Kravet på anbudsunderrättelse innebär ytterligare ett kontrollsteg i exportprocessen och minskar risken för att svensk försvarsindustri ingår kontrakt om affärer som exempelvis skulle stå i strid med svensk utrikespolitik.

En anbudsunderrättelse behöver inte lämnas om anbudet eller avtalet uteslutande avser reservdelar, komponenter eller tekniskt bistånd till

tidigare utförd materiel. Det går att ansöka om ett generellt undantag från underrättelseskylldighet avseende viss materiel till särskilt angivna länder. De flesta större exporterande företag erhåller generella undantag för anbud understigande 250 mnkr till länder inom Europeiska unionen samt vissa andra etablerade samarbetsländer. En stor andel av de anbudsunderrättelser som inkommer till ISP rör därför länder utanför kretsen av etablerade samarbetsländer.

I tabell 5 redovisas antalet anbudsunderrättelser och generella undantag under den senaste femårsperioden.

Tabell 5 Antal anbudsunderrättelser och generella undantag rörande krigsmateriel 2021–2025

Ärendetyp	2021	2022	2023	2024	2025
Anbudsunderrättelse	255	346	440	500	509
Generellt undantag	26	25	19	22	27
Totalt	281	371	459	522	536

Under 2025 underrättades ISP om 509 anbud till någon i utlandet. Totalt avgjordes 541 anbudsärenden under året och i 491 av fallen lämnades underrättelsen utan åtgärd. Dessa ärenden avsåg totalt 70 länder och fyra internationella organisationer. Förbud att lämna anbud meddelades i ett fall avseende ett land. Övriga beslut avsåg avskrivning från vidare handläggning.

Utförseltillstånd

Utförsel av krigsmateriel och lämnande av tekniskt bistånd till någon utanför landet kräver tillstånd från ISP. Ansökan om utförseltillstånd kan föregås av ett förhandsbesked och ska vid utförsel för försäljning föregås av en anbudsunderrättelse. Det finns tre typer av utförseltillstånd. Individuella tillstånd utfärdas för en specifik kvantitet till en mottagare i ett specifikt land. Globala tillstånd möjliggör utförsel till flera mottagare i flera länder av en icke närmare angiven mängd krigsmateriel. Generella tillstånd är inte begränsade till kvantitet eller värde och möjliggör utförsel till samtliga EES-länder. Med vissa undantag krävs även utförseltillstånd vid transitering av krigsmateriel genom Sverige.

I skrivelsen redovisas individuella och globala tillstånd som utfärdats avseende försäljning av krigsmateriel. Värdet och omfattningen av de tillstånd som utfärdats av ISP ger endast en indikation på hur den faktiska exporten kan komma att se ut under efterföljande år. Detta beror bland annat på att inte alla tillstånd nyttjas och att de faktiska leveranserna kan ske flera år efter att utförseltillståndet utfärdats. Det aggregerade värdet av beviljade utförseltillstånd har blivit en allt sämre indikator på värdet av kommande års leveranser i takt med att fler globala tillstånd utfärdas och generella tillstånd används.

I tabell 6 redovisas antalet behandlade ansökningar om utförseltillstånd under de senaste fem åren.

**Tabell 6 Antal behandlade ansökningar om utförsel av krigsmateriel
2021–2025**

Skr. 2025/26:114
Bilaga 1

Tillståndstyp	2021	2022	2023	2024	2025
Individuella	589	602	659	814	808
Globala	449	492	606	659	723
Transitering	47	73	46	55	67
Totalt	1 085	1 167	1 311	1 528	1 598

I tabell 7 redovisas värdet och procentuell förändring avseende beviljade utförseltillstånd rörande krigsmateriel under de senaste fem åren uppdelat på KS/ÖK.

**Tabell 7 Värdet av beviljade utförseltillstånd i löpande priser samt
årlig procentuell förändring 2021–2025 (mnkr)**

Materielkategori	2021	2022	2023	2024	2025
Krigsmateriel för strid	3 735 (-48)	16 454 (+340)	19 512 (+19)	35 013 (+79)	29 663 (-15)
Övrig krigsmateriel	10 925 (+40)	5 462 (-50)	8 864 (+62)	15 538 (+75)	17 085 (+10)
Totalt	14 660 (-1,9)	21 915 (+49)	28 376 (+29)	50 551 (+78)	46 747 (-7,5)

I tabell 8 redovisas de individuella och globala utförseltillstånd som utfärdats under 2025 rörande försäljning av krigsmateriel. Tabellen innehåller information om antalet tillstånd som utfärdats per land, det sammanlagda värdet och, på en aggregerad nivå, vilka materielkategorier som tillstånden avsett. Notera att vissa utförseltillstånd innefattar flera mottagarländer varför det totala antalet tillstånd inte överensstämmer med summan av enskilda tillstånd.

**Tabell 8 Beviljade utförseltillstånd för försäljning av krigsmateriel per
land 2025**

Land	Antal tillstånd	Kategorier av krigsmateriel	KS/ÖK	Värdet av tillstånden
EU				
Belgien	11	1,2,3,5,10,11,17, 18,21,22	KS, ÖK	85 412 350
Bulgarien	3	1,3,5	KS, ÖK	3 700 000
Cypern	1	1	ÖK	0
Danmark	47	1,2,3,5,6,10,11,13, 14, 17,18,21,22	KS, ÖK	1 280 620 220

Land	Antal tillstånd	Kategorier av krigsmateriel	KS/ÖK	Värdet av tillstånden
Estland	13	1,3,5,6,9,14,17,21, 22	KS, ÖK	222 203 292
Finland	47	1,2,3,4,5,6,7,8,9,11 ,14,15,17,18,21,22	KS, ÖK	541 922 312
Frankrike	67	1,2,3,4,5,6,8,10,11, 14,17,21,22	KS, ÖK	1 640 313 713
Grekland	6	1,3,14,21,22	ÖK	645 316
Irland	4	1,3,13,22	ÖK	6 608 241
Italien	24	1,2,3,5,7,8,9,11,14, 17,21,22	KS, ÖK	120 487 254
Kroatien	2	1,3,8	KS, ÖK	7 585 200
Lettland	14	1,2,3,5,14,17,18,21 ,22	KS, ÖK	434 497 885
Litauen	18	1,2,3,4,5,13,14,17, 18,21,22	KS, ÖK	1 445 947 989
Luxemburg	4	1,4,17	ÖK	60 778
Malta	2	1,3,8	KS, ÖK	230 000
Nederländerna	30	1,2,3,4,5,6,7,8,9,11 ,13,14,15,17,18,21, 22	KS, ÖK	1 913 707 331
Polen	34	1,2,3,4,5,6,8,11,13, 17,21,22	KS, ÖK	662 899 998
Portugal	6	1,2,17,18,21,22	ÖK	78 000
Rumänien	4	1,3,11	ÖK	86 388
Slovakien	18	1,3,5,6,13,17,22	KS, ÖK	2 306 014 214
Slovenien	1	1	ÖK	0
Spanien	34	1,3,4,5,6,8,9,11,17, 21,22	KS, ÖK	317 036 239
Sverige	9	2,4,6,13,22	ÖK	1 840 365
Tjeckien	22	1,3,4,5,6,10,13,14, 15,17,18,21,22	KS, ÖK	980 733 242
Tyskland	96	1,2,3,4,5,6,8,9,11,1 3,14,15,17,18,21,2 2	KS, ÖK	15 592 710 139
Ungern	12	1,3,4,5,8,10,14,15, 17,18,21,22	KS, ÖK	217 362 460
Österrike	12	1,3,5,6,8,17,22	KS, ÖK	34 170 690
Totalt	502			27 816 873 616
ÖVRIGA EUROPA				
Island	4	3,17	ÖK	117 585

Land	Antal tillstånd	Kategorier av krigsmateriel	KS/ÖK	Värdet av tillstånden
Montenegro	1	11	ÖK	730 000
Nordmakedonien	1	5	ÖK	1 007 400
Norge	72	1,2,3,4,5,8,10,11,1 3,17,18,21,22	KS, ÖK	1 084 273 570
Schweiz	14	1,2,3,4,5,6,7,8,10,1 1,13,14,15,17,21,2 2	KS, ÖK	19 276 250
Storbritannien	78	1,2,3,4,5,6,8,9,10,1 1,13,14,16,17,18,2 1,22	KS, ÖK	865 468 534
Turkiet	6	10,13,22	ÖK	85 600 000
Ukraina	24	2,3,4,5,6,7,11,13,1 7,18,21,22	KS, ÖK	864 934 561
Totalt	199			2 921 407 900

NORDAMERIKA

Kanada	22	2,3,5,6,8,9,11,13,1 4,17,21,22	KS, ÖK	454 358 111
USA	94	1,2,3,4,5,6,8,10,11, 13,14,15,17,18,21, 22	KS, ÖK	9 376 555 822
Totalt	116			9 830 913 933

CENTRALAMERIKA

Mexiko	2	13	ÖK	1 882 000
Totalt	2			1 882 000

SYDAMERIKA

Argentina	1	4,5,17,18,21,22	KS, ÖK	0
Brasilien	7	4,5,8,10,14,22	KS, ÖK	34 263 199
Chile	2	14	ÖK	1 200 000
Colombia	1	11	ÖK	75 000
Peru	2	9,22	KS, ÖK	31 000 000
Totalt	13			66 538 199

NORDOSTASIEN

Japan	24	2,3,5,14,17,18,21,2 2	KS, ÖK	457 601 185
Sydkorea	14	2,4,5,7,8,11,14,21, 22	KS, ÖK	35 687 117
Totalt	38			493 288 302

Land	Antal tillstånd	Kategorier av krigsmateriel	KS/ÖK	Värdet av tillstånden
SYDOSTASIEN				
Indonesien	1	2,18,21,22	ÖK	0
Malaysia	3	2,3,11,18,21,22	KS, ÖK	538 991 000
Singapore	14	4,5,8,9,11,14,21,22	KS, ÖK	859 652 376
Thailand	7	4,5,6,9,10,11,14,15 ,17,21,22	KS, ÖK	1 912 350 000
Totalt	25			3 310 993 376
SYDASIEN				
Indien	8	2,4,5,13,17,22	ÖK	24 771 400
Pakistan	1	5,22	ÖK	0
Totalt	9			24 771 400
MELLANÖSTERN				
Bahrain	1	5,15,21	ÖK	0
Förenade arabemiraten	7	2,5,11,18,21,22	ÖK	239 050 000
Kuwait	1	4,21,22	ÖK	0
Oman	1	5,15,18,21,22	KS, ÖK	0
Qatar	1	11	ÖK	9 500 000
Saudiarabien	2	4,5,10,11,21,22	ÖK	0
Totalt	13			248 550 000
NORDAFRIKA				
Algeriet	1	5,21,22	KS, ÖK	0
Tunisien	1	4,5,18,21,22	ÖK	0
Totalt	2			0
ÖVRIGA AFRIKA				
Botswana	1	2	ÖK	0
Sydafrika	12	4,5,6,10,11,14,15,2 1,22	ÖK	19 933 830
Totalt	13			19 933 830
OCEANIEN				
Australien	21	2,3,4,5,9,10,11,14, 17,21,22	KS, ÖK	2 006 037 898
Nya Zeeland	4	1,2,3,14,22	KS, ÖK	6 243 236

Land	Antal tillstånd	Kategorier av krigsmateriel	KS/ÖK	Värdet av tillstånden
Totalt	25			2 012 281 134
TOTALT	951			46 747 433 690

Särskilt om donationer av krigsmateriel till Ukraina

I tabell 6–8 redovisas utförseltillstånd för försäljning av krigsmateriel. Under 2025 har ISP därutöver beviljat tillstånd för utförsel av sådan krigsmateriel som regeringen, efter riksdagens godkännande, beslutat att donera till Ukraina. I tabell 9 redovisas antalet tillstånd för donation till Ukraina samt på aggregerad nivå vilka materielkategorier tillstånden avsett. Det totala antalet sådana tillstånd uppgick under 2025 till 47, vilket innebar en liten minskning jämfört med de 52 tillstånd som utfärdades 2024.

Tabell 9 Beviljade tillstånd för donation av krigsmateriel till Ukraina 2025

Land	Antal	Materielkategorier
Ukraina	47	ML1/KS, ML1/ÖK, ML2/KS, ML2/ÖK, ML3/KS, ML3/ÖK, ML4/KS, ML4/ÖK, ML5/KS, ML5/ÖK, ML6/KS, ML6/ÖK, ML7/ÖK, ML9/KS, ML9/ÖK, ML10/ÖK, ML11/ÖK, ML13/ÖK, ML14/ÖK, ML15/ÖK, ML17/ÖK, ML21/ÖK, ML22/ÖK

Följdleveranser och internationella materielsamarbeten

Följdleveranser till tidigare levererad krigsmateriel har en särställning i de svenska riktlinjerna för utförsel. Enligt riktlinjerna bör tillstånd beviljas för utförsel av reservdelar till krigsmateriel som tidigare har exporterats eller överförs med tillstånd, om det inte finns ett ovillkorligt hinder. Detsamma bör gälla beträffande speciell ammunition till tidigare levererad krigsmateriel och andra leveranser som har direkt samband med tidigare levererad krigsmateriel. Följdleveranser bör bedömas från fall till fall enligt dessa förutsättningar. De tidigare riktlinjerna gäller följdleveranser till export som godkändes före den 15 april 2018.

Såväl riksdagen som regeringen har vid upprepade tillfällen fastslagit att internationella samarbeten rörande utveckling och produktion av krigsmateriel är en förutsättning för svensk försvarsindustri. I propositionen Skärpt exportkontroll av krigsmateriel (prop. 2017/18:23) uttalar regeringen att samarbete med de nordiska länderna, sexnationerskretsen, länder inom EU samt Australien, Brasilien, Japan, Kanada, Liechtenstein, Nya Zeeland, Sydafrika, Sydkorea och USA är av störst intresse. I propositionen anges vidare att det vid internationella samarbeten ska göras en avvägning inom ramen för helhetsbedömningen av hur behovet av det internationella samarbetet ska förenas med intresset av en effektiv

exportkontroll. Det konstateras att det inte är självklart att Sverige alltid kan räkna med att få gehör för alla aspekter som är unika för vårt synsätt när det gäller utförsel till tredjeland.

Historiskt har det fästs intresse vid de tillstånd som utfärdats för export till länder utanför den traditionella samarbetskretsen. I tabell 10 redovisas mer detaljerad information om beviljade tillstånd till slutanvändarländer utanför kretsen av länderna ovan. Dels anges huruvida tillstånden har avsett följdleveranser eller affärer utan koppling till tidigare export, dels om dessa tillstånd beviljats inom ramen för internationell samverkan med ett land inom den traditionella samarbetskretsen, eller om exporten skett direkt från Sverige till slutmottagaren. I kolumnen längst till höger anges vilka materielkategorier som beviljats för eventuella nya affärer. Notera att ett utförseltillstånd både kan avse en följdleverans och ett internationellt samarbete.

Tabell 10 **Detaljerad beskrivning av beviljade utförseltillstånd för försäljning av krigsmateriel till vissa länder 2025**

Land	Totalt antal beviljade tillstånd	Varav följdleveranser	Varav internationella samarbeten	Materielkategorier – nya affärer
Algeriet	1	1	1	
Argentina	1	1	0	
Bahrain	1	1	0	
Botswana	1	1	0	
Chile	2	2	0	
Colombia	1	0	1	ML11
FAE	7	7	0	
Indien	8	8	0	
Indonesien	1	1	0	
Kuwait	1	1	1	
Malaysia	3	3	1	
Mexiko	2	1	0	ML13
Oman	1	1	1	
Pakistan	1	1	0	
Peru	2	2	0	
Qatar	1	1	0	
Saudiarabien	2	2	1	
Singapore	14	14	1	
Thailand	7	7	1	
Tunisien	1	1		
Turkiet	6	2	2	ML10, ML13, ML22
24		22	19	ML3

Land	Totalt antal beviljade tillstånd	Varav följdleveranser	Varav internationella samarbeten	Materielkategorier – nya affärer
Totalt	88	80	29	

Generella utförseltillstånd

ISP beslutade 2012 att införa fem olika typer av generella tillstånd. Tillstånden möjliggör förenklad överföring inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Användning av generella tillstånd kräver inte någon ansökan. Den som har ett grundläggande tillhandahållandetillstånd ska istället underrätta ISP senast fyra veckor före den första dagen ett generellt tillstånd används. Generella tillstånd är inte begränsade till kvantitet eller värde. Under 2021 beslutade ISP att ersätta tre av de tidigare tillstånden med ett nytt.

Till varje generellt tillstånd finns en bilaga som anger vilken krigsmateriel och tekniskt bistånd som omfattas av just det tillståndet. I tabell 11 redovisas de olika typerna av generella tillstånd som var giltiga under 2025.

Tabell 11 **Typer av generella tillstånd rörande utförsel av krigsmateriel**

TFS-nummer	Omfattning
2012:7	Utförsel av krigsmateriel samt lämnade av tekniskt bistånd till en försvarsmakt eller en avtalsslutande myndighet i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).
2012:8	Utförsel av krigsmateriel samt lämnade av tekniskt bistånd till en certifierad mottagare i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).
2021:2	Utförsel av krigsmateriel och lämnande av tekniskt bistånd till en viss mottagare i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) för demonstration, utvärdering, utställning, underhåll eller reparation samt efter underhåll, reparation eller demonstration i Sverige.

I tabell 12 redovisas antalet anmälningar om användning av de olika generella tillstånden under 2025.

Tabell 12 **Anmälan om användning av generella tillstånd 2025 rörande utförsel av krigsmateriel**

	TFS 2012:7	TFS 2012:8	TFS 2021:2
Antal anmälningar	4	3	7

I tabell 13 redovisas en summering över samtliga anmälningar om användning av de olika generella tillstånden sedan införandet 2012.

Tabell 13 Anmälan om användning av generella tillstånd rörande utförsel av krigsmateriel sedan införandet 2012

	TFS 2012:7	TFS 2012:8	TFS 2012:9	TFS 2012:10	TFS 2012:11	TFS 2021:2
Antal anmälningar	24	14	29	14	16	35

Avslag

Det svenska exportkontrollsystemet, med obligatorisk redovisning av marknadsföring utomlands och möjligheten till skriftliga förhandsbesked, leder till att huvuddelen av ISP:s negativa besked lämnas på ett tidigt stadium och att antalet faktiska ansökningar rörande icke önskvärda mottagarländer reduceras. En förnyad prövning görs dock alltid i samband med underrättelser om anbud och vid ansökningar om utförseltillstånd.

Under 2025 beslutade ISP om sammanlagt 1 st. formellt avslag. Med formella avslag menas dels förbud att lämna anbud, dels avslag på ansökningar om utförsel. I enlighet med bestämmelserna i EU:s gemensamma ståndpunkt underrättas övriga medlemsstater löpande om avslagen. I tabell 14 redovisas avslagsbesluten per land.

Tabell 14 Antal meddelade beslut om avslag per land 2025

Land	Antal avslag
Vietnam	1
Totalt	1

I tabell 15 redovisas antalet avslagsbeslut per land uppdelat på femårsperioder sedan 2006.

Tabell 15 Antal meddelade avslag per land periodvist uppdelat sedan 2006

År 2006– 2010	Antal	År 2011– 2015	Antal	År 2016– 2020	Antal	År 2021– 2025	Antal
Argentina	2	Saudiarabien	8	Turkiet	23	Vietnam	3
Libyen	2	FAE	7	FAE	8	Bahrain	2
Ryssland	2	Egypten	6	Saudiarabi en	8	Qatar	2
Algeriet	1	Colombia	4	Qatar	7	Saudiarabi en	2

År 2006– 2010	Antal	År 2011– 2015	Antal	År 2016– 2020	Antal	År 2021– 2025	Antal
Azerbajdzjan	1	Pakistan	4	Filippinerna	6	Taiwan	2
Bangladesh	1	Vietnam	4	Taiwan	5	Bangladesh	1
FAE	1	Bahrain	3	Bangladesh	4	Bosnien Herc.	1
Israel	1	Indien	3	Jordanien	4	Egypten	1
Jordanien	1	Israel	3	Thailand	4	Filippinerna	1
Makedonien	1	Tunisien	3	Egypten	3	Guinea Bissau	1
Mauritius	1	Turkiet	3	Ukraina	3	Israel	1
Serbien	1	Indonesien	2	Indien	2	Kazakstan	1
Syrien	1	Kazakstan	2	Marocko	2	Pakistan	1
Ukraina	1	Kina	2	Pakistan	2	Sydafrika	1
Totalt	17	Libanon	2	Serbien	2	Thailand	1
		Ryssland	2	Armenien	1	Tunisien	1
		Serbien	2	Bahrain	1	Turkiet	1
		Thailand	2	Bosnien Herc.	1	Turkmenistan	1
		Algeriet	1	Ecuador	1	Totalt	24
		Armenien	1	Israel	1		
		Azerbajdzjan	1	Kina	1		
		Ekvatorialguinea	1	Kuwait	1		
		Elfenbenskusken	1	Libanon	1		
		Filippinerna	1	Oman	1		
		Gabon	1	Senegal	1		
				Sierra Leone	1		
		Iran	1	Tunisien	1		
		Kuwait	1	Uzbekistan	1		
		Makedonien	1	Totalt	96		
		Myanmar	1				
		Namibia	1				
		Nepal	1				
		Oman	1				
		Paraguay	1				
		Taiwan	1				
		Ukraina	1				
		Totalt	79				

Skr. 2025/26:114
Bilaga 1

Faktisk export

Den faktiska export som redovisas i skrivelsen avser krigsmateriel och tekniskt bistånd som både levererats och fakturerats under aktuellt år. Uppgifterna baseras på de deklARATIONER som varje innehavare av tillverknings- eller tillhandahållandetillstånd årligen är skyldig att redovisa till ISP. Den faktiska exporten är i regel den del av redovisningen som genererar det största intresset i riksdagen, hos allmänheten och i media. Skrivelsen innehåller därför ett antal tabeller med olika skärningspunkter rörande faktisk export.

I tabell 16 redovisas värdet av den faktiska exporten av krigsmateriel 2025 per land. Tabellen är uppdelad på KS/ÖK och innehåller, på aggregerad nivå, information om vilka materielkategorier som exporten har avsett. Sammantaget exporterades krigsmateriel till 61 länder under 2025.

Tabell 16 Värdet av den faktiska exporten av krigsmateriel 2025 per land (kr)

Land	Kategorier av krigsmateriel	Värde KS	Värde ÖK	Totalt
EU				
Belgien	1,2,3,5,6,8,10,11,13,17,21,22	22 786 637	121 873 518	144 660 155
Bulgarien	1,3,4,5,8,22	9 412 892	141 643 151	151 056 043
Danmark	1,2,3,5,6,7,8,10,11,13,14,17,22	33 440 516	472 315 682	505 756 198
Estland	1,2,3,5,6,13,15,17,22	149 694	227 386 473	227 536 167
Finland	1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,13,14,17,22	371 894 544	133 096 373	504 990 917
Frankrike	1,2,3,4,5,6,8,11,13,14,17,22	392 624 626	756 424 765	1 149 049 391
Grekland	3,13,14,21	0	1 095 694	1 095 694
Irland	1,13,22	0	7 110 173	7 110 173
Italien	3,4,5,8,9,13,14,17,21,22	65 984 105	112 667 688	178 651 793
Kroatien	3,13	7 636	6 178 627	6 186 263
Lettland	1,2,3,5,13,17,18,21	195 058 012	175 058 672	370 116 684
Litauen	1,2,3,4,13,17,22	389 183 515	78 893 568	468 077 083
Luxemburg	17	0	1 752	1 752
Malta	3,8	21 191	16 876	38 067

Land	Kategorier av krigsmateriel	Värde KS	Värde ÖK	Totalt
Nederländerna	1,2,3,5,6,7,8,1 1,13,14,15,17, 18,21,22	1 104 649 276	471 780 606	1 576 429 882
Polen	1,2,3,5,6,8,9,1 0,11,13,14,17, 18,21,22	868 347 184	595 728 884	1 464 076 068
Portugal	1,3,17,21,22	9 463 006	8 954 668	18 417 674
Rumänien	3,5,11,13	0	10 944 253	10 944 253
Slovakien	1,3,13,17	0	21 071 872	21 071 872
Slovenien	1,3,13,22	17 950 326	11 564 771	29 515 097
Spanien	3,4,5,6,8,11,13 ,17,21	44 978 700	66 037 839	111 016 539
Tjeckien	1,2,3,4,5,6,8,1 3,14,17,18,22	20 696 610	2 103 002 470	2 123 699 080
Tyskland	1,2,3,4,5,6,8,9, 11,13,14,17,18 ,21,22	134 153 943	1 356 314 551	1 490 468 494
Ungern	1,3,4,8,10,13,1 4,17,22	313 722 970	2 185 718 582	2 499 441 552
Österrike	1,2,3,5,6,10,13 ,14,17,22	3 536	54 541 950	54 545 486
Totalt		3 994 528 919	9 119 423 458	13 113 952 377

ÖVRIGA EUROPA

Andorra	3	0	1 041 785	1 041 785
Island	1,3,8,10,17	32 338	2 717 738	2 750 076
Montenegro	11	0	119 093	119 093
Nordmakedonien	5	0	949 978	949 978
Norge	1,2,3,4,5,6,7,8, 10,11,13,14,15 ,17,18,21,22	499 926 749	209 998 530	709 925 279
Schweiz	1,3,5,6,8,10,13 ,15,17,22	8 181 304	83 714 014	91 895 318
Storbritannien	1,2,3,4,5,6,8,9, 11,13,14,16,17 ,21,22	215 703 751	720 506 732	936 210 483
Turkiet	10,13	0	66 697 802	66 697 802
Ukraina	2,3,4,5,13,17,1 8,22	687 245 444	85 329 867	772 575 311
Totalt		1 411 089 586	1 171 075 539	2 582 165 125

NORDAMERIKA

Land	Kategorier av krigsmateriel	Värde KS	Värde ÖK	Totalt
Kanada	2,3,4,5,6,8,11,13,14,15,17,21,22	242 405 883	269 099 806	511 505 689
USA	1,2,3,4,5,6,8,10,11,13,14,15,17,18,21,22	2 886 388 880	1 374 051 991	4 260 440 871
Totalt		3 128 794 763	1 643 151 797	4 771 946 560

CENTRALAMERIKA

Mexiko	13	0	1 958 574	1 958 574
Totalt		0	1 958 574	1 958 574

SYDAMERIKA

Argentina	4	92 162 704	0	92 162 704
Brasilien	2,3,4,5,10,11,13,14,17,18,21,22	1 495 337 128	700 644 040	2 195 981 168
Chile	14	0	1 517 660	1 517 660
Colombia	11	0	29 582	29 582
Peru	1,9	8 840 602	90 994	8 931 596
Totalt		1 596 340 434	702 282 276	2 298 622 710

NORDOSTASIEN

Japan	2,3,4,5,13,14,17	378 443 956	210 493 550	588 937 506
Sydkorea	4,5,8,10,11,13,14,22	27 308 104	263 588 291	290 896 395
Totalt		405 752 060	474 081 841	879 833 901

SYDOSTASIEN

Malaysia	11,21,22	0	490 504	490 504
Singapore	4,5,7,8,9,11,13,14,21,22	53 977 000	200 168 534	254 145 534
Thailand	4,10,21,22	0	428 516 103	428 516 103
Totalt		53 977 000	629 175 141	683 152 141

SYDASIEN

Indien	2,3,5,13,14,17,22	796 590 224	248 084 564	1 044 674 788
--------	-------------------	-------------	-------------	---------------

Land	Kategorier av krigsmateriel	Värde KS	Värde ÖK	Totalt
Pakistan	4,5,10,11,21,22	0	285 163 290	285 163 290
Totalt		796 590 224	533 247 854	1 329 838 078

MELLANÖSTERN

Förenade arabemiraten	1,5,10,22	0	1 603 420 052	1 603 420 052
Israel ³	5	0	11 569 576	11 569 576
Kuwait	22	0	1 691 348	1 691 348
Qatar	11	0	3 868 704	3 868 704
Saudiarabien	2,22	93 191 225	23 304 957	116 496 182
Totalt		93 191 225	1 643 854 637	1 737 045 862

NORDAFRIKA

Algeriet	5	824 775	0	824 775
Tunisien	2,3,14,18,21	85 435 000	28 671 008	114 106 008
Totalt		86 259 775	28 671 008	114 930 783

ÖVRIGA AFRIKA

Botswana	3	0	296 072	296 072
Sydafrika	1,2,3,4,5,6,8,10,11,13,18,21,22	12 686 329	114 960 874	127 647 203
Tanzania	3	0	106 574	106 574
Totalt		12 686 329	115 363 520	128 049 849

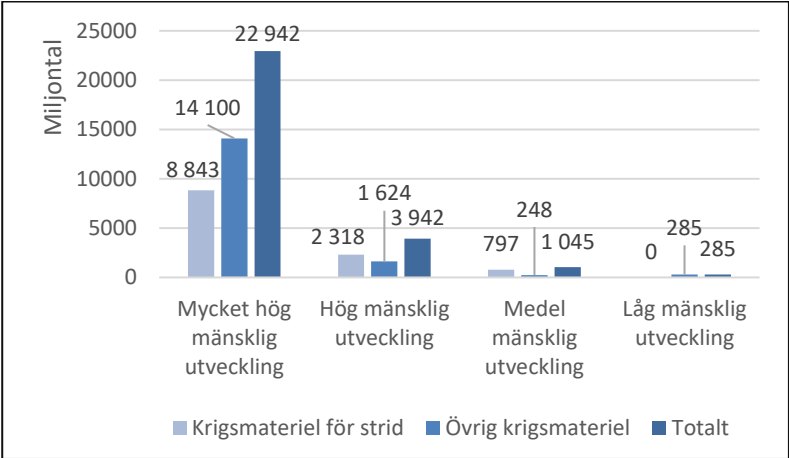
OCEANIEN

Australien	2,3,5,8,11,13,14,17,21,22	377 637 270	189 287 524	566 924 794
Nya Zeeland	2,3,14,17	0	6 551 516	6 551 516
Totalt		377 637 270	195 839 040	573 476 310

TOTALT		11 956 847 585	16 258 124 685	28 214 972 270
---------------	--	-----------------------	-----------------------	-----------------------

³ Exporten avser avslutande följdleveranser till privat företag av komponenter som vid den ursprungliga utförelsen ej utgjorde krigsmateriel. Leveranserna under 2025 har skett med stöd av utförelsetillstånd som utfärdats tidigare år. Inget utförelsetillstånd för försäljning har utfärdats sedan oktober 2023.

Figur 1 Faktisk export av krigsmateriel fördelad på länder uppdelade enligt Index för mänsklig utveckling* (mnkr)

*Human Development Index är ett index genom vilket den mänskliga utvecklingen och levnadsstandarden i ett land mäts och jämförs. HDI-värdet för ett land framtas genom en sammanvägning av förväntad medellivslängd, utbildningsnivå samt inkomstnivå (mätt i BNP per capita).

I tabell 17 redovisas exporten 2025 per region. Regionuppdelningen följer den uppdelning som görs i EU:s årliga statistikrapport till vilken ISP bidrar med statistiskt underlag.

Tabell 17 Andel av den faktiska exporten av krigsmateriel 2025 per region

Region	Andel i procent
EU	46,5
Nordamerika	16,9
Övriga Europa	9,1
Sydamerika	8,1
Mellanöstern	6,2
Sydasien	4,7
Nordostasien	3,1
Sydostasien	2,4
Oceanien	2,0
Övriga Afrika	0,5
Nordafrika	0,4
Centralamerika och Karibien	0

I tabell 18 redovisas den faktiska exporten 2025 per ML-kategori uppdelat på KS/ÖK. Det bör noteras att ML11, ML13–18 och ML20–22 endast innefattar ÖK, varför dessa kategorier markeras med ett streck (-) i KS-kolumnen.

Tabell 18 Värdet av den faktiska exporten av krigsmateriel 2025 per materielkategori (kr)

Skr. 2025/26:114
Bilaga 1

Materielkategori	Värde KS	Värde ÖK
ML1	0	36 879 774
ML2	2 213 415 796	429 460 339
ML3	3 259 591 969	1 256 791 390
ML4	1 814 041 795	875 791 588
ML5	907 485 407	2 024 578 550
ML6	1 001 026 609	1 087 069 756
ML7	0	19 755 194
ML8	805 331 253	67 580
ML9	406 540 174	59 800 488
ML10	1 549 414 582	2 190 479 600
ML11	-	327 384 468
ML12	0	0
ML13	-	473 894 582
ML14	-	632 720 291
ML15	-	28 227 630
ML16	-	1 768 793
ML17	-	305 680 511
ML18	-	56 806 860
ML19	0	0
ML20	-	0
ML21	-	99 236 085
ML22	-	6 351 731 206

I tabell 19 redovisas faktisk export av små och lätta vapen samt bärbara luftförsvarssystem (eng. *Man-Portable Air Defence Systems, MANPADS*). Uppgifterna ingår i den redovisning som Sverige årligen lämnar till FN.

Tabell 19 Faktisk export 2025 av små och lätta vapen samt MANPADS enligt definitionen i FN:s vapenregister

Små vapen	
1. Revolver och automatpistoler	Ingen export
2. Gevär och karbiner	Ingen export
3. Kulsprutepistoler	Ingen export
4. Automatkarbiner	Ingen export
5. Lätta kulsprutor	Ingen export

6. Övrigt	Finkalibrig ammunition för militärt bruk eller komponenter till sådan ammunition har exporterats till, Australien, Danmark, Finland, Frankrike, Kanada, Lettland, Norge, Polen, Spanien, Storbritannien, Tjeckien, Tyskland, Ukraina, Ungern och USA.
Lätta vapen	
1. Tunga kulsprutor (12,7 mm)	Ingen export
2. Granattillsats för montering på vapen	Ingen export
3. Bärbara pansarvärnspjäser	Ingen export
4. Rekylfria vapen (granatgevärssystem)	Granatgevär har exporterats till Australien, Finland, Japan, Lettland, Litauen, Polen, Sydafrika, Tjeckien, Tunisien och USA. Reservdelar, övningsmateriel, komponenter eller ammunition till granatgevär har därutöver exporterats till Australien, Brasilien, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Indien, Japan, Lettland, Litauen, Norge, Nya Zeeland, Polen, Portugal, Slovakien, Slovenien, Storbritannien, Sydafrika, Tjeckien, Tunisien, USA och Österrike.
5. Bärbara pansarvapen	Pansarvärnsvapen har exporterats till Frankrike, Litauen och USA. Reservdelar, övningsvapen eller komponenter till pansarvärnsvapen har därutöver exporterats till Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Lettland, Litauen, Norge, Tjeckien, Tyskland och USA.
6. Granatkastare med kaliber mindre än 75 mm	Ingen export
7. Övrigt	Ingen export
MANPADS (Man-Portable Air Defence Systems)	
	MANPADS har levererats till Argentina, Kanada, Litauen och Ukraina. Reservdelar, övningsmateriel eller komponenter till MANPADS har därutöver exporterats till Brasilien, Kanada, Lettland, Litauen, Pakistan, Singapore, Tjeckien och Thailand.

Faktisk export över tid

Enstaka försäljningar och leveranser av större krigsmaterielsystem kan orsaka kraftiga svängningar i statistiken. För att på ett bättre sätt kunna identifiera trender och tendenser inom krigsmaterielområdet bör exportstatistiken visas över tid.

I tabell 20 redovisas värdet och procentuell förändring från föregående år avseende den faktiska exporten under de senaste fem åren uppdelat på KS/ÖK.

Skr. 2025/26:114
Bilaga 1

Tabell 20 Värdet av den faktiska exporten av krigsmateriel i löpande priser samt årlig procentuell förändring 2021–2025 (mnkr)

Materielkategori	2021	2022	2023	2024	2025
Krigsmateriel för strid	3 821 (+10)	6 533 (+71)	6 968 (+7)	9 351 (+34)	11 957 (+27)
Övrig krigsmateriel	16 267 (+26)	8 722 (-46)	11 049 (+27)	20 084 (+82)	16 258 (-19)
Totalt	20 089 (+23)	15 254 (-24)	18 016 (+18)	29 435 (+63)	28 215 (-4)

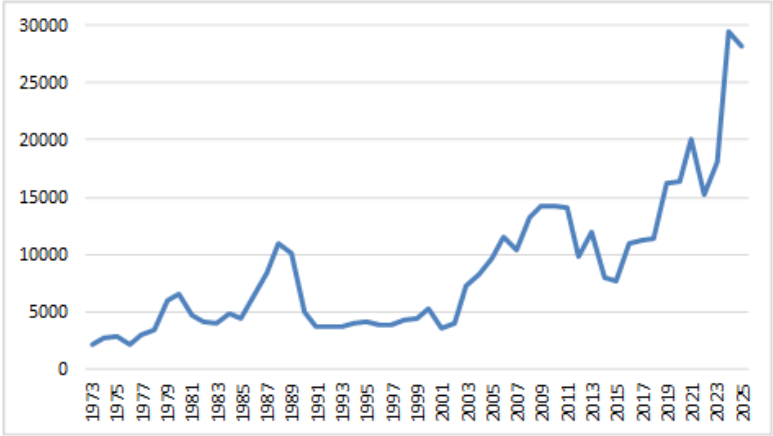
I tabell 21 redovisas krigsmaterielexportens andel av Sveriges totala varuexport under de senaste fem åren. Vid sidan av denna skrivelse redovisas svensk krigsmaterielexport även i den allmänna utrikeshandelsstatistiken vilken grundas på Tullverkets uppgifter till Statistiska centralbyrån (SCB). SCB använder sig av andra produktkategorier än ISP i sin redovisning och siffrorna är således inte direkt jämförbara med ISP:s statistik.

Tabell 21 Krigsmaterielexportens andel av Sveriges totala varuexport i löpande priser 2021–2025 (mnkr)

Typ av export	2021	2022	2023	2024	2025
Krigsmaterielexport	20 089	15 254	18 016	29 435	28 215
Total varuexport	1 626 500	1 999 300	2 100 100	2 068 800	2 044 000
Andel	1,23 %	0,76 %	0,86 %	1,42 %	1,38 %

I figur 2 redovisas värdeutvecklingen över längre tid. Notera att definitionen för vad som utgör krigsmateriel utökades 1993 och 2012.

Figur 2 Värdeutveckling avseende den faktiska exporten av krigsmateriel i löpande priser 1973–2025 (mnkr)

I tabell 22 redovisas värdet av exporten per land under de senaste tre åren.

**Tabell 22 Värdet av den faktiska exporten av krigsmateriel per land
2023–2025 (mnkr)**

Land	2023	2024	2025
EU			
Belgien	35	71	144
Bulgarien	145	254	151
Danmark	209	215	506
Estland	104	505	227
Finland	303	521	505
Frankrike	532	725	1 149
Grekland	4,2	3,1	1,1
Irland	28	14	7,1
Italien	137	117	179
Kroatien	1,8	2,6	6,2
Lettland	129	273	370
Litauen	173	446	468
Luxemburg	0,2	-	0,002
Malta	-	0,03	0,04
Nederländerna	329	956	1 576
Polen	142	1 121	1 464
Portugal	2,1	4,7	18
Rumänien	5,3	1,8	11
Slovakien	25	68	21
Slovenien	9,4	1,4	30
Spanien	62	90	111
Tjeckien	488	789	2 124

Land	2023	2024	2025
Tyskland	951	2 066	1 490
Ungern	946	2 384	2 499
Österrike	17	259	55
Totalt	4 778	10 887	13 114

ÖVRIGA EUROPA

Andorra	1,1	0,6	1
Island	2,0	2,6	2,8
Montenegro	-	0,2	0,12
Nordmakedonien	-	-	0,95
Norge	634	652	710
Schweiz	326	452	92
Storbritannien	1 507	821	936
Turkiet	4,3	32	67
Ukraina	300,1	610	773
Totalt	2 774	2 570	2 582

NORDAMERIKA

Kanada	261	139	512
USA	3 467	4 583	4 260
Totalt	3 728	4 722	4 771

CENTRALAMERIKA

Mexiko	8,0	23	1,9
Totalt	8,0	23	1,9

SYDAMERIKA

Argentina	28	-	92
Brasilien	2 798	2 569	2 196
Chile	0,6	0,2	1,5
Colombia	-	-	0,03
Peru	0,02	0,1	8,9
Uruguay	0,1	-	-
Totalt	2 827	2 569	2 299

NORDOSTASIEN

Japan	27	275	589
Sydkorea	224	163	291
Totalt	251	438	880

SYDOSTASIEN

Brunei	7,1	0,08	-
--------	-----	------	---

Land	2023	2024	2025
Indonesien	1,1	0,4	-
Malaysia	2,3	89	0,49
Singapore	198	90	254
Thailand	312	353	429
Totalt	520	532	683
SYDASIEN			
Indien	704	917	1 045
Pakistan	1 573	61	285
Totalt	2 277	978	1 329
MELLANÖSTERN			
FAE	219	6 153	1 603
Israel ⁴	18	21	12
Kuwait	0,2	-	1,7
Oman	0,3	-	-
Qatar	2,2	0,09	3,9
Saudiarabien	95	71	116
Totalt	334	6 245	1 737
NORDAFRIKA			
Algeriet	-	-	0,82
Tunisien	-	-	114
Totalt	-	-	115
ÖVRIGA AFRIKA			
Botswana	0,8	1,1	0,29
Namibia	1,1	0,8	-
Nigeria	0,6	-	-
Sydafrika	163	185	128
Tanzania	0,2	0,3	0,1
Zambia	0,6	0,7	-
Totalt	166	187	128
OCEANIEN			
Australien	337	258	567
Nya Zeeland	14	20	6,6
Totalt	351	278	573
INTERNATIONELLA ORGANISATIONER			

Land	2023	2024	2025
FN m.fl. internationella organisationer	-	1,8	-
Totalt	-	1,8	-

Skr. 2025/26:114

Bilaga 1

TOTALT	18 014	29 431	28 215
---------------	---------------	---------------	---------------

⁴ Exporten avser följdleveranser till privat företag av komponenter som vid den ursprungliga utförseln ej utgjorde krigsmateriel. Leveranserna under 2025 har skett med stöd av utförseltillstånd som utfärdats tidigare år. Inget utförseltillstånd för försäljning har utfärdats sedan oktober 2023.

I tabell 23 redovisas värdet av exporten till de 30 största mottagarländerna av svensk krigsmateriel sedan den nuvarande lagen om krigsmateriel trädde ikraft 1993.

Tabell 23 Värdet av den faktiska exporten av krigsmateriel till de 30 största mottagarländerna i löpande priser 1993–2025 (mnkr)

Plats	Land	Totalsumma
1.	USA	38 979
2.	Brasilien	28 815
3.	FAE	23 532
4.	Norge	20 363
5.	Tyskland	18 251
6.	Nederländerna	16 762
7.	Indien	16 434
8.	Ungern*	16 021
9.	Tjeckien*	14 763
10.	Storbritannien	14 025
11.	Sydafrika	13 479
12.	Pakistan	13 095
13.	Thailand	12 434
14.	Frankrike	12 255
15.	Finland	11 293
16.	Singapore	9 507
17.	Schweiz	8 517
18.	Danmark	8 437
19.	Australien	7 490
20.	Kanada	6 000
21.	Saudiarabien	5 800
22.	Sydkorea	4 064
23.	Polen	3 546
24.	Österrike	3 467
25.	Italien	3 096

Plats	Land	Totalsumma
26.	Japan	3 031
27.	Grekland	2 736
28.	Estland	2 427
29.	Lettland	1 858
30.	Mexiko	1 619

*Innefattar leasingbetalningar

I tabell 24 redovisas de 30 största mottagarländerna av svensk krigsmateriel uppdelat på femårsperioder sedan år 2005.

Tabell 24 Värdet av den faktiska exporten av krigsmateriel till de 30 största mottagarländerna periodvist uppdelat sedan 2005 (mnkr)

Plats	2010–2014	Värde	2015–2019	Värde	2020–2024	Värde	2025–2029	Värde
1.	Thailand	7 967	Brasilien	12 308	FAE	17 802	USA	4 260
2.	SaudiArabien	5 125	Norge	6 431	USA	15 966	Ungern	2 499
3.	USA	4 881	USA	4 469	Brasilien	12 518	Brasilien	2 195
4.	Indien	4 361	Indien	3 774	Tyskland	6 143	Tjeckien	2 123
5.	Storbritannien	3 741	Ungern*	2 896	Ungern*	6 023	FAE	1 603
6.	Nederländerna	3 195	Pakistan	2 722	Indien	3 444	Nederländerna	1 576
7.	Norge	3 022	Tjeckien*	2 688	Storbritannien	3 400	Tyskland	1 490
8.	Tjeckien*	2 915	Tyskland	2 529	Tjeckien*	3 335	Polen	1 464
9.	Pakistan	2 832	Nederländerna	1 913	Norge	2 966	Frankrike	1 149
10.	Frankrike	2 481	FAE	1 771	Nederländerna	2 741	Indien	1 044
11.	Sydafrika	2 318	Storbritannien	1 629	Pakistan	2 618	Storbritannien	936
12.	Kanada	2 050	Finland	1 589	Frankrike	2 220	Ukraina	772
13.	Tyskland	2 016	Frankrike	1 526	Thailand	1 934	Norge	709
14.	Ungern*	2 001	Sydkorea	1 476	Schweiz	1 644	Japan	588
15.	FAE	1 943	Thailand	1 198	Australien	1 600	Australien	566
16.	Finland	1 846	Kanada	1 171	Finland	1 556	Kanada	511
17.	Australien	1 639	Sydafrika	1 008	Polen	1 364	Danmark	505

Plats	2010– 2014	Värde	2015– 2019	Värde	2020– 2024	Värde	2025– 2029	Värde
18.	Singapore	1 555	Singapore	933	Estland	1 192	Finland	504
19.	Danmark	1 256	Danmark	874	Lettland	948	Litauen	468
20.	Sydkorea	761	Österrike	760	Ukraina	914	Thailand	428
21.	Algeriet	738	Australien	696	Danmark	900	Lettland	370
22.	Italien	614	Estland	646	Sydkorea	891	Sydkorea	290
23.	Japan	271	Schweiz	576	Litauen	816	Pakistan	285
24.	Estland	266	Italien	536	Japan	754	Singapore	254
25.	Brasilien	253	Turkiet	535	Kanada	720	Estland	227
26.	Schweiz	239	Japan	488	Singapore	644	Italien	178
27.	Brunei	221	Polen	422	Sydafrika	507	Bulgarien	151
28.	Österrike	166	Mexiko	321	Italien	493	Belgien	144
29.	Polen	141	SaudiArabien	236	Österrike	463	Sydafrika	127
30.	Spanien	130	Lettland	219	Bulgarien	406	SaudiArabien	116

* Innefattar leasingbetalningar

Skr. 2025/26:114
Bilaga 1

Annan utlandsverksamhet

Vid sidan av exporten finns vissa krav på tillstånd och redovisning för ytterligare utlandsverksamhet.

Avtal om tillverkningsrätt och samarbete

Att ingå avtal som innebär upplåtelse eller överlåtelse av tillverkningsrätt till någon i utlandet kräver tillstånd enligt lagen om krigsmateriel. Enligt samma lag krävs tillstånd att ingå samarbetsavtal med någon utanför landet om att gemensamt med denne eller för dennes räkning tillhandahålla tekniskt bistånd till någon i utlandet, utveckla krigsmateriel eller metod för framställning av sådan materiel eller gemensamt tillverka krigsmateriel.

Under 2025 beviljade ISP 19 st. tillstånd för svenska företag att ingå avtal som innebar upplåtelse eller överlåtelse av tillverkningsrätt till någon i utlandet och 65 st. tillstånd för svenska företag och myndigheter att ingå samarbetsavtal med någon utanför landet.

I tabell 25 redovisas per land antal beviljade tillstånd att ingå licensavtal respektive samarbetsavtal. Notera att vissa avtal avser både tillverkningsrätt och samarbete samt att ett och samma avtal kan avse flera länder. Notera även att avtal inom ramen för de europeiska försvarsfonderna, EDF/EDIDP, samt övriga EU-samarbeten särredovisas då dessa ofta innefattar flera deltagande länder.

**Tabell 25 Antal beviljade tillstånd att ingå avtal om licenstillverkning
respektive samarbete fördelat på land under 2025**

Land	Licensavtal	Samarbetsavtal
Australien	-	1
Brasilien	-	1
Colombia	-	1
Danmark	5	-
EU-samarbete: EDF/EDIDP	-	22
EU-samarbete: övrigt (EDA)	-	3
Finland	-	4
Frankrike	1	2
Indien	1	-
Indonesien	-	1
Italien	-	1
Kanada	1	1
Lettland	-	1
Nederländerna	1	7
Norge	1	1
Peru	1	-
Schweiz	-	1
Singapore	-	1
Slovakien	4	-
Storbritannien	-	6
Sydkorea	-	1
Thailand	-	1
Tjeckien	3	-
Tyskland	-	5
Ukraina	-	1
Ungern	-	1
USA	1	6

Den som har fått tillstånd att ingå avtal har skyldighet att årligen lämna uppgifter till ISP om dessa avtals giltighet. Under 2025 redovisade 20 företag och en myndighet sammanlagt 131 avtal om licenstillverkning. Samtidigt redovisade 32 företag och 4 myndigheter sammanlagt 308 avtal om samarbete.

I tabell 26 redovisas samtliga giltiga licensavtal respektive samarbetsavtal fördelade på land. Notera att vissa avtal avser både tillverkningsrätt och samarbete samt att ett och samma avtal kan avse flera länder.

Tabell 26 Antal redovisade avtal om licenstillverkning respektive samarbete fördelade på land under 2025

Skr. 2025/26:114
Bilaga 1

Land	Licensavtal	Samarbetsavtal
Australien	1	12
Brasilien	7	12
Bulgarien	1	-
Colombia	-	1
Danmark	10	3
Estland	-	4
EU-samarbete: EDF/EDIDP	-	87
EU-samarbete: övrigt (EDA)	-	17
Finland	4	14
Frankrike	4	18
Förenade arabemiraten	1	3
Grekland	1	2
Indien	7	1
Indonesien	-	1
Italien	-	12
Japan	6	2
Kanada	5	12
Lettland	1	1
Nederländerna	12	17
Norge	7	18
Nya Zeeland	-	1
Peru	1	-
Polen	1	3
Rumänien	1	-
Saudiarabien	-	2
Schweiz	6	6
Singapore	1	4
Slovakien	12	4
Spanien	1	8
Storbritannien	7	37
Sydafrika	1	2
Sydkorea	-	2
Thailand	-	1
Tjeckien	24	3
Tyskland	2	27
Ukraina	-	1
Ungern	-	1
USA	8	26

Land	Licensavtal	Samarbetsavtal
Österrike	-	2

Utländskt ägande

Den som har ett tillverknings- eller tillhandahållandetillstånd avseende krigsmateriel har skyldighet att lämna uppgift till ISP om ägande i utländska rättssubjekt som bedriver utveckling, tillverkning, marknadsföring eller försäljning av krigsmateriel eller som tillhandahåller tekniskt bistånd.

Under 2025 redovisade 23 företag ägande i 86 utländska rättssubjekt i sammanlagt 32 länder. I tabell 27 redovisas antal utländska rättssubjekt fördelade på länderna de verkar i.

Tabell 27 Antal redovisade utländska rättssubjekt fördelade på land under 2025

Land	Antal svenskägda rättssubjekt
Australien	3
Belgien	2
Brasilien	2
Chile	1
Colombia	1
Danmark	2
Finland	4
Frankrike	4
Förenade arabemiraten	3
Indien	9
Italien	2
Kanada	1
Kenya	1
Lettland	1
Malaysia	3
Nederländerna	5
Norge	5
Pakistan	1
Polen	1
Saudiarabien	1
Schweiz	3
Singapore	1
Spanien	2
Storbritannien	6
Sydafrika	2
Sydkorea	1

Land	Antal svenskägda rättssubjekt
Thailand	2
Tjeckien	2
Tyskland	8
Ungern	1
USA	6
Österrike	3
Totalt	86

Militärt inriktad utbildning

Militärt inriktad utbildning av utländska medborgare får enligt lagen om krigsmateriel inte bedrivas inom eller utom landet utan tillstånd av ISP. Förbudet gäller inte utbildning som anordnas av statliga myndigheter eller utbildning som är knuten till försäljning av krigsmateriel för vilken utförseltillstånd erhållits. Under 2025 beviljades två tillstånd för militärt inriktad utbildning. Båda tillstånden avsåg utbildning av ukrainska medborgare.

Vidareöverlåtelse av krigsmateriel

Krigsmateriel som exporterats från Sverige är i regel förenad med slutanvändaråtaganden som köparen, genom att underteckna ett slutanvändarintyg, är förbunden vid. För det fall en tidigare köpare önskar vidareöverlåta sådan krigsmateriel, krävs medgivande från ISP som då kan frigöra köparen från dennes slutanvändaråtaganden. En förutsättning för att sådan vidareöverlåtelse ska godkännas är att ett slutanvändarintyg från den nya användaren kan uppvisas. I tabell 28 redovisas de tillstånd som utfärdades 2025 avseende vidareöverlåtelse av materiel som ursprungligen levererats från Sverige. Notera att även vidareöverlåtelse inom landet liksom vidareöverlåtelse tillbaka till Sverige kräver tillstånd.

Tabell 28 Godkänd vidareöverlåtelse av krigsmateriel under 2025 fördelat på land och materieltyp

Från	Till	Antal	Materielkategorier
Australien	Frankrike	1	ML3/ÖK
Australien	USA	2	ML21/ÖK, ML22/ÖK
Belgien	Frankrike	1	ML8/KS
Finland	Finland	2	ML17/ÖK
Finland	Tjeckien	1	ML21/ÖK
Frankrike	Frankrike	1	ML8/KS
Frankrike	Italien	1	ML8/KS
Frankrike	Polen	1	ML8/KS
Frankrike	Schweiz	1	ML8/KS

Från	Till	Antal	Materielkategorier
Mali	Kenya	1	ML13/ÖK
Norge	Danmark	1	ML6/ÖK
Norge	Polen	1	ML8/KS
Polen	Polen	1	ML4/ÖK
Schweiz	Italien	1	ML5/ÖK
Storbritannien	Irland	8	ML1/ÖK, ML3/ÖK
Sydafrika	Namibia	1	ML1/ÖK
Tjeckien	Slovakien	1	ML13/ÖK
Tyskland	Namibia	1	ML3/ÖK
Tyskland	Norge	1	ML22/ÖK
	Ukraina ⁵	16	ML2/KS, ML3/KS, ML4/KS, ML4/ÖK, ML5/ÖK, ML6/ÖK, ML7/ÖK, ML9/KS, ML15/ÖK, ML17/ÖK
USA	Italien	1	ML8/KS
USA	Saudiarabien	1	ML3/ÖK
USA	USA	1	ML8/KS
Totalt		47	

⁵ Med hänsyn till utrikessekretess i 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) anges inte ursprungsländerna vad gäller vidareöverlåtelse av krigsmateriel till Ukraina.

Enskilt tillhandahållande

Svenska myndigheter, svenska företag och den som är bosatt eller stadigvarande vistas i Sverige, som avser att tillhandahålla krigsmateriel som finns i utlandet till någon annan i utlandet, måste i det enskilda fallet ha tillstånd från ISP, ett så kallat enskilt tillhandahållandetillstånd. Tillstånd krävs oavsett om krigsmaterielen tillhör sökanden eller någon annan. I tabell 29 redovisas de tillstånd som utfärdats 2025 avseende tillhandahållande av krigsmateriel mellan två parter i utlandet.

Tabell 29 Beviljade enskilda tillhandahållandetillstånd under 2025 fördelat på land och materielkategori

Från	Till	Antal godkännanden	Materielkategorier
Afghanistan ⁶	Afghanistan	1	ML6/ÖK
Belgien	Luxemburg	1	ML6/ÖK, ML17/ÖK
Belgien	Norge	3	ML1/KS, ML6/ÖK, ML17/ÖK
Belgien	Polen	2	ML1/KS, ML1/ÖK, ML3/ÖK, ML6/ÖK, ML17/ÖK
Belgien	Tyskland	1	ML5/ÖK, ML21/ÖK
Danmark	Tyskland	1	ML11/ÖK, ML21/ÖK

Från	Till	Antal godkännanden	Materielkategorier
Estland	Estland	3	ML1/ÖK, ML6/ÖK
Estland	Frankrike	1	ML6/ÖK
Finland	Danmark	1	ML6/ÖK
Finland	Polen	1	ML5/ÖK, ML21/ÖK, ML22/ÖK
Finland	Slovakien	1	ML3/KS
Frankrike	Bulgarien	1	ML4/KS, ML4/ÖK
Frankrike	Danmark	1	ML4/ÖK
Frankrike	Frankrike	1	ML6/ÖK
Frankrike	Tyskland	8	ML4/KS, ML4/ÖK, ML5/ÖK
Irak ⁷	Tyskland	1	ML6/ÖK
Israel	Nederländerna	1	ML4/ÖK
Israel	Norge	1	ML4/KS
Israel	Slovakien	2	ML4/KS, ML5/KS
Israel	Tyskland	1	ML5/KS, ML11/ÖK, ML21/ÖK, ML22/ÖK
Italien	Brasilien	1	ML11/ÖK
Italien	Estland	1	ML6/ÖK
Italien	Ukraina	1	ML17/ÖK
Kanada	Danmark	3	ML3/KS, ML3/ÖK
Kanada	Norge	1	ML1/KS, ML1/ÖK
Kanada	Slovakien	1	ML21/ÖK
Lettland	Danmark	1	ML17/ÖK
Lettland	Finland	1	ML17/ÖK
Lettland	Frankrike	1	ML17/ÖK
Lettland	Indien	2	ML17/ÖK
Lettland	Nederländerna	1	ML17//ÖK
Nederländerna	Danmark	1	ML6/ÖK
Nederländerna	Nederländerna	1	ML5/ÖK
Nederländerna	Norge	1	ML6/ÖK
Nederländerna	Polen	1	ML17/ÖK
Nederländerna	Sverige	1	ML4/KS
Norge	Estland	1	ML1/ÖK
Norge	Norge	1	ML1/ÖK, ML2/ÖK, ML6/ÖK, ML13/ÖK, ML17/ÖK
Polen	Danmark	1	ML6/ÖK
Polen	Polen	1	ML4/KS
Schweiz	Norge	1	ML2/ÖK
Schweiz	Slovakien	1	ML3/KS
Singapore	Turkiet	1	ML22/ÖK
Slovakien	Norge	1	ML6/ÖK

Skr. 2025/26:114

Bilaga 1

Från	Till	Antal godkännanden	Materielkategorier
Spanien	Estland	2	ML6/ÖK
Spanien	Tyskland	1	ML11/ÖK, ML21/ÖK
Storbritannien	Finland	10	ML5/KS, ML5/ÖK, ML9/ÖK, ML10/ÖK
Storbritannien	Norge	2	ML4/ÖK, ML11/ÖK
Storbritannien	Polen	2	ML5/ÖK, ML11/ÖK
Storbritannien	Schweiz	1	ML4/KS
Storbritannien	Tyskland	5	ML2/KS, ML4/ÖK, ML21/ÖK
Sydafrika	Norge	1	ML5/ÖK
Sydafrika	Tyskland	1	ML5/ÖK, ML21/ÖK
Tjeckien	Norge	2	ML5/KS
Tjeckien	Storbritannien	1	ML14/ÖK
Tyskland	Belgien	1	ML13/ÖK
Tyskland	Danmark	3	ML6/ÖK
Tyskland	Estland	1	ML6/ÖK
Tyskland	Norge	7	ML2/ÖK, ML5/ÖK, ML6/ÖK, ML11/ÖK, ML15/ÖK
Tyskland	Polen	3	ML2/KS, ML2/ÖK, ML11/ÖK, ML13/ÖK, ML22/ÖK
Tyskland	Storbritannien	3	ML5/ÖK
Tyskland	Tyskland	8	ML4/KS, ML4/ÖK, ML5/ÖK, ML9/ÖK, ML11/ÖK, ML13/ÖK, ML21/ÖK
Tyskland	Ukraina	1	ML21/ÖK
USA	Norge	2	ML2/KS, ML4/ÖK
USA	Storbritannien	1	ML4/ÖK
USA	Ukraina	1	ML4/KS
USA	USA	1	ML18/ÖK
Totalt		120	

⁶ Avsåg överföring mellan europeiska diplomatiska beskickningar av förstärkta personbilar.

⁷ Avsåg överföring av förstärkta personbilar från den tyska ambassaden i Bagdad.

I tabell 30 redovisas värdet av krigsmateriel som svenska myndigheter, svenska företag och den som är bosatt eller stadigvarande vistas i Sverige tillhandahållit mellan två parter i utlandet. Tillsammans med den faktiska exporten från Sverige ges en helhetsbild över den svenska krigsmaterieförsäljningen.

Tabell 30 **Värdet av faktiska leveranser av krigsmateriel med stöd av enskilda tillhandahållandetillstånd under 2025 fördelat på land och materielkategori (kr)**

Skr. 2025/26:114
Bilaga 1

Från	Till	Materielkategorier	Värde
Belgien	Polen	ML1/KS	9 080 555
Estland	Estland	ML6/ÖK	55 285 218
Finland	Finland	ML6/KS	131 053 996
Finland	Polen	ML5/ÖK	5 500 000
Frankrike	Norge	ML4/ÖK, ML5/ÖK	4 107 732
Frankrike	Tyskland	ML5/ÖK	41 420
FAE	FAE	ML15/ÖK	800 000
Kanada	Danmark	ML3/KS, ML3/KS	23 443 450
Kanada	Norge	ML1/ÖK	184 800
Kanada	Slovakien	ML21/ÖK	332 196
Lettland	Danmark	ML17/ÖK	126 793
Lettland	Finland	ML17/ÖK	892 442
Lettland	Frankrike	ML17/ÖK	24 991
Lettland	Indien	ML17/ÖK	3 112 019
Lettland	Irland	ML17/ÖK	4 149
Lettland	Kroatien	ML17/ÖK	22 595
Lettland	Lettland	ML17/ÖK	11 774
Lettland	Nederländerna	ML17/ÖK	3 683 008
Nederländerna	Nederländerna	ML5/ÖK	1 442 822
Norge	Estland	ML6/ÖK	3 394 917
Schweiz	Schweiz	ML6/KS	836 299 000
Storbritannien	Finland	ML4/KS, ML5/ÖK, ML9/ÖK, ML10/ÖK	401 211 638
Storbritannien	Polen	ML5/ÖK, ML11/ÖK	756 974
Storbritannien	Storbritannien	ML4/KS	559 338 809
Tjeckien	Polen	ML14/ÖK	23 538 020
Tjeckien	Storbritannien	ML14/ÖK	2 250 000
Tyskland	Belgien	ML13/ÖK	398 000
Tyskland	Finland	ML4/ÖK	120 818 14
Tyskland	Norge	ML4/KS	36 678
Tyskland	Polen	ML4/KS, ML13/ÖK	25 312 326
Tyskland	Storbritannien	ML5/ÖK	34 753 946
Tyskland	Tyskland	ML13/ÖK	168 500
USA	USA	ML17/ÖK	5 170 890
Totalt			2 131 779 658

Civila skjutvapen

För utförsel av civila skjutvapen (jakt- och sportskyttevapen), delar till skjutvapen och ammunition till dessa vapen utanför EU krävs tillstånd från ISP. Prövningen av export av civila skjutvapen till länder utanför EU sker både enligt rådets förordning (EU) nr 258/2012 om genomförande av artikel 10 i FN:s protokoll om olaglig tillverkning av och handel med eldvapen, delar till eldvapen och ammunition och enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel. Slätborrade hagelvapen samt delar och ammunition till sådana vapen utgör inte krigsmateriel varför en prövning endast sker enligt den nämnda EU-förordningen.

I tabell 31 redovisas antalet ansökningar enligt rådets förordning (EU) nr 258/2012 som inkommit till ISP per år de senaste fem åren.

Tabell 31 Antal ansökningar rörande export av civila skjutvapen 2021–2025

	2021	2022	2023	2024	2025
Exportansökningar	236	211	245	234	228

I tabell 32 redovisas antalet beviljade tillstånd per destination enligt samma förordning. Då en stor del av de tillstånd som utfärdas enligt förordningen avser eget bruk, gåvor och lån, redovisas inget värde i denna tabell.

Tabell 32 Antal beviljade tillstånd rörande export av civila skjutvapen 2023–2025 per destination

Destination	2023	2024	2025
EUROPA			
Andorra	2	1	3
Färöarna	-	-	1
Island	3	4	10
Nordmakedonien	-	1	-
Norge	130	107	99
Schweiz	15	20	21
Serbien	-	1	1
Storbritannien	11	21	18
Totalt	161	155	153
NORDAMERIKA			
Kanada	10	7	7
USA	25	28	22
Total	35	35	29
SYDAMERIKA			

Destination	2023	2024	2025
Chile	1	2	1
Peru	-	1	1
Uruguay	-	-	1
Total	1	3	3
NORDOSTASIEN			
Japan	4	1	3
Total	4	1	3
MELLANÖSTERN			
FAE	-	1	1
Libanon	1	-	-
Total	1	1	1
ÖVRIGA AFRIKA			
Botswana	2	3	1
Namibia	3	1	3
Sydafrika	11	15	5
Tanzania	1	2	1
Zambia	1	2	2
Total	18	23	12
OCEANIEN			
Australien	7	7	5
Nya Zeeland	5	3	7
Totalt	12	10	12
TOTALT	232	228	213

Redovisning av statistik rörande produkter med dubbla användningsområden 2025

Överföringar inom EU

I regel råder fri rörlighet för överföring av produkter med dubbla användningsområden inom EU. Tillstånd för överföring av produkter med dubbla användningsområden till ett annat EU-land krävs endast i mycket begränsad utsträckning enligt vad som följer av bilaga IV till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/821 av den 20 maj 2021 om upprättande av en unionsordning för kontroll av export, förmedling, transitering och överföring av samt tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden (PDA-förordningen). Förutsatt att utförseln av produkter med dubbla användningsområden följer den totala varuexportens geografiska fördelning innebär det att mer än hälften av utförseln från Sverige av produkter med dubbla användningsområden kan ske utan tillstånd, då detta bör avse andra länder inom EU.

I tabell 33 redovisas antalet ansökningar om överföringstillstånd till andra EU-länder under 2025 uppdelat på beviljade och avslagna ansökningar om tillstånd.

Tabell 33 Antal behandlade ansökningar om överföringstillstånd till annat EU-land 2025

Beviljade	Avslag	Totalt
54*	0	54

*Samtliga beviljade ansökningar avser SSM.

Export med stöd av generellt tillstånd till Australien, Island, Japan, Kanada, Liechtenstein, Norge, Nya Zeeland, Storbritannien, Schweiz och USA

Drygt en fjärdedel av Sveriges totala varuexport 2025 gick till Australien, Island, Japan, Kanada, Liechtenstein, Norge, Nya Zeeland, Schweiz, Storbritannien och USA. För export av produkter med dubbla användningsområden till dessa länder finns ett, när det gäller antalet produkter mycket omfattande, generellt tillstånd (EU001). För en exportör i Sverige som vill exportera produkter med dubbla användningsområden med stöd av det generella tillståndet krävs endast att en engångsanmälan görs i samband med den första användningen av tillståndet. Endast i ett fåtal fall krävs ett individuellt eller ett globalt tillstånd för export till något av de nämnda länderna.

I tabell 34 redovisas antalet exportörer som anmält användning av det generella tillståndet EU001 under 2025 samt det totala antalet anmälningar som gjorts sedan införandet 2009.

Skr. 2025/26:114
Bilaga 2

Tabell 34 Antal anmälningar om användning av det generella tillståndet EU001

Tillstånd	Anmälningar 2025	Anmälningar sedan införandet 2009
EU001	31	379

Export med stöd av övriga generella tillstånd

För export av produkter med dubbla användningsområden till vissa andra länder i världen finns sju, när det gäller antalet produkter inte särskilt omfattande, generella tillstånd kallade EU002–EU008. För en exportör i Sverige som vill exportera produkter med dubbla användningsområden med stöd av något av de fem generella tillstånden EU002–EU006 krävs endast att en engångsanmälan görs i samband med den första användningen av tillståndet.

I tabell 35 redovisas antalet exportörer som anmält användning av de generella tillstånden EU002–EU006 under 2025 samt det totala antalet anmälningar som gjorts sedan införandet av tillstånden. Tillstånden infördes i november 2011 varför det totala antalet utgår från 2012.

Tabell 35 Antal anmälningar om användning av de generella tillstånden EU002–EU006

Tillstånd	Anmälningar 2025	Anmälningar sedan införandet 2012
EU002	1	11
EU003	0	15
EU004	0	9
EU005	1	6
EU006	0	1

Genom PDA-förordningen har det tillkommit två generella tillstånd i form av EU007 och EU008. Export med stöd av dessa två generella tillstånd förutsätter att exportören, innan den första exporten sker, har registrerat sig hos och anmält att den avser att använda sig av tillståndet till ISP.

I tabell 36 redovisas antalet exportörer som registrerat sig hos och anmält användning till myndigheten av de generella tillstånden EU007 och EU008 under 2025 samt det totala antalet anmälningar som gjorts sedan införandet.

Tabell 36 Antal registreringar och anmälningar om användning av de generella tillstånden EU007 och EU008

Tillstånd	Registreringar och anmälningar 2025	Registreringar och anmälningar sedan införandet 2021
EU007	0	5
EU008	0	6

Export med stöd av individuella och globala exporttillstånd

För det fall något av de generella tillstånden inte är tillämpligt krävs för export av produkter med dubbla användningsområden utanför EU antingen ett individuellt eller ett globalt exporttillstånd.

I tabell 37 och 38 redovisas antalet avgjorda ansökningar om exporttillstånd avseende produkter med dubbla användningsområden uppdelade på beviljade och avslagna ansökningar om tillstånd. Tabellerna omfattar ansökningar om såväl globala som individuella exporttillstånd.

I tabell 37 redovisas antalet avgjorda ansökningar om exporttillstånd som rör produkter med dubbla användningsområden förtecknade i bilaga I till PDA-förordningen. I tabellen redovisas tillstånden uppdelade på den kontrollregim enligt vilken produkten i fråga är kontrollerad. Kontrollregimerna är Australiengruppen (AG), Missilteknologiregimen (MTCR), Nuclear Suppliers Group (NSG) och Wassenaar-arrangemanget (WA).

Tabell 37 Antal beviljade och avslagna ansökningar om exporttillstånd 2025 rörande produkter med dubbla användningsområden fördelat på kontrollregimer

Kontrollregim	Beviljade	Avslag
Australiengruppen (AG)	283	1
Missilteknologiregimen (MTCR)	20	2
Nuclear Suppliers Group (NSG)	193*	3**
Wassenaar-arrangemanget (WA)	350	12
Totalt	846	18

*77 ansökningar beviljades av ISP och 116 av SSM.

** 1 ansökning avslogs av ISP och 2 av SSM.

I tabell 38 redovisas ansökningar om exporttillstånd som rör produkter som omfattas av kontroll genom tillämpning av artikel 4 i PDA-förordningen, den s.k. generalklausulen, men mer känd under sin engelska benämning ”catch-all”. Tillämpning av catch-all innebär att produkter som inte förtecknas i bilaga I till PDA-förordningen ska omfattas av tillståndskrav efter beslut av ISP i det enskilda fallet. Beslut om tillståndskrav, catch-all, kan omfatta produkter som helt eller delvis är eller kan vara

avsedda för biologiska och kemiska vapen samt för kärnvapen eller missiler som är i stånd att bära sådana vapen.

Skr. 2025/26:114
Bilaga 2

Tillståndskravet kan också omfatta produkter som är avsedda för militär slutanvändning i länder som omfattas av ett vapenembargo eller produkter som är eller kan vara avsedda att användas som komponenter till krigsmateriel som har exporterats ut ur EU utan tillstånd eller i strid med ett tillstånd.

Tabell 38 Antal beviljade och avslagna ansökningar om exporttillstånd 2025 rörande produkter med dubbla användningsområden som omfattas av tillståndskrav enligt artikel 4 (catch-all) i PDA-förordningen

Beviljade	Avslag	Totalt
6	2	8

I tabell 39 redovisas antalet beviljade och avslagna ansökningar om exporttillstånd enligt rådets förordning nr 267/2012 om restriktiva åtgärder mot Iran. Enligt förordningen omfattas fler produkter av tillståndskrav än vid export till andra länder. Av detta skäl redovisas ansökningarna separat i denna tabell och de ingår således inte i underlaget för övriga tabeller.

Tabell 39 Antal beviljade och avslagna ansökningar om exporttillstånd 2025 enligt rådets förordning nr 267/2012 om restriktiva åtgärder mot Iran

Beviljade	Avslag	Totalt
45	1	46

I tabell 40 redovisas antalet beslutade ärenden avseende rådets förordning nr 833/2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina. Tabellen omfattar produkter med dubbla användningsområden och/eller produkter förtecknade i bilaga VII till förordning nr 833/2014, samt tillhandahållande av tekniskt bistånd eller andra tjänster till dessa. De restriktiva åtgärderna omfattar bl.a. produkter med dubbla användningsområden som även omfattas av tillståndskrav enligt PDA-förordningen. I de fall tillstånd även krävs enligt PDA-förordningen redovisas ISP:s beslut om avgjorda ärenden endast i denna tabell.

Tabell 40 Antal avgjorda ärenden 2025 enligt förordning nr 833/2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina

Beviljade	Avslag	Avskrivningar	Totalt
-----------	--------	---------------	--------

Beviljade	Avslag	Avskrivningar	Totalt
1	0	1	2

I tabell 41 redovisas antalet mottagna anmälningar om utnyttjande av den möjlighet till undantag från exportförbud eller förbud mot att tillhandahålla tekniskt bistånd som ges av artikel 2.3 och artikel 2a.3 i rådets förordning nr 833/2014. Bestämmelserna innebär att förbud mot export av produkter med dubbla användningsområden och/eller produkter förtecknade i bilaga VII till förordning nr 833/2014, eller tillhandahållande av tekniskt bistånd för sådana produkter, inte ska tillämpas på export eller tillhandahållande som sker för humanitära eller medicinska ändamål.

Tabell 41 **Antal mottagna anmälningar om undantag från exportförbud eller förbud mot att tillhandahålla tekniskt bistånd 2025 enligt rådets förordning nr 833/2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina**

Anmälningar 2025
0

I tabell 42 redovisas antalet beviljade ansökningar om exporttillstånd fördelat på nio produktkategorier i bilaga I till PDA-förordningen. Bilaga I omfattar även kategori 0 vilken rör kärnmaterial, anläggningar och utrustning. Ansökningar om exporttillstånd rörande kategori 0 redovisas av Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM).

Tabell 42 **Antal beviljade exporttillstånd 2025 rörande produkter med dubbla användningsområden fördelat på produktkategori samt fördelat på individuella och globala exporttillstånd**

Kategorier 1–9 i bilaga I	Individuella exporttillstånd	Globala exporttillstånd	Totalt
Kategori 1 <i>Särskilda material och därtill hörande utrustning</i>	71	5	76
Kategori 2 <i>Materialbearbetning</i>	292	5	297
Kategori 3 <i>Elektronik</i>	104	5	109
Kategori 4 <i>Datorer</i>	0	0	0
Kategori 5 <i>Telekommunikation och informationssäkerhet</i>	146	16	162

Kategorier 1–9 i bilaga I	Individuella exporttillstånd	Globala exporttillstånd	Totalt
Kategori 6 <i>Sensorer och lasrar</i>	58	4	62
Kategori 7 <i>Navigation och avionik</i>	1	2	3
Kategori 8 <i>Marint</i>	6	0	6
Kategori 9 <i>Rymd och framdrivning</i>	9	2	11

I tabell 43 redovisas antalet beviljade tillstånd under 2025 för de 20 destinationer med flest antal tillstånd. Tabellen omfattar individuella och globala tillstånd. Sådana tillstånd krävs i regel inte vid överföring till länder inom EU och för export till Australien, Island, Japan, Kanada, Liechtenstein, Norge, Nya Zeeland, Schweiz, Storbritannien och USA.

Tabell 43 Destinationer som omfattades av flest antal beviljade exporttillstånd rörande produkter med dubbla användningsområden 2025

Land	Antal tillstånd
Kina	188
Indien	95
Sydkorea	68
Brasilien	47
Taiwan	44
Singapore	43
Ukraina	41
Turkiet	35
Förenade arabemiraten	34
Sydafrika	33
Chile	32
Malaysia	32
Mexiko	32
Thailand	32
Qatar	29
Indonesien	28
Peru	27
Saudiarabien	26
USA	25
Egypten	23

I tabell 44 redovisas samtliga avslag på ansökningar om individuella och globala exporttillstånd under 2025 per land. Tabellen omfattar även avslag

på ansökningar om export av produkter med dubbla användningsområden som har belagts med tillståndskrav enligt catch-all.

Tabell 44 **Länder som omfattades av flest antal avslag rörande produkter med dubbla användningsområden 2025**

Land	Antal avslag
Kina	9
Thailand	2
Vietnam	2
Honduras	1
Indien	1
Montenegro	1
Oman	1
Ryssland	1
Saudiarabien	1
Singapore	1

Individuella och globala exporttillstånd för produkter med dubbla användningsområden med militär slutanvändare

I tabell 45 och 46 redovisas beviljade respektive avslagna ansökningar om exporttillstånd för produkter med dubbla användningsområden med militära slutanvändare. Tillstånden indelas i globala och individuella exporttillstånd och redovisas per land samt slutligt användningsområde.

Tabell 45 **Antal beviljade exporttillstånd rörande produkter med dubbla användningsområden till militära slutanvändare 2025**

Land	Globala exporttillstånd	Individuella exporttillstånd	Slutligt användningsområde
Albanien	-	1	Marint bruk
Colombia	-	1	Marint bruk
Förenade arabemiraten	1	3	Retur efter reparation, marint bruk
Indien	-	6	Marint bruk, telekommunikation, retur efter reparation, testverksamhet
Kosovo	-	1	Programvara
Malaysia	-	1	Kommunikation

Land	Globala exporttillstånd	Individuella exporttillstånd	Slutligt användningsområde
Mexiko	-	2	Transport, skyddsutrustning
Moldavien	-	1	Demonstration
Nordmakedonien	-	1	Användning i elektroniska system
Norge	-	1	Forskningsverksamhet
Oman	-	2	Telekommunikation, gränsbevakning
Qatar	-	2	Telekommunikation, marint bruk
Sydkorea	-	3	Retur efter reparation, marint bruk
Saudiarabien	1	1	Retur efter reparation
Serbien	-	1	Forskningsverksamhet
Singapore	-	3	Retur efter reparation, kustbevakning, programvara
Storbritannien	-	4	Forskningsverksamhet, marint bruk
Thailand	-	2	Telekommunikation, marint bruk
Ukraina	-	3	Programvara, militärt bruk/landdomänen
Totalt	2	39	

Tabell 46 **Antal avslag vid ansökningar om exporttillstånd rörande
produkter med dubbla användningsområden till militära
slutanvändare 2025**

Land	Globala exporttillstånd	Individuella exporttillstånd	Slutligt användningsområde
Indien	-	1	Testverksamhet
Oman	-	1	Områdesbevakning
Thailand	-	2	Gräns- och områdesbevakning
Totalt	-	4	

Förhandsbesked rörande export av produkter med dubbla användningsområden och tillhandahållande av tekniskt bistånd

Redovisningen av avgjorda begäran om förhandsbesked indelas i tre huvudkategorier. Den första kategorin rör antalet avgjorda begäran om förhandsbesked avseende produkter med dubbla användningsområden som förtecknas i bilaga I till PDA-förordningen. Dessa produkter omfattas alltid av exportkontroll. Den andra kategorin rör antalet avgjorda förfrågningar om förhandsbesked avseende export av produkter med dubbla användningsområden som inte förtecknas i bilagan. Den tredje kategorin rör antalet avgjorda förfrågningar om förhandsbesked avseende tillhandahållande av tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden.

I tabell 47 redovisas antalet avgjorda förfrågningar om förhandsbesked avseende produkter med dubbla användningsområden som förtecknas i bilaga I till PDA-förordningen, fördelat på positiva eller negativa förhandsbesked. Ett positivt förhandsbesked innebär att ISP har lämnat ett besked om att tillstånd kan påräknas vid en prövning av en ansökan om exporttillstånd. Ett negativt förhandsbesked innebär att ISP har lämnat ett besked om att tillstånd inte kan påräknas vid en prövning av en ansökan om exporttillstånd. Beskeden är icke-bindande och lämnas utifrån de förutsättningar som råder för tillfället. Slutlig ställning tas emellertid alltid vid prövning av en ansökan om exporttillstånd.

Tabell 47 Antal positiva respektive negativa förhandsbesked 2025 avseende export av produkter kontrollerade i bilaga I till PDA-förordningen

Positiva förhandsbesked	Negativa förhandsbesked	Totalt
39	14	53

I tabell 48 redovisas avgjorda förfrågningar om huruvida tillstånd ska krävas enligt artikel 4 (catch-all) i PDA-förordningen för produkter med dubbla användningsområden som inte förtecknas i bilaga I till samma förordning. Förfrågningarna indelas i kategorierna ”beslut om tillståndskrav för export och positivt förhandsbesked”, ”beslut om tillståndskrav för export och negativt förhandsbesked” samt ”beslut om att tillstånd för export inte krävs”.

Med ”beslut om tillståndskrav för export och positivt förhandsbesked” avses att ISP har fattat beslut om att de produkter som ingår i förfrågan omfattas av tillståndskrav enligt artikel 4 i PDA-förordningen samt att myndigheten har lämnat ett positivt förhandsbesked.

Med ”beslut om tillståndskrav för export och negativt förhandsbesked” avses att ISP har fattat beslut om att de produkter som ingår i förfrågan omfattas av tillståndskrav enligt artikel 4 i PDA-förordningen samt att myndigheten har lämnat ett negativt förhandsbesked.

Med ”beslut om att tillstånd för export inte krävs” avses att ISP har fattat beslut om att de produkter som ingår i förfrågan inte omfattas av tillståndskrav enligt artikel 4 i PDA-förordningen.

Skr. 2025/26:114
Bilaga 2

Tabell 48 **Antal avgjorda förfrågningar 2025 om tillståndskrav för export av produkter med dubbla användningsområden enligt artikel 4 (catch-all) i PDA-förordningen**

Land	Tillståndskrav och positivt förhandsbesked	Tillståndskrav och negativt förhandsbesked	Tillståndskrav och neutralt förhandsbesked	Ej till- stånds- krav	Totalt
Indien	-	3	1	-	4
Iran	-	1	-	-	1
Israel	-	-	-	2	2
Kina	-	1	-	3	4
Ryssland	-	1	1	-	2
Storbritan nien	4	-	-	-	4
Sydkorea	-	-	1	-	1
Turkiet	-	-	-	1	1
Ukraina	-	-	-	2	2
Totalt	4	6	3	8	21

I tabell 49 redovisas avgjorda förfrågningar om huruvida tillstånd ska krävas enligt artikel 8 i PDA-förordningen för tillhandahållande av tekniskt bistånd till produkter med dubbla användningsområden. Förfrågningarna kan avse både produkter som förtecknas i bilaga I till PDA-förordningen och produkter som inte förtecknas i bilagan. Tillstånd för tillhandahållande av tekniskt bistånd krävs om produkterna i fråga är, eller kan vara, avsedda för någon av de användningar som avses i artikel 4.

Tabell 49 **Beviljade tillstånd om export eller överföring inom EU, för produkter med dubbla användningsområden (PDA), tillhörande kategori 0 i bilaga 1 till PDA-förordningen, från företag i Sverige (Källa: SSM)**

Mottagarland	Antal globala tillstånd	Antal individuella tillstånd	Produktkategorier
Belgien	1	1	0B005, 0E001
Brasilien	0	1	0A001f, 0A001h, 0C001, 0C002
Chile	0	1	0A001j
Danmark	2*	0	0E001
Finland	5	2	0A001d, 0D001, 0E001
Frankrike	4*	3	0A001g, 0A001h, 0D001, 0E001

Mottagarland	Antal globala tillstånd	Antal individuella tillstånd	Produktkategorier
Japan	1	5	0A001d, 0A001f, 0A001h, 0C002, 0D001, 0E001
Kina	0	2	0B006f
Kroatien	1*	0	0E001
Nederländerna	1*	0	0E001
Norge	0	14	0C001
Polen	1	0	0D001, 0E001
Rumänien	1	0	0D001, 0E001
Schweiz	3	1	0A001f, 0A001h, 0C001, 0C002, 0D001, 0E001
Slovakien	2	0	0D001, 0E001
Slovenien	1	0	0D001, 0E001
Spanien	5*	9	0A001d, 0A001f, 0A001h, 0D001, 0E001
Storbritannien	2	3	0A001d, 0A001f, 0A001h, 0D001, 0E001
Sydafrika	0	1	0A001d, 0A001f, 0A001h, 0C001, 0C002
Tjeckien	2	1	0A001f, 0A001h, 0D001, 0E001
Tyskland	9*	1	0B005, 0D001, 0E001
Ungern	3	0	0D001, 0E001
USA	17*	12	0A001d, 0A001f, 0A001h, 0A001j, 0B005, 0C001, 0C002, 0D001, 0E001

* varav ett eller flera inom ramen för ett tillstånd med flera mottagarländer

I tabell 50 redovisas avgjorda förfrågningar om huruvida tillstånd ska krävas enligt artikel 8 i PDA-förordningen för tillhandahållande av tekniskt bistånd till produkter med dubbla användningsområden. Förfrågningarna kan avse både produkter som förtecknas i bilaga I till PDA-förordningen och produkter som inte förtecknas i bilagan. Tillstånd för tillhandahållande av tekniskt bistånd krävs om produkterna i fråga är, eller kan vara, avsedda för någon av de användningar som avses i artikel 4.

Tabell 50 Antal avgjorda förfrågningar 2025 om tillståndskrav för tillhandahållande av tekniskt bistånd enligt artikel 8 i PDA-förordningen

Tillståndskrav och positivt förhandsbesked	Tillståndskrav och negativt förhandsbesked	Ej tillståndskrav	Totalt
-	-	1	1

I tabell 51 redovisas avgjorda förfrågningar om huruvida tillstånd ska krävas enligt artikel 11.2 i PDA-förordningen för överföring inom unionen av produkter med dubbla användningsområden. Tillstånd för överföring

av sådana produkter kan krävas om slutdestinationen för produkterna i fråga är belägen utanför unionens tullområde, om det krävs tillstånd enligt artikel 3, 4, 5, 9 eller 10 för export av produkterna i fråga till slutdestinationen eller om produkterna i fråga inte ska genomgå någon behandling eller bearbetning.

Skr. 2025/26:114
Bilaga 2

Tabell 51 Antal avgjorda förfrågningar 2025 om tillståndskrav för tillhandahållande av tekniskt bistånd enligt artikel 8 i PDA-förordningen

Beslut om tillståndskrav 2025
2

Tabell 52 Medlemskap i multilaterala exportkontrollregimer år 2025

Land	ZC	NSG	AG	MTCR	WA
Argentina	x	x	x	x	x
Australien	x	x	x	x	x
Belarus	x	x	-	-	-
Belgien	x	x	x	x	x
Brasilien	-	x	-	x	-
Bulgarien	x	x	x	x	x
Cypern	-	x	x	-	-
Danmark	x	x	x	x	x
Estland	-	x	x	-	x
EU	-	-	x	-	-
Finland	x	x	x	x	x
Frankrike	x	x	x	x	x
Grekland	x	x	x	x	x
Indien	-	-	x	x	x
Irland	x	x	x	x	x
Island	-	x	x	x	-
Italien	x	x	x	x	x
Japan	x	x	x	x	x
Kanada	x	x	x	x	x
Kazakstan	x	x	-	-	-
Kina	x	x	-	-	-
Kroatien	x	x	x	-	x
Lettland	-	x	x	-	x
Litauen	-	x	x	-	x
Luxemburg	x	x	x	x	x
Malta	-	x	x	-	x

Land	ZC	NSG	AG	MTCR	WA
Mexiko	-	X	X	-	X
Nederländerna	X	X	X	X	X
Norge	X	X	X	X	X
Nya Zeeland	X	X	X	X	X
Polen	X	X	X	X	X
Portugal	X	X	X	X	X
Rumänien	X	X	X	-	X
Ryssland	X	X	-	X	X
Schweiz	X	X	X	X	X
Serbien	-	X	-	-	-
Slovakien	X	X	X	-	X
Slovenien	X	X	X	-	X
Spanien	X	X	X	X	X
Storbritannien	X	X	X	X	X
Sverige	X	X	X	X	X
Sydafrika	X	X	-	X	X
Sydkorea	X	X	X	X	X
Tjeckien	X	X	X	X	X
Turkiet	X	X	X	X	X
Tyskland	X	X	X	X	X
Ukraina	X	X	X	X	X
Ungern	X	X	X	X	X
USA	X	X	X	X	X
Österrike	X	X	X	X	X
TOTALT	39	48	43	35	42

Omvärldsutvecklingen och dess påverkan på exportkontrollen

Europa och Sverige står inför det allvarligaste säkerhetspolitiska läget sedan andra världskrigets slut. Auktoritära stater försöker på en global nivå stärka sitt inflytande genom att utmana och omforma den regelbaserade världsordningen. Rysslands fullskaliga anfallskrig mot Ukraina innebär långtgående konsekvenser och ett kraftigt försämrat säkerhetspolitiskt läge för Sverige och för vårt närområde.

Regeringen har pekat ut tre centrala uppgifter för att möta det försämrade säkerhetsläget; att rusta upp totalförsvaret, att fullt ut integrera Sverige i Nato samt att stötta Ukraina. ISP har en roll att spela i uppfyllandet av dessa mål genom sitt uppdrag att bland annat kontrollera försvarsindustrin och högteknologiska företag.

En orolig omvärld och det allvarliga säkerhetspolitiska läget har medfört att exportkontrollen har fått en viktigare roll. Den pågående upprustningen innebär inte enbart ett ökat militärt fokus på att ha tillgång till vapen, ammunition och annan krigsmateriel, utan även på framväxande civila teknologier, såsom AI-, halvledar- och rymdteknik, som i sin tur kan bidra till ett lands försvarsindustriella och militära förmågor. Sveriges högteknologiska industri och expertis är attraktiv för andra länder. Här bidrar exportkontrollen till att förhindra att krigsmateriel samt produkter och teknik som i grunden är civila men som kan nyttjas militärt inte hamnar i orätta händer, såsom hos antagonistiska länder.

Under 2025 har sanktionerna mot både Iran och Ryssland skärpts och möjligheterna till export ytterligare begränsats. De långtgående sanktioner som EU upprätthåller mot Ryssland har utgjort en viktig del i att försöka hindra rysk försvarsindustri att förse den ryska militären med materiel. Uppgiften att förhindra avledning av strategiska produkter till Ryssland genomsyrar all tillståndsprövning vid ISP, oavsett slutanvändarland.

Militärt stöd till Ukraina

Regeringen har, efter riksdagens godkännande, under 2022–2025 beslutat att lämna betydande militärt stöd till Ukraina och har vid flera tillfällen uttryckt att stödet till Ukraina är en utrikes- och säkerhetspolitisk prioritet. Det mesta av detta stöd har krävt ISP:s tillstånd enligt lagen om krigsmateriel. Sammantaget beviljade ISP 47 st. utförseltillstånd under 2025 rörande donationer av krigsmateriel från Sverige till Ukraina.

Därutöver har ISP under 2025 beviljat 24 st. utförseltillstånd som rör direktförsäljning från svensk försvarsindustri av krigsmateriel till Ukraina. Dessutom har ISP vid 16 tillfällen under året medgett andra länder som innehar svensktillverkad krigsmateriel att donera materiel till Ukraina. Samtliga inkomna ärenden under året som rört stöd till Ukraina har varit

Exportkontrollens tendens – upprustning och internationalisering

De senaste åren har omvärldsutvecklingen lett till att många länder i världen har påbörjat en kraftig upprustning av sina väpnade styrkor. I Sverige har regeringen beslutat om den största upprustningen av det svenska totalförsvaret sedan 1950-talet.

Vikten av den svenska försvarsindustrin

Svensk industri är avancerad och ofta teknikledande. Detta gäller både försvarsindustrin, som utvecklar, tillverkar och säljer krigsmateriel, och den industri som utvecklar, tillverkar och säljer produkter som omfattas av PDA-regelverket. PDA-industrins produkter och teknik är som nämnt mycket eftertraktade, inte endast för civil användning utan också för militär användning.

Försvarsindustrin är avgörande för upprustningen av Sverige och Europa samt för stödet till Ukraina. Mot denna bakgrund publicerade regeringen under 2025, efter riksdagens godkännande, en ny försvarsindustristrategi. Målet med strategin är att med fokus på snabbare innovation, ökad produktion och bättre samarbeten stärka den försvarsindustriella basen. En stark försvarsindustri bidrar inte bara till Sveriges försvar utan gör också Sverige attraktivt som samarbetspartner samt medverkar till att stärka våra säkerhetspolitiska relationer inom EU och Nato samt med andra länder. I strategin konstaterar regeringen att den svenska försvarsindustrin behöver växa och fortsätta utveckla sin innovativa spets och konkurrenskraft, även vad gäller små och medelstora företag samt icke-traditionella försvarsleverantörer.

Under de senaste tio åren har antal innehavare av tillstånd att tillverka och/eller tillhandahålla krigsmateriel mer än tredubblats. Under 2025 uppgick antal tillståndshavare till 559 st. vilken är en ökning med cirka 25 procent jämfört med föregående år.

Svensk försvarsindustri har under 2025 fortsatt erhållit omfattande beställningar, såväl från Sverige som från utlandet. ISP beviljade under 2025 utförseltillstånd till ett värde av närmare 47 miljarder kronor. Baserat på de beställningar som svensk försvarsindustri hittills har erhållit kommer EU och Nato samt andra samarbetsländer under det kommande decenniet fortsatt att utgöra huvuddelen av svensk försvarsindustris exportmarknad. ISP bedömer att den stora mängden beställningar till svensk försvarsindustri kommer att fortsätta över en längre tid.

Försvarsexporten är ett betydelsefullt stöd i den upprustning som sker i Sverige och hos våra allierade och samarbetsländer. I ljuset av Sveriges medlemskap i Nato har regeringen konstaterat att Sverige ska vara en solidarisk, engagerad och trovärdig allierad. ISP konstaterar, i linje med vad regeringen har uttalat, att den försvars- och säkerhetspolitiska betydelsen av krigsmaterielexport till och samverkan med andra Natoländer har ökat.

Därtill innebär behovet av en stark och självständig försvarsindustri i Sverige och i Europa ett ökat fokus på samarbete och utbyte med europeiska motparter. Under 2025 beviljade ISP 25 st. tillstånd för svenska myndigheter och företag att delta i de projekt som bedrivs inom ramen för de europeiska försvarsfonderna.

Skr. 2025/26:114

Bilaga 3

Teknik, forskningssäkerhet och exportkontroll

Kombinationen av upprustningen, internationaliseringen av både svensk och utländsk försvarsindustri samt den snabba utvecklingen av framväxande teknik ställer höga krav på exportkontrollen.

Som exempel har ISP under året lagt stor vikt vid att både på krigsmaterielsidan och på PDA-sidan bedöma avancerade avtalsupplägg där motköpskrav från ett köparland kan leda till permanent teknologiöverföring som i sin tur riskerar att leda till oönskad teknologiöverföring till antagonistiska tredjeländer.

Under de senaste två decennierna har över hälften av den krigsmateriel som tillverkats i Sverige exporterats. Svensk försvarsindustri och PDA-industri har under denna period förlagt en stor del av sin forskning och utveckling utomlands. Detta medför risker att teknik som anses känslig när det gäller Sveriges, allierades och nära samarbetsländers försvarsförmåga sprids.

Forskningssäkerhet och en ansvarsfull internationalisering av forskning inom akademien har blivit allt viktigare. Inom ramen för forskningssäkerhet bedriver ISP både outreach kopplat till samtliga av myndighetens kärnuppdrag och samverkan med andra myndigheter.

Regelverk i urval

Lagen om krigsmateriel

Lagen (1992:1300) om krigsmateriel gäller dels materiel som är utformad för militärt bruk och som enligt regeringens föreskrifter utgör krigsmateriel, dels tekniskt stöd avseende sådan krigsmateriel. I förordningen (1992:1303) om krigsmateriel har regeringen närmare angivit vad som ska omfattas av lagens bestämmelser. Vad som utgör krigsmateriel enligt förordningen överensstämmer med EU:s gemensamma militära förteckning, med tre nationella tillägg. Därtill görs en indelning i krigsmateriel för strid och övrig krigsmateriel. Med krigsmateriel för strid avses materiel med en förstörelsebringande verkan, inklusive sikten för sådan materiel och materiel för eldledning. Som övrig krigsmateriel räknas vissa delar och komponenter till krigsmateriel för strid samt materiel som inte har direkt förstörelsebringande verkan i en stridssituation.

Enligt lagen om krigsmateriel gäller generella förbud mot tillverkning, tillhandahållande och utförsel av krigsmateriel samt för lämnande av tekniskt bistånd till någon utanför landet. För dessa verksamheter kan emellertid tillstånd beviljas. Den som har tillstånd att tillverka och tillhandahålla krigsmateriel står under tillsyn av Inspektionen för strategiska produkter (ISP).

Från och med den 1 februari 1996 prövas frågor om tillstånd enligt lagen om krigsmateriel i första hand av ISP, utom i sådana fall där ett ärende bedöms vara av principiell betydelse eller annars av särskild vikt. Ärendet ska i sådant fall överlämnas till regeringen för avgörande. Samråd ska ske med exportkontrollrådet innan ISP lämnar över ett ärende till regeringen. Generaldirektören för ISP bestämmer vilka andra ärenden som före avgörandet ska läggas fram för exportkontrollrådet.

Svenska riktlinjer för krigsmaterielexport och annan utlandssamverkan

Enligt 1 § andra stycket lagen om krigsmateriel får tillstånd enligt lagen lämnas endast om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för det och det inte strider mot Sveriges internationella förpliktelser eller Sveriges utrikespolitik i övrigt. De närmare principerna för prövningen har lagts fast i regeringens praxis och kommit till uttryck i regeringens riktlinjer för utförsel och annan utlandssamverkan som riksdagen godkänt (jfr prop. 1991/92:174 s. 41 f., prop. 1995/96:31 s. 23 f. samt prop. 2017/18:23). Riktlinjerna i fulltext redovisas nedan.

Den 15 april 2018 infördes ändrade riktlinjer för krigsmaterielexport. De svenska riktlinjerna i fulltext (prop. 2017/18:23 s. 66 f.) är enligt följande: Vid prövning av ärenden om tillstånd till utförsel av krigsmateriel, eller till annan samverkan med någon i utlandet om krigsmateriel, bör följande gälla.

Tillstånd bör bara medges om utförseln eller samverkan

1. behövs för att tillgodose det svenska försvarets behov av materiel eller kunnande, eller det i övrigt finns ett säkerhetspolitiskt intresse för det, samt
2. det inte står i strid med principerna och målen för Sveriges utrikespolitik.

Skr. 2025/26:114
Bilaga 4

Vid prövningen av ett tillståndsärende ska en helhetsbedömning göras av alla för ärendet betydelsefulla omständigheter med utgångspunkt från de nyss angivna grundläggande principerna.

Utrikespolitiska hinder finns inte i fråga om samverkan med eller export till de nordiska länderna, länderna inom Europeiska unionen eller de traditionellt alliansfria staterna i Europa. Samverkan med dessa länder får i princip anses stå i överensstämmelse med Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik.

Tillstånd får endast avse en stat, en statlig myndighet eller en av en stat auktoriserad mottagare. Vidare ska det vid utförsel av materiel finnas ett slutanvändarintyg, om det inte är obehövligt. En stat som i strid med ett åtagande gentemot Sverige har tillåtit eller underlåtit att förhindra vidareexport av svensk krigsmateriel ska i princip inte komma i fråga som mottagare av sådan materiel från Sverige så länge omständigheterna kvarstår.

Tillstånd till utförsel eller annan utlandssamverkan enligt lagen om krigsmateriel ska inte beviljas, om det skulle strida mot internationell överenskommelse som Sverige har biträtt, ett beslut av FN:s säkerhetsråd, Organisationen för samarbete och säkerhet i Europa (OSSE) eller Europeiska unionen eller mot folkrättsliga regler om export från neutral stat under krig (ovillkorliga hinder).

Respekt för mänskliga rättigheter och den mottagande statens demokratiska status utgör centrala villkor vid tillståndsprövningen. Ju sämre den demokratiska statusen är desto mindre utrymme finns för att tillstånd beviljas. Ifall det förekommer allvarliga och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter eller grava brister i den demokratiska statusen utgör det hinder för beviljande av tillstånd.

I tillståndsprövningen ska det också beaktas om utförseln eller utlandssamverkan motverkar en rättvis och hållbar utveckling i mottagarlandet.

Tillstånd till utförsel av krigsmateriel för strid, eller till annan utlandssamverkan som avser krigsmateriel för strid eller övrig krigsmateriel, bör inte beviljas om det avser en stat som befinner sig i väpnad konflikt med en annan stat, oavsett om krigsförklaring har avgetts eller ej, en stat som är invecklad i en internationell konflikt som kan befaras leda till väpnad konflikt eller en stat som har inre väpnade oroligheter.

Tillstånd bör beviljas för utförsel av materiel som klassificerats som övrig krigsmateriel. Denna presumtion gäller om den mottagande staten inte befinner sig i väpnad konflikt med en annan stat eller har inre väpnade oroligheter, det i den mottagande staten inte förekommer allvarliga och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter, det inte finns grava brister i den mottagande statens demokratiska status och det inte finns ett ovillkorligt hinder.

Ett meddelat tillstånd till utförsel ska återkallas om det uppstår ett ovillkorligt exporthinder. Ett tillstånd bör också återkallas om den

mottagande staten kommer i väpnad konflikt med en annan stat eller får inre väpnade oroligheter. Undantagsvis bör det, i de två senare fallen, vara möjligt att avstå från att återkalla ett tillstånd, om det är förenligt med de folkrättsliga reglerna och med principerna och målen för Sveriges utrikespolitik.

Tillstånd bör beviljas för utförsel av reservdelar till krigsmateriel som tidigare har exporterats eller överförts med tillstånd, om det inte finns ett ovillkorligt hinder. Detsamma bör gälla beträffande speciell ammunition till tidigare levererad krigsmateriel och andra leveranser som har direkt samband med tidigare levererad krigsmateriel. Följdleveranser ska bedömas från fall till fall enligt de ovan angivna förutsättningarna.

När det gäller avtal med en utländsk part om gemensam utveckling eller tillverkning av krigsmateriel ska tillståndsbedömningen utgå från de angivna grundläggande kriterierna. Utförsel till samarbetslandet som följer av avtalet, bör medges, om inte ett ovillkorligt hinder uppstår. Utförsel från ett samarbetsland till tredjeland enligt avtalet bör prövas genom en sammanvägning av det svenska intresset av samarbetet, intresset av en ansvarsfull exportkontroll samt det svenska bidragets betydelse för materielen eller samarbetet.

När det gäller mer omfattande och för Sverige viktigare utlandssamverkan på krigsmaterielområdet bör en regeringsöverenskommelse träffas mellan Sverige och samverkanslandet. Innan överenskommelser av detta slag ingås, bör utrikesnämnden höras.

Övergripande kriterier och bedömningskriterier

Riktlinjerna uttolkas med brett parlamentariskt stöd och är vägledande för ISP vid prövningen av ärenden om tillstånd enligt lagen och förordningen om krigsmateriel.

Vid sidan av själva riktlinjerna beaktas också internationella åtaganden som Sverige har gjort och är bundna av. Det handlar i första rummet om EU:s gemensamma ståndpunkt (2008/944/Gusp) om vapenexport och artiklarna 6 och 7 i vapenhandelsfördraget (Arms Trade Treaty, ATT), men kan även avse andra förpliktelser, till exempel att inte exportera personminor enligt Ottawakonventionen.

EU:s skjutvapenförordning

Den 30 september 2013 trädde förordningen (2013:707) om kontroll av vissa skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition samt vissa ändringar i förordningen (1992:1303) om krigsmateriel i kraft.

Förordningen och ändringarna i förordningen om krigsmateriel kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 258/2012 av den 14 mars 2012 om genomförande av artikel 10 i FN:s protokoll om olaglig tillverkning av och handel med eldvapen, delar till eldvapen och ammunition, bifogat till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet, och om införande av exporttillstånd, import- och transiteringsåtgärder för skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition (skjutvapenförordningen), som reglerar tillstånd att

exportera civila skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition utanför EU samt vissa import- och transiteringsåtgärder vid sådan export. Förteckning över de skjutvapen, delar och väsentliga delar till skjutvapen och ammunition som är under kontroll framgår av en bilaga till skjutvapenförordningen.

Skr. 2025/26:114

Bilaga 4

ISP är tillståndsmyndighet för ärenden enligt förordningen.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2021/821 om upprättande av en unionsordning för kontroll av export, förmedling, transitering och överföring av samt tekniskt bistånd för produkter och teknik med dubbla användningsområden

Gemensam EU-lagstiftning

Europaparlamentet och rådet antog år 2021 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/821 om upprättande av en unionsordning för kontroll av export, förmedling, transitering och överföring av samt tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden (PDA-förordningen). PDA-förordningen trädde i kraft den 9 september 2021 och ersatte en EU-förordning från år 2009, rådets förordning (EG) nr 428/2009. Bland annat utökades kontrollområdet till att omfatta export av olistade cyberövervakningsprodukter och tillhandahållande av tekniskt bistånd. Det infördes även en mekanism som gör det möjligt att införa tillståndskrav baserat på andra medlemsstaters nationella kontrollförteckningar, samt två nya generella EU-tillstånd: koncernintern överföring av programvara och teknik, och kryptering. Till skillnad från de internationella export-kontrollregimerna är förordningen juridiskt bindande för Sverige, liksom för alla andra EU-stater. Syftet är att så långt möjligt etablera fri rörlighet för kontrollerade produkter inom den inre marknaden samtidigt som de olika nationella systemen upprätthåller effektiv kontroll av export till tredjeland med så hög harmonisering som möjligt mellan medlems-staterna.

Förordningen förenar medlemsstaternas åtaganden inom ramen för de internationella exportkontrollregimerna med friast möjliga rörlighet av varor inom den inre marknaden. Utvecklingen inom regimerna beaktas genom årliga ändringar och uppdateringar av produktlistorna till förordningen. Förordningens medföljande bilagor får direkt verkan på det nationella planet.

Bedömningen i tillståndsärenden underlättas genom att förordningen inkluderar gemensamma bedömningskriterier. Tillstånd beviljas dock nationellt, se nedan. Vidare finns generella EU-tillstånd för export av vissa produkter till vissa angivna tredjeländer. Denna tillståndstyp förenklar arbetet för de exporterande företagen genom att ett och samma tillstånd kan åberopas oavsett var utförseln från EU äger rum.

Svensk lagstiftning

I Sverige regleras exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd i samband med dessa produkter i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd (PDA-lagen). PDA-lagen innehåller kompletterande bestämmelser till EU:s PDA-förordning. Med anledning av PDA-förordningens revidering 2021 genomfördes en rad ändringar i lagen som trädde i kraft den 1 augusti 2022.

Till skillnad från exportörer som faller under krigsmateriellagstiftningen krävs inga grundläggande verksamhetstillstånd enligt exportkontrollagstiftningen för exportörer som tillverkar eller på andra sätt handlar med produkter med dubbla användningsområden. Dessa exportörer är heller inte skyldiga att leveransdeklarera enligt exportkontrollagstiftningen. Ett företag är däremot skyldigt att avgifts-deklarera om företaget tillhandahållit kontrollerade produkter som omfattas av ISP:s tillsyn. Hit räknas försäljning både inom och utom Sverige. En deklaration ska även lämnas av den som bland annat producerar, bereder, förbrukar, för in eller för ut kemiska prekursorer (utgångsämnen) som kan användas för tillverkning av kemiska stridsmedel.

Om en exportör skulle känna till eller ha skäl att misstänka att en produkt med dubbla användningsområden som företaget i fråga har för avsikt att exportera, och som inte finns förtecknad i bilaga I till PDA-förordningen, är avsedd att användas i samband med produktion med mera av massförstörelsevapen, för militär slutanvändning i ett land som är föremål för vapenembargo eller att användas som del av eller komponent till krigsmateriel som har exporterats från en medlemsstats territorium utan tillstånd eller i strid med ett tillstånd finns en skyldighet för företaget att underrätta ISP. Underlåtenhet att uppfylla denna skyldighet är straffbelagd. Efter underrättelse ska ISP pröva och besluta om tillstånd ska krävas i det enskilda fallet. Detsamma gäller om exportören har anledning att misstänka att en cyberövervakningsprodukt som inte är förtecknad i bilaga I till EU-förordningen är avsedd för användning i anslutning till internt förtryck eller allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt enligt artikel 5 i samma förordning.

Generalklausulen – en uppsamlingsbestämmelse (catch-all)

Som framgår ovan kan tillstånd krävas enligt artikel 4 i PDA-förordningen för export av produkter som inte är angivna i bilagorna till förordningen (s.k. icke-listade produkter) bland annat om exportören har informerats av svenska myndigheter att produkten helt eller delvis är eller kan vara avsedd att användas i samband med produktion med mera av massförstörelsevapen eller bärare av sådana vapen. Generalklausulen har tillkommit som en uppsamlingsbestämmelse för att se till att syftet med regleringen inte kringgås på grund av att produktlistorna sällan kan vara heltäckande med anledning av den snabba teknologiska utvecklingen.

För att generalklausulen ska vara tillämplig krävs att exportören har blivit informerad av svenska myndigheter om produktens användningsområde. Exportören är emellertid även skyldig att upplysa svenska

myndigheter om exportören har anledning att misstänka att en produkt helt eller delvis är avsedd för sådan användning som regleras i förordningens artikel 4.1. ISP ska då avgöra om tillstånd ska krävas för exporten.

Skr. 2025/26:114
Bilaga 4

Generalklausulen innefattar även särskilda krav på tillstånd i vissa fall för export av icke-listade produkter som är eller kan vara avsedda för militär slutanvändning i ett land som omfattas av ett vapenembargo samt för icke-listade produkter som är, eller kan vara, avsedda att användas som delar eller som komponenter till listade militära produkter som olovligen har exporterats.

Förkortningar

AG	Australia Group
ATT	Arms Trade Treaty
BTWC	The Biological and Toxin Weapons Convention
CWC	Chemical Weapons Convention
COARM	Working Party on Non-Proliferation and Arms Exports Sub-Working Group on Conventional Arms Exports
CoCom	Coordinating Committee on Multilateral Exports Controls
CONOP	Working Party on Non-Proliferation and Arms Exports Sub-Working Group on Non-Proliferation and Disarmament
DUCG	Dual-Use Coordination Group
EDF	European Defence Fund
EU	Europeiska unionen
FMV	Försvarets materielverk
FN	Förenta nationerna
FOI	Totalförsvarets forskningsinstitut
Gusp	EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik
IAEA	Internationella atomenergiorganet
ISP	Inspektionen för strategiska produkter
JCPoA	Joint Comprehensive Plan of Action
KM	Krigsmateriel
KS	Krigsmateriel för strid
LoI	Letter of Intent
MANPADS	Man-Portable Air Defence Systems
ML	Militär lista
MTCR	Missile Technology Control Regime
Nato	North Atlantic Treaty Organization
NL	Nationella tillägg i förekommande fall
NPT	Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons
NSG	Nuclear Suppliers Group
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
OSSE	Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa
PDA	Produkter med dubbla användningsområden
SCB	Statistiska centralbyrån
SOFF	Säkerhets- och försvarsföretagen
SSM	Strålsäkerhetsmyndigheten
WA	Wassenaar Arrangement
WPDU	Working Party on Dual-Use Goods
ZC	Zangger Committee
ÖK	Övrig krigsmateriel

Vägledning till andra källor

Skr. 2025/26:114

Bilaga 6

Australiengruppen: www.australiagroup.net

Europaparlamentet: www.europarl.europa.eu

Europeiska unionens råd: www.consilium.eu

Europeiska unionen: www.europa.eu

Exportkontrollrådet: www.isp.se/om-isp/vara-rad/exportkontrollradet

Förenta nationerna: www.un.org

Handlingsplan för företagande och mänskliga rättigheter:
www.regeringen.se/informationsmaterial/2015/08/handlingsplan-for-foretagande-och-manskliga-rattigheter

Internationella atomenergiorganet: www.iaea.org

Inspektionen för strategiska produkter: www.isp.se

Missilteknologikontrollregimen: www.mtrc.info

Nuclear Suppliers Group: www.nuclearsuppliersgroup.org

Organisationen för förbud mot kemiska vapen: www.opcw.org

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa: www.osce.org

Stockholms internationella fredsforskningsinstitut: www.sipri.org

Strålsäkerhetsmyndigheten: www.ssm.se

Sveriges Exportkontrollförening: www.exportkontrollforeningen.se

Utrikesdepartementet: www.ud.se

Wassenaar-arrangemanget: www.wassenaar.org

Zanggerkommittén: www.zanggercommittee.org

Utrikesdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 1 april 2026

Närvarande: statsrådet Svantesson, ordförande, och statsråden Edholm, Waltersson Grönvall, Jonson, Strömmer, Forssmed, Tenje, Forssell, Wykman, Kullgren, Liljestränd, Bohlin, Carlson, Rosencrantz, Dousa, Larsson, Britz, Lann

Föredragande: statsrådet Dousa

Regeringen beslutar skrivelse Strategisk exportkontroll 2025 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden